

A.J. CRONIN



Frumoasa Grace

BIBLIOTECA
ALPHA

INEDIT

A.J. CRONIN

**FRUMOSA
GRACE**

Traducere:
Gabriela Silvia Leonescu

**EDITURA ORIZONTURI
BUCUREȘTI**

I.S.B.N.: 973-9342-25-6

GRACIE LINDSAY

Copyright © A.J. Cronin 1978

Toate drepturile asupra ediției în limba română sînt
rezervate **Editurii ORIZONTURI - București**

Tiparul executat sub comanda nr. 120

Compania Națională a Imprimeriilor
„CORESI” S.A. București
ROMÂNIA



1

Era în 5 mai 1911 când Daniel Nimmo primi vestea reîntoarcerii lui Gracie Lindsay. În toată acea după-amiază de vară, caldă și plină de promisiuni, intrase și ieșise, fără rost, din camera obscură a micului său studio fotografic, pregătindu-se pentru întâlnirea cu doamna Waldie și cu fiica acesteia, Isabel.

La ora trei după-amiază ele încă nu sosiseră. Își închise capacul ceasului de argint și privi răbdător prin fereastră la strada goală.

Îmbrăcat într-o redingotă veche, prea strâmtă și scurtă pentru el, cu pantaloni negri, lucioși, plastron de celuloid și cravată neagră, Daniel arăta ponosit – o persoană insignifiantă.

Expresia feței era gânditoare, absentă, timidă, iar buzele, surprinzător de roșii, strânse, de parcă era gata să

fluier. Nu pentru că Daniel ar fi fluierat – era prea speriat să nu atragă atenția asupra lui. Fără îndoială, era un omuleț liniștit, modest care își trăise cei 54 de ani fără a se afirma măcar o singură dată.

Bocănitul ciocanelor de la șantierul naval din apropiere crea o stare de somnolență în atmosferă. Se construia un nou vapor cu abur pentru Khedive Line – o comandă importantă reușită de proaspătul agent, domnul Harmon, care avea să facă să prospere comerțul în târgușorul Levenford. Întorcându-și capul, Daniel văzu porțile mari, verde închis, ale șantierului, din zidul cenușiu, vizavi de localul farmaciei Hay, din colțul străzii.

Pe când privea, o trăsură dădu colțul pe lângă farmacie și înaintă, hurducăind pe pietrele pavajului. Un moment mai târziu, două femei, scoțindu-și cu greu pălăriile largi și mînecele din blană de miel din interiorul trăsurii, traversară trotuarul. Soneria sună și Daniel, dregîndu-și glasul, sperînd că bilbîiala, o adevărată pacoste pentru el, nu-i va face necazuri, se duse să le întîmpine.

Doamna Waldie, soția antreprenorului, intră prima. Avea o statură impunătoare, puțin aplecată în față, cu o umbrelă pe braț, iar gulerul înalt era susținut de oase de balenă. În spatele ei venea Isabel.

Daniel, încă agitat, se grăbise să le ofere scaune, făcînd observații despre vreme, iar acum își găsise de lucru cu

aparatul de fotografiat, în timp ce doamna Waldie, bucuroasă să stea jos – după plimbarea în cizmele strînte –, îl privea cu bunăvoință, fața ei roșie strălucind de sentimente materne.

– Dorim o asemănare cît mai bună, domnule Nimmo, zise ea cu voce blîndă, aruncînd o privire spre perdelele decolorate ce acopereau nișa în care intrase Isabel ca să-și scoată pălăria. Înțelegeți importanța evenimentului?

– Bineînțeles, răspuse Daniel. Este unul foarte fericit.

Elizabeth Waldie zîmbi. Era o femeie simplă, în ciuda felului pretențios de a se îmbrăca, cerut de poziția soțului ei.

– Sîntem bucuroși de logodnă, continuă ea. Domnul Murray este un tînăr promițător.

– Așa este, aprobă Daniel. Îl cunosc pe Davie de cînd era copil. Este un băiat de treabă, cinstit. Și un bun avocat.

Isabel ieși de după perdea, ușor îmbujorată. Avea un ten luminos, păr negru, ochi albaștri și un corp puțin rotofei.

Deși în ansamblu era destul de drăguță, părea cam prostuță și destul de răsfățată – în special linia buzelor denota susceptibilitate. Totuși, se arăta destul de bucuroasă de vizita la fotograf, mulțumită că imaginea ei va sta curînd într-o ramă de argint, printre hîrțiile importante de pe masa de lucru a lui David Murray, din biroul de pe High Street.

– Mama crede că ar trebui să am ca fundal un balcon.

– Este foarte elegant, aprobă Daniel. Eventual cu o carte în mână.

– Foarte bine, zise doamna Waldie. Ca și cum ar citi.

Din nou Daniel încuviință din cap și, lăsând în jos pînza prăfuită a decorului ce înfățișa o balustradă de marmură, își așează clienta cu un volum în mână lîngă un ghiveci cu un bambus. Ochii lui priveau cu seriozitate de după ochelarii cu rame metalice, barba cafenie era împinsă în față într-un unghi atît comic, cît și înduioșător în același timp, în vreme ce se străduia să obțină o cît mai bună impresie artistică.

– Lăsați mîna stîngă puțin mai jos, domnișoară Isabel, spuse el, în cele din urmă, contemplînd rezultatul, cu capul aplecat într-o parte.

Dispăru în spatele pînzei negre a aparatului de fotografiat, așezat pe un trepied, și expuse o serie de plăci fotografice cu ramă de mahon.

O dată operațiunea terminată, Isabel își puse pălăria, iar Daniel le conduse pe cele două doamne la trăsura care le aștepta, unde, în semn de rămas-bun, doamna Waldie făcu o remarcă binevoitoare:

– Vă așteptăm la nuntă anul viitor. Mă voi îngriji să primiți o invitație.

Întorcîndu-se în studioul fotografic, Daniel fu recunoscător pentru această manifestare de bunăvoință, deoarece era conștient de faptul că, după standardele

din Levenford, era privit ca un ratat – un ratat ridicol.

Adevărul era că, aproape cu treizeci de ani în urmă, Daniel devenise pastor, îndreptățit, prin diplomă, să vindece sufletele enoriașilor în conformitate cu Biserica Scoțiană. Cu toate acestea, Daniel nu găsisese niciodată un amvon.

La început, perspectivele erau îmbucurătoare, oamenii erau interesați de tînărul care absolvise colegiul cu brio. Avînd o adevărată venerație pentru cei „studioși“, Levenfordul l-a propus ca asistent pe lîngă parohia locală și l-a desemnat să țină, ca probă, o predică.

Daniel avea o astfel de predică în memorie, o predică înflăcărată și bine documentată; în săptămînile care trecuseră, o repetase cu voce tare în plimbările lui în împrejurimile Levenfordului, cu privirea pierdută, mișcînd din buze. În timp ce urca la amvon se simțea foarte sigur pe sine. Anunță tema predicii și începu să vorbească.

Timp de cîteva clipe se descurcă destul de bine cînd, brusc, deveni conștient de prezența enoriașilor săi, de rîndurile de fețe ridicate spre el, de ochii care-l fixau. Un fior de panică îl trecu, cu atît mai puternic, mai paralizant, cu cît îi erau cunoscute deja efectele lui devastatoare. Sîngele îi năvăli în obraji, pe gît, pe ceafă. Ezită, îngăimă ceva, pierzînd șirul ideilor, apoi începu să se bîlbîie. O dată ce punea stăpînire pe el acest defect de vorbire, era pierdut. Se luptă să continue, bineînțeles, palid acum și tremurînd, picături mari de sudoare

i se strîngeau pe sprîncene, ardoarea discursului său devenind ceva vrednic de milă. Cu fiecare fibră a sufletului său chinuit simțea, și amplifică, reacția ascultătorilor la defectele lui.

În timp ce se străduia pentru fiecare cuvînt, simți nerăbdarea, murmurul care demonstra conștientizarea eșecului lui, privirile furișe, zîmbetele parțial ascunse. Văzu copiii înghiontindu-se; chiar auzi, sau i se păru că aude, un ușor chicotit, abia înăbușit, din umbra galeriei unde își aveau locurile servitorii de la fermă. În acest moment, el se pierdu cu totul.

Niciodată viața lui Daniel nu a mai fost aceeași, după acest prim dezastru. El a tot încercat, mergînd pînă în îndepărtatul Garvie din nord și pînă în Linton, în est, în dorința de a găsi o biserică, dar fără succes.

De două ori a reușit să ajungă pe scurta „listă“ de candidați din mici parohii sătești dar, cînd se ajungea la votare, niciodată nu era ales. Treptat, a trebuit să se împace cu ideea de „pastor ratat“ și, obligat să-și găsească o sursă de cîștig – în perioada de conturare a speranțelor sale se căsătorise –, a revenit la pasiunea pentru fotografie, devenind, în timp, fotograf oficial al orașului.

Ceasul din turla bisericii bătu ora cinci și Daniel își închise studioul. Apoi, conform obiceiului, înainte de a se îndrepta spre casa din partea de nord a orașului, traversă strada să mai schimbe o vorbă cu vecinul lui, farmacistul Hay.

Localul farmaciei era întunecat și strîmt, iar aerul era impregnat cu miros de aloe și rădăcină de lemn dulce. Rafturi cu sticle verde închis acopereau o latură a farmaciei, iar în spatele tejghelei lungi, lângă un bec de gaz, care ieșea în afară ca o limbă galbenă pe placa de marmură pătată cu ceară roșie, stătea chiar farmacistul, amestecînd ingredientele unui medicament, cu o mină acră.

Farmacistul Hay era un bărbat slab, palid, cu un cap dolicocefal, chel, cu cîteva fire de păr roșu și favoriți lungi de aceeași culoare. Purta o jachetă scurtă de alpaca, lustruită de vreme și pătată de medicamente, care îi descoperea încheieturile osoase și îi scotea în evidență omoplații ca niște lame ascuțite. Avea aerul unui om trist, suferind, iar comportamentul era ca al celui mai deziluzionat individ din întregul univers. Nimic nu îl putea surprinde. Nimic, nimic!

Și nu credea în nimic – cu excepția stricninei și uleiului de ricin, al lui John Stuart Mill și Charles Bradlaugh. Era liber-cugetătorul declarat al Levenfordului. Împinse pe tejghea pastilele și poțiunea de parcă ar fi fost otravă pentru șoareci. „Ia-le sau aruncă-le“, părea să spună. „Vei muri oricum.“

Fără îndoială, părea să aibă o singură plăcere, aceea de a ironiza defectele oamenilor – acesta era genul lui de umor – și, totuși, în mod straniu, poate datorită atracției contrastelor, era cel mai bun prieten al lui Daniel Nimmo.

În farmacie mai erau încă doi bărbați, care făceau parte din clubul neoficial al districtului – David Murray și Frank Harmon, agent la Compania Khedive –, iar la intrarea lui Daniel se instală o liniște nefirească.

Harmon, nou-venit în oraș, era un burlac de patruzeci de ani, înalt, elegant îmbrăcat, cu păr bogat, ondulat, dinți albi și un aer de vitalitate debordantă în spatele unei expresii de nepăsare afișate pe fața-i îmbujorată.

Îl salută, cu calm, pe Daniel, înclinînd capul și întinse mîna să-și ia „stimulentul“ de pe tejghea. Murray, pe de altă parte, era în mod vizibil preocupat de ceva, evitînd să dea ochii cu Daniel. David, un tînăr chipeș, de douăzeci și șapte de ani, cu tenul smead și trăsături fine și cu părul, ce trebuia tuns, căzut în neorînduială pe frunte, se trăgea nervos de mustața-i scurtă.

– Bună seara tuturor, spuse, amabil, Daniel. Sper că te simți bine, domnule farmacist.

Hay nu făcu nici un comentariu la această remarcă, ci continuă să piseze în mojar, oprindu-se doar cînd mușcă din rădăcina de lemn dulce pe care o ținea în buzunarul lateral al jachetei decolorate.

Avea o pasiune nemăsurată pentru rădăcina de lemn dulce, pe care o mesteca fără oprire, mișcîndu-și maxilarul de parcă ar fi vrut să-și sape o gaură în obraz. După cîteva astfel de minute, fără să-și ridice capul, vorbi din colțul gurii:

– N-ai auzit vestea?

– Nu, zîmbi Daniel. Orașul este în flăcări?

– S-ar putea să fie în curînd! Apoi, după o pauză, dînd cuvintelor întreaga importanță, Hay anunță: Nepoata ta... Gracie Lindsay... se întoarce în Levenford.

Daniel încremeni. La început nu păru să-și dea seama de înțelesul ascuns dar, treptat, fața i se lungi. Realizînd emoția acestuia, Hay continuă, făcînd o grimasă:

– Se pare că soțul ei a murit, în Mysore. Gracie a călătorit săptămîna trecută pe *Empress of India*.

Daniel tot nu zicea nimic: nu putea articula nici un cuvînt, părea că toate simțurile îl părăsiseră. Se întoarse tăcut spre Harmon de la care trebuia să fi venit vestea.

– Este adevărat, explică agentul cu bunăvoință, am primit vestea astăzi după-amiază de la biroul nostru din Calcutta. Nisbet Vallance a contractat o formă gravă de malarie în timp ce inspecta o nouă linie ferată pentru companie. Soția lui îl însoțea. A dat dovadă de mult curaj, presupun, cărîndu-l printre dealuri cu o targă; o femeie încîntătoare. Am cunoscut-o cînd am fost în Est ultima oară.

Daniel înghiți în sec.

– Scuzați-mă, domnilor. Clipi, vrînd parcă să-și ceară scuze. Este o mare surpriză... după șapte ani... atît de neașteptat...

– Un adevărat șoc pentru tine, zise Hay cu aceeași ciudată inflexiune a vocii.

– Da, recunosc, simplu, Daniel. Săracul Nisbet... Dar este o mare bucurie să o avem din nou pe Gracie printre noi. Se întoarce emoționat, aproape rugător, spre Murray: Era o fetișcană tare dulce, nu-i așa, Davie?

– Da, murmură Murray, fără să ridice privirea.

Se așternu o lungă tăcere. Daniel își despături batista și își tamponă fruntea și gâtul.

– A fost foarte cald astăzi. O superbă zi de vară. Acum, dacă nu vă supărați, voi pleca acasă. Trebuie să mă întâlnesc cu soția mea. Sînt convins că a aflat deja. Noapte bună, domnilor.

Se duse la ușă, o deschise, apoi o închise încet în urma lui.

Deci, era adevărat, în sfîrșit, ceea ce nu îndrăznise să spere în toți acești ani. În timp ce Daniel mergea spre casă, pe drumul liniștit ce traversa izlazul, un val de emoție îl cuprinse și în minte îi reveni imaginea gîngășă a lui Gracie, draga lui nepoată, în rochia ei albă – întotdeauna a iubit culoarea albă –, care îi venea atît de bine, atunci cînd o întîlnise pentru ultima oară, cu o seară înainte de tragedie, plimbîndu-se pe Levenside cu un buchet de brîndușe în mînă.

Ce imagine splendidă! Soarele ce se reflecta în apă o

învăluise în razele sale – „Ca un pui de căprioară venită la rîu să bea apă“ – cuvintele îi veniseră instantaneu în minte. Fața ei mică strălucea de entuziasm, ochii ei căprui, calzi scînteiau de bucuria vieții.

Ce știa ea despre viață la optsprezece ani, biata copilă? Daniel oftă adînc și se întristă. Dar se însufleți din nou, pe măsură ce gîndurile îl purtară mult înapoi în timp, imagini și mai minunate năpădindu-l.

O văzu la corul de copii aflat sub îndrumarea sa, în vechea Primărie. Ce minune de fetiță fusese, ce minune – de doar zece ani, cu o voce cristalină, plină de grație și talent –, niciodată, niciodată nu mai întîlnise un astfel de talent.

Zîmbi – acum o vedea la decernarea premiilor Academiei, primind *Pilgrim's Progress*, legat în piele de vițel, pentru cunoștințele de Scriptură – da, el o pregătise pentru asta, cea mai bună elevă pe care o avusese vreodată la clasa de Biblie.

Și-o aminti la o serbare școlară, o puștoaică de doisprezece ani, cu o panglică nouă în păr, alergînd la cursa pentru fete, picioarele îi scăpărau, bărbia îi era împinsă înainte în dorința de a învinge și cîștigînd, da, cîștigînd, spre marea lui bucurie.

Ochii lui Daniel se umeziră – ținuse atît de mult la Gracie, cu toată dragostea unui bărbat fără copii. Într-un anume fel, era diferită de ceilalți, delicată, cu un suflet deosebit.

Se părea că tatăl ei, Tom Lindsay, rămas văduv la nașterea fiicei sale, nu o înțelesese și nu o apreciasese niciodată. Tom, la acea vreme un negustor prosper în comerțul cu grâne, fructe și produse alimentare, iar în zilele lui de glorie primarul orașului, avea un temperament irascibil, aspru iar, mai târziu, necazurile din afaceri, care culminaseră cu falimentul lui, îl înăspriseră și mai mult.

Bineînțeles, au existat voci care i-au aprobat deciziile în legătură cu Gracie, găsimdu-le justificate, dar cu care Daniel nu a fost niciodată de acord și, reținându-și un suspin, revăzu tragedia care îi schimbase viața lui Gracie.

Era în iarna anului 1903, iar Gracie, la optsprezece ani, cu părul ridicat și fusta pînă la glezne, ca un trandafir proaspăt înflorit, era regina dansurilor, intrînd în inima tuturor în pași de vals.

Zveltă și gingașă, plină de viață, nu ducea lipsă de curtezani. Ce mai Crăciun fusese! Cînd lacul înghețase, patina cu mîinile în manșonul din blană de veveriță, cu obrajii înroșiți de vînt, în timp ce tinerii din Levenford zburau pe lîngă ea, făcînd opturi pe gheață, grozăvindu-se, încercînd să-i atragă atenția.

– Gracie este mult deasupra băieților, ziceau oamenii, zîmbind. Roiesc în jurul ei ca albinele la borcanul cu miere.

Era adevărul adevărat. Era vorba de tînărul Simpson, fiul doctorului, Jack Hargreaves și mulți alții, dar cel mai

apreciat dintre toți era David Murray, student la Facultatea de drept a Universității din Winton.

Nu încăpea nici o îndoială că David va fi alesul lui Gracie, când și-a făcut apariția în oraș Henry Woodburn să-și viziteze verii, familia Ralston, proprietarii șantierului naval din oraș.

Acest Woodburn, un tânăr chipeș cu obraji ușor supti și o tuse seacă, era un străin în district. Își conducea propriul docar, foarte elegant, și avea o mulțime de bani.

Gracie se plimba deseori cu el serile, acoperită pe picioare cu pături groase, când luna se ridica deasupra dealurilor din Garshake, copitele cailor răsunând pe pământul înghețat.

Existau păreri, bineînțeles, zvonuri că Woodburn era un tânăr nestăpînit, care bea mai mult decît ar trebui, că avea plămîinii atinși și că fusese trimis special în acest ținut nordic, ca să se refacă.

Dar, fără să ia lucrurile în serios, Gracie rîdea, în felul ei nostim și molipsitor. Ea totdeauna luase în derîdere conveniențele și nu se întrista niciodată, tachinîndu-l și fascinîndu-l în acea seară, pe malul rîului când, după ce l-a sărutat ușor pe frunte pe Daniel, s-a dus la întîlnirea cu Henry.

În noaptea aceea, se grăbeau spre casă, după o vizită prelungită la Loch Lomond când, calul s-a speriat de o umbră. Woodburn n-a mai putut să stăpînească animalul și, la o curbă, docarul a intrat într-un șanț, izbindu-se violent de un perete

de piatră. Printr-o minune, Gracie a scăpat nevătămată. Henry a murit pe loc.

Cîteva săptămîni Gracie a stat în casă, apoi a plecat cu tatăl ei, pe neașteptate, la Edinburgh. Plecarea ei a părut destul de firească – avea nevoie de odihnă, de o schimbare – dar, mare a fost surpriza cînd, după luni de zile, Gracie încă nu venise.

Evenimentele au luat o întorsătură și mai ciudată cînd s-a aflat vestea că Gracie se căsătorise cu Nisbet Vallance, un inginer de treizeci și cinci de ani, un bărbat serios, muncitor, fără calități deosebite. Acesta primise un concediu de la firma Central India Railroad, unde lucra ca inspector, pentru a urma un curs tehnic la șantierul naval din Levenford.

Nimeni nu a bănuit că Nisbet, deși privit ca un tînăr respectabil, ar putea aspira la mîna lui Gracie. Și totuși, s-au căsătorit la Londra și au plecat imediat din Tilbury, în îndepărtata Indie. Cînd Tom Lindsay a revenit la Levenford, cînd deja începuseră să-l copleșească necazurile cu negoțul, fața lui încruntată, de nepătruns, a descurajat și pe cei mai îndrăzneți curioși.

Cu toate acestea, într-un oraș ca Levenford misterul nu putea dăinui mult timp. Cel puțin, adevărul a fost presupus și comentat.

Daniel l-a suportat greu. Dar acum, mergînd cu fața încruntată și gînditoare, pe sub cerul spuzit cu stele, văzu, în

sfârșit, ocazia de a îndrepta greșeala teribilă. În acel moment, mîna Providenței i se păru mai reală decît oricînd. Și, în pieptul lui, palpitînd de exaltare, apăru dorința aprigă de a se devota acestei cauze.

Ajunse acasă, o căsuță de gresie roșie, situată la capătul șoselei cu plată, și se opri cîteva clipe în micuța lui grădină, una dintre puținele vanități din tinerețe, unde straturile de primule, de gura-leului și calceolaria începuseră deja să îmbobocească.

Inspiră adînc o dată, de două ori, apoi, ștergîndu-și cu grijă picioarele – Kate, soția lui, nu îngăduia nici cea mai mică pată pe linoleumul ei imaculat, iar iarna, bineînțeles, îl punea să-și scoată bocancii la intrare – intră în casă. Inima îi bătea mai repede decît de obicei, de așteptare și speranță.

Da, era acolo, pe masa unde îl aștepta ceaiul, o scrisoare cu timbru indian, iar Kate o deschisese. Aruncă o privire întrebătoare spre soția lui, care stătea tulburată, dîndu-și pe spate o șuviță de păr cărunț.

Era o femeie tristă, cu patru ani mai mare decît Daniel și prematur îmbătrînită. Avea sprîncene frumoase, în ciuda cutei adînci dintre ele, săpate de dezamăgiri și frustrări, dar partea de jos a feței, nările fine și gura suptă fuseseră modelate de epuizare și de o luptă ascunsă.

Rochia, croită chiar de ea din resturi de pînză de casă și cusută la mașina care acum era așezată lîngă fereastră, era

de culoare gri și părea susținută de o broșă imensă de topaz, plasată pe piept. Broșa se deschidea în partea din spate, ascunzând o șuviță din părul bunicii sale, era o moștenire de familie și, în afară de verighetă, singura ei bijuterie. Într-un anume fel, părea să-i accentueze sînii plați și sterpi pe care se odihnea acum.

– Kate, zise Daniel într-un târziu, Gracie se întoarce? Ea încuviință, încet, din cap.

– O vom ține la noi? întrebă grăbit, temîndu-se parcă de decizia ei.

– Da, Daniel. Trebuie să o ținem la noi. Și va fi binevenită. Kate ezită, apoi, cu un ton nesigur, continuă: Dar, oh, sper... în acești ani... să fi învățat să se poarte.

Calmă, se aplecă și începu să toarne ceai.

2

Era sîmbătă, o zi senină, cu aer proaspăt și nori pufoși pe cerul albastru. În zare, peisajul se vedea limpede. Din șosea se zăreau oile păscînd pe dealurile Winton, iar la vest, unde un remorcher era ancorat în apele agitate ale estuarului, se putea citi cu ușurință numărul lui pe coșul stacojiu. O zi încîntătoare pentru reîntoarcerea lui Gracie!

Daniel și Kate veniră la gară de la ora 10, cu douăzeci de minute înainte de sosirea trenului. Kate purta noua ei rochie neagră, iar Daniel costumul de duminică. Reflectînd asupra celor întîmplate, în timp ce se plimbau pe peronul gării, Daniel trebui să recunoască, din toată inima, că Kate se întrecuse pe sine în pregătirile pe care le făcuse. Dormitorul pentru oaspeți, o cameră plăcută,

spațioasă, cu vedere la stradă, devenise dormitorul lui Gracie prin eforturile, aproape eroice, ale lui Kate. Draperii noi de șifon atârnavă la fereastră, mobila fusese rearanjată și o carpetă nouă fusese așternută la marginea patului.

Așteptarea fu greu de suportat, dar, în sfârșit, se auzi un fluierat și trenul intră în gară, învăluit în aburi. Ușile se deschiseră, navetiștii năvăliră pe peron, căscând și împăturindu-și ziarele, apoi, brusc, apărură pe platformă chiar Gracie, atât de reală, de prezentă printre ei încât inima lui Daniel încetă să mai bată.

Pentru un moment ea rămase nehotărâtă, strălucitoare pe fundalul închis al trenului, cu privirea cercetînd, nesigură, peronul. Deodată îi văzu. Ochii i se luminară și, cu un mic strigăt de încîntare, alergă spre ei cu brațele deschise, incapabilă încă să vorbească.

O sărută pe obraz pe Kate, apoi pe Daniel, tot atât de ușor ca atingerea unui fulg. Era foarte puțin schimbată, încît rămaseră muți de uimire. Ochii lui Daniel se împăienjeniră. I se părea mai firavă decît înainte. Păstra totuși acea strălucire specială pe care doliul o intensifica chiar.

În spatele micii voalete, fața ei micuță, palidă era tot plină de viață și avea aceeași tendință de a împinge bărbia în față, de parcă încerca să afle misterele vieții. Părul ei negru, bogat avea aceleași reflexe roșiatice, ochii ei, ușor înroșiți, încă puteau zîmbi sub perdeaua de lacrimi.

Plîngea și rîdea în același timp, pe drumul spre trăsură pe care Daniel, palid și tulburat, o închiriasse din fața gării. Stăpînindu-și sentimentele, conștient de privirea curioasă a vizitiului, Daniel aranjă bagajele, în timp ce Kate și Gracie urcară în trăsură. Un moment mai tîrziu li se alătură și el și porniră spre casă.

Întinzîndu-le fiecăruia cîte o mînă, Gracie, ușor aplecată în față, privea pe geam fermecată.

Fiecare clădire familiară pe lîngă care treceau îi smulgea același sunet de recunoaștere de pe buzele întredeschise – Primăria, Librăria, fațada de piatră a Academiei, chiar și magazinul de dulciuri al lui Luckie Logan de unde își cumpăra acadele pe cînd era copil, toate contribuiau la bucuria întoarcerii acasă.

Nu era nimic frumos, Dumnezeu o știa, în arhitectura acestor clădiri – erau mici și pătate de vreme sub acoperișul de ardezie –, totuși, pentru Gracie aveau o rară calitate, ca un salut de bun venit din partea prietenilor ei. Lipsa oricărei schimbări la ele o emoționează. Mirosul de chifle proaspete de la brutăria lui Carrick îi provoacă un ușor fior prin tot corpul.

– Totul este neschimbat, continua să murmure. Și este atît de bine să fii acasă!

Gracie rămînea aceeași ființă sensibilă la tot ce o înconjură. O rază de soare reflectată pe apa lacului o făcea

să-și piardă respirația, o pală de fum, toamna, dinspre Garshake o făcea să viseze toată ziua. Iar acum emoția, mai puternică și mai intimă, emoția întoarcerii acasă îi ridica un nod în gât, sufocînd-o aproape.

Pe cînd treceau pe Church Street, apropiindu-se de biroul lui David Murray, Gracie lăsă să-i scape un oftat și strînse mîna lui Daniel.

– Priviți, priviți! Cred că îl văd pe David la fereastră. Oh, mătușă Kate, ne putem opri să-l salut pe David? Parcă au trecut o sută de ani de cînd nu l-am văzut!

Merita să vezi expresia feței lui Kate. Silueta lui Murray se contura clar, cum privea pe furiș, de după perdea.

– Nu cred că vom opri chiar acum, draga mea. Trebuie să fii obosită după această lungă călătorie.

– Dar nu sînt deloc obosită, ripostă Gracie, cu ochi strălucitori.

Kate reuși să schițeze un surîs îndatoritor.

– Sînt mulți oameni prin preajmă, draga mea. Doar nu vrei să te vadă că dai buzna în biroul lui David Murray la zece minute de la sosirea ta acasă.

Gracie deschise gura să riposteze, apoi o închise la loc. Poate mătușă Kate avea dreptate. Trebuia să aibă răbdare. Cu un oftat se rezemă de banchetă, conștientă de faptul că ochi curioși urmăreau trecerea trăsurii prin oraș, că se schimbau păreri, se întorceau capete.

James Stott, măcelar și totodată primarul orașului, încins cu șorțul alb cu albastru și înarmat cu un cuțit, atârna o jumătate de carcasă de vită la ușa prăvăliei și flecărea cu farmacistul Hay. La vederea trăsurii, Hay își frecă mâinile și își pocni degetele.

– Ei bine, zise sec, iat-o, primarule.

Stott împrumută tonul ironic al farmacistului:

– Este un atelaj frumos, remarcă privind cu un ochi critic trăsura ponosită. Presupun că ai putea-o numi o reîntoarcere la vremurile bune.

Pastorul parohiei, Douglas Mowat, aflat în trecere pe Church Street cu soția, deși nu făcu nici un comentariu, arboră un aer de reproș îndreptățit.

În cele din urmă, ajunseră la șoseaua cu plată și Gracie intră în casa lui Daniel, emoționată. Acei ani petrecuți în India fuseseră, în multe privințe, greu de îndurat, dar, acum că se întorsese, aceștia se estompaseră aproape cu totul, de parcă nu existaseră vreodată. Levenford reprezenta casa ei; niciodată nu-și dorise să-l părăsească.

După masa de prînz, la care mîncă puțin, Gracie scoase darurile, un frumos șal de cașmir pentru Kate și un set de perii incrustate cu fildeș, pentru Daniel. Apoi, luîndu-l pe Daniel de braț îl conduse în mica grădină pentru o plimbare pe iarbă. Cu o seriozitate înduioșătoare și ochi încețoșați ea zise deodată:

– Dragă unchiule Dan, primirea caldă pe care mi-ați făcut-o înseamnă foarte mult pentru mine. Îmi dă speranță și încredere. Făcu o pauză, apoi, simțind cum mîna lui o atingea pe a ei cu simpatie, continuă cu un zîmbet confidențial: Nu sînt bogată – nu sînt una dintre văduvele bogate de care se scrie în romane. Oh, nu neg că voi primi o pensie de la companie, dar este destul de mică. Trebuie să-mi cîștig existența; doresc atît de mult să fiu folositoare. Nu știi ce pierdere de vreme au însemnat ultimii ani. Nu-l învinovățesc pe Nisbet – s-a purtat frumos cu mine, bietul de el. Dar niciodată nu am aparținut acelor locuri. Eu aparțin acestui oraș, unchiule Dan, iar acum, că m-am întors, vreau să-mi fac o situație bună.

Daniel era puternic impresionat și, deși nu se așteptase să se atingă acest subiect vital atît de devreme, posibilitatea pe care i-o oferise era prea bună ca să o piardă.

– Gracie, zise, luînd-o pe după umeri, știi că fericirea ta reprezintă totul pentru mine – și doar pentru asta... trebuie să-ți pun o întrebare... Sper să nu fie traumatizantă pentru tine.

– Traumatizantă?

Zîmbi surprinsă, iar Daniel trebui să-și adune tot curajul ca să continue.

– Este vorba despre copilul tău, Gracie.

Fără să îndrăznească să ridice ochii, o simți cum

înțepenește. După o tăcere, care devenea apăsătoare, ea răspunde cu o voce încordată și schimbată:

– Sperasem că toate acestea au fost uitate.

– Da, da, spuse în grabă Daniel, temându-se că-l va înțelege greșit. Nu-ți fac nici un reproș. Dacă a fost vina cuiva, a fost a lui Henry Woodburn. Dar, după moartea lui, Gracie, responsabilitatea pentru acea tinăra viață ți-a revenit ție.

Se întoarce cu fața la el, cu buzele tremurându-i.

– Nu m-am așteptat din partea dumitale la așa ceva, unchiule Dan. Și atît de curînd după sosirea mea. Nu înțelegi cît am suferit? Tata aproape că și-a ieșit din minți. Nisbet nu a vrut să se împovăreze cu un copil, iar eu eram prea distrusă să rezist. Am simțit că ar fi mai bine pentru copil să crească la o fermă lîngă Perth, acolo unde l-a dus tatăl meu, la o familie de țărani cumsecade, familia Lang.

– Da, sigur, draga mea, încercă Daniel să o calmeze. Știu că erai într-o situație dificilă, dar acum ai șansa să îndrepti lucrurile.

– S-a făcut totul la timpul potrivit. Nu este mai bine să lăsăm lucrurile așa cum sînt?

– Nu, nu, ai o obligație morală, Gracie, și nu este numai asta, este vorba de fericirea ta și a fiului tău.

– Este fericit acolo, știu asta, adăugă ea cu o umbră de amărăciune în glas. Nu-și mai aduce aminte de mine.

– Sînt sigur că viața ta nu va fi niciodată împlinită dacă nu-l vei aduce înapoi, insistă Daniel.

Din nou se așternu o tăcere grea, apăsătoare. Părea să fie mișcată de cuvintele unchiului ei și îl privi cu îndoială.

– Chiar crezi asta, unchiule Dan?

– Sînt sigur.

– Nu înțelegi... se opri, sîngele îi năvăli în obraji. Nu simt deloc că va fi așa, rosti ea cu greutate. Am fost forțată să-l abandonez, să-l uit. Acum acea parte din mine este moartă. Cum ar putea el să revină... și să mă iubească?

– Crezi că nu va fi în stare să te iubească, draga mea?

Emoția o cuprinse fără voia ei. Oftă. Această propunere, atît de neașteptată și contrară planurilor ei, era tulburătoare.

– Vom mai vorbi despre asta, spuse ea încet și, lăsîndu-și obrazul pe umărul lui, păru mișcată de dragostea pe care i-o purta. Ești atît de bun cu mine, unchiule dragă, și sînt atît de fericită să fim din nou împreună. Chiar am fost plecată vreme de șapte ani? Viața mea are un nou început...

După ce Daniel plecă la studioul fotografic, Gracie rămase să se odihnească în camera ei – în ciuda celor spuse de ea, călătoria o obosise – și mai tîrziu, după-amiază, căzu într-un somn adînc. Seara, un sunet de voci o făcu să coboare.

Odihnită, purtînd o rochie neagră cu dantelă la gît, intră în salon unde, așezați în fața șemineului – acum cu un vas cu trandafiri în el –, angajați în jocul lor săptămînal de dame, ședeau Daniel și farmacistul Hay.

Gracie zîmbi și îl salută pe farmacist, după care se așează pe scaunul rotativ al pianului ca să urmărească jocul. Oarecum, în prezența ei, atmosfera rigidă a salonului de tip scoțian, cu mobila de mahon capitonată, începu să devină mai caldă.

Pentru Daniel întreaga cameră păru să se lumineze. O privea, din timp în timp, cu o fericire greu mascată, fără să-i pese că pierdea la joc. În sfîrșit, spuse:

– Cîntă-ne ceva, Gracie.

– Mi-am ieșit din mîină, răspunse ea, jucăuș, în dialectul local. Și, în afară de asta, domnul Hay nu dorește să cînt.

– Nu mă deranjează ceea ce faci, răspunse farmacistul cu tonul ironic care-l caracteriza.

– Ei, bine, atunci voi cînta, zîmbi Gracie.

Se răsuci cu scaunul, deschise pianul, ezită un moment apoi începu să cînte.

Era un pian bun – un frumos cadou de nuntă primit de Kate de la fratele ei Tom, pe care Kate, cu pasiunea ei pentru tot ce-i aparținea, îl păstrase în bune condiții. Avea un aranjament personal, la jumătate de preț, cu un acordor orb din Shawland pe High Street. Iar atingerea lui Gracie

era benefică pentru pian – domnișoara Gilchrist, profesoara de muzică de la Academie, nu-și pierduse timpul în zadar. Ea interpretează una dintre Improvizațiile lui Schubert. Era minunat.

Afară lumina pălea, iar prin fereastra deschisă pătrundea parfumul trandafirilor și mirosul de iarbă proaspăt cosită din grădina lui Daniel. Silueta lui Gracie, firavă și delicată, avea ceva ciudat de vulnerabil. Gâtul alb, aproape luminos, în contrast cu rochia neagră, fragilitatea încheieturilor, mișcarea degetelor pe clape aveau un farmec deosebit.

Daniel simțea cum îi crește inima în piept când se uita la ea. Chiar și Hay era mișcat în timp ce stătea cu picioarele lui lungi încrucișate, cu privirea fixată ironic în tavan, bățind darabana în masă și pretinzând că este indiferent.

De la Schubert, Gracie trecu pe neobservate la arii tradiționale scoțiene, la cîntecele patriei sale, când brusc, aruncîndu-i o privire lui Daniel, începu cîntecul pe care-l iubea cel mai mult: *And the city hath no need of light*.

Aplecat în față, fascinat, Daniel de-abia îndrăznește să respire. Vocea lui Gracie, deși firavă, avea o puritate de cristal. Linia melodică era însoțită de cuvinte minunate. Nu mai era vocea lui Gracie, ci spiritul ei aspirînd spre bunătate, un suflet curat, luptîndu-se cu necazurile vieții. Deosebit de emoționat, Daniel își îngropă fața în palme,

avînd viziunea fericită a lui Gracie împreună cu copilul ei.

Cîntecul se sfîrși și părea că nici unul nu îndrăznea să se miște. Imediat, ușa se deschise și Kate intră aducînd o lumînare cu care, după ce lăsă în jos globul candelabrului, aprinse gazul. Abia atunci văzu Daniel că obrajii lui Gracie erau uzi de lacrimi.

În dimineața zilei de miercuri, a săptămînii următoare, Daniel era la studio; se mișca sprinten, punîndu-și aparatul de fotografiat într-o husă maro și fredona fericit.

Avea în față una dintre zilele lui „mărețe“. Se ducea la Academie să fotografieze clasele Școlii elementare, rînd după rînd de copii așezați în bănci, cu fețele proaspăt spălate, vioi și atenți, pe terenul de joacă însorit și plin de praf.

O mare parte din activitatea lui Daniel era reprezentată de aceste fotografii de grup anuale. Se ocupa de majoritatea școlilor din Levenford, alături de Masoni, de Clubul de bowling și de alte instituții vechi, controlate de Consiliul Municipal.

Dacă deasupra unui șemineu din Levenford vedeai un grup impozant de domni cu jobenuri alături de doamne cu umbrele – să zicem, ceremonia de deschidere a unor lucrări de canalizare la Garshake sau decernarea premiilor anuale la Parada florilor –, puteai fi sigur că în colțul ramei fotografice era scris clar: Dan’l Nimmo. Fotograf. Studio. Wellhall Levenford.

Cu siguranță, nu câștiga mulți bani cu asta, dar lui Daniel îi făcea o plăcere deosebită mai ales când se găsea în aer liber cu copiii. Atunci era în elementul lui, vesel și glumeț, un adevărat maestru de ceremonii, cu un repertoriu de glume inepuizabil, de care nu s-ar fi folosit niciodată în prezența adulților, dar care întotdeauna îi făcea pe copii să râdă. Aceste mici bucurii compensau din belșug activitatea migăloasă de portretistică din studio.

Era aproape gata cu pregătirile când o ușoară ciocănitură în ușa de sticlă îl făcu să se întoarcă. Era Gracie, cu ochii surîzători, cu fața zîmbitoare lipită de geam. În momentul următor, era în studio.

— Nu știam dacă te mai prind. Am alergat tot drumul. Respira agitată, cu o mână apărîndu-și pieptul, iar cu cealaltă sprijinindu-se de umărul lui. Unchiule Dan, voi lipsi toată ziua. Ai putea... ai vrea să-mi încasezi acest mic cec?

O privi, destul de surprins, observîndu-i ținuta „de paradă”, costumul cochet, pălăria neagră cu voaletă. Apoi se uită la cec, care era completat la modesta sumă de 20 de șilingi.

— Unde te duci? întrebă el calm.

Ea rîse cu rîsul ei molipsitor și se aplecă să-i miroase trandafirul de la butonieră.

— Ce omuleț curios! Și ce trandafir frumos! Ai un obicei încîntător să porți ceva din grădina ta, în fiecare zi.

Ezită, apoi spuse în grabă: Nu ghicești unde mă duc, unchiule Dan?

După tonul ei, mai puțin din cuvinte, Daniel înțelese și sufletul i se umplu de bucurie. Cu șase zile în urmă, el scrisese o scrisoare lungă, plină de explicații și întrebări adresată lui Alexander Lang la ferma Methven, lângă Perth. Până acum nu sosise nici un răspuns. Ce putea fi mai firesc decât ca Gracie să dorească să plece la Perth, anticipând răspunsul, să vadă cu ochii ei cum stăteau lucrurile?

Așadar, Daniel lămurise lucrurile și, cu degete nerăbdătoare, scotoci în buzunarul din dreapta al vestei sale. Niciodată nu avea prea mulți bani la el, în afară de câțiva șilingi care să zornăie alături de chei dar, de la un Crăciun la altul, ca să facă față onorabil în diferite împrejurări, ținea la el o singură monedă de aur de o liră, într-o cutiuță de nichel atașată la lanțul de la ceas. Cu un zîmbet, timid scoase moneda de aur și i-o înmînă.

– Mulțumesc, unchiule Dan, murmură Gracie. Mă grăbesc să o schimb. Nu am nevoie de toți banii pentru biletul de tren.

Înainte ca el să-i răspundă, Gracie ieșise și cobora strada atît de veselă și zîmbitoare încît surîse și el cu simpatie. Stătu cîteva clipe, încă emoționat de decizia ei, apoi, reluîndu-și îredonatul, se aplecă să-și închidă geanta.

Gracie străbătu în grabă, cu pas ușor, High Street pînă la gară. După ce cumpără un bilet, traversă peronul și se urcă într-un compartiment gol al trenului local, pentru Markinch.

Imediat, cu un șuierat, trenul porni și, după ce străbătu un tunel lung, ajunse la Dalreoch, o suburbie sărăcăcioasă a Levenfordului. Pe peronul acestei halte, rareori folosită de orășeni, se aflau cîteva zeci de bidoane de lapte goale și un singur pasager, un bărbat care, trecînd în grabă prin fața geamurilor compartimentelor, se urcă în cel al lui Gracie.

– Ei bine, zise Gracie în timp ce trenul se punea în mișcare, ne-am descurcat destul de bine.

De pe locul de vizavi, David Murray o privi aproape supărat, apoi se uită pe geam de parcă se temea să nu fie observat. Era îmbrăcat într-un costum gri închis și purta o cravată albastră cu nodul făcut în grabă.

Arăta atît de caraghios încît Gracie se aplecă și, cu gesturi delicate, îi refăcu nodul.

– Pfui! Ce individ neglijent, pentru un tînăr avocat sclipitor din Levenford. Se rezemă de banchetă, privindu-l ironic printre gene. Și ce fricos ai devenit!

El își mușcă mustața, supărat.

– Știu cum sînt oamenii, Gracie. În special în Levenford. Este riscant și nebunesc din partea noastră să facem această călătorie.

Ea nu răspunse, urmărea cu privirea pierdută peisajul verde care se derula prin fața geamului. În cele din urmă, murmură:

– Iubesc lacul atît de mult încît am vrut să-l revedem împreună, ca în vremurile de demult.

– Acele zile s-au dus, Gracie.

Se așternu tăcerea. Capul ei rămase întors spre geam, scoțîndu-i în evidență profilul delicat.

– De aceea nu mi-ai răspuns niciodată la scrisorile trimise din India?

De data aceasta el păstră tăcerea.

Zîbind sfios, ea se întoarse spre el.

– Iar acum există Isabel, Davie. Suferise un șoc cînd mătușa Kate îi spusese despre logodnă. Într-un mod nebunesc, m-am gîndit întotdeauna la tine ca la o persoană liberă... și statornică.

– Tu ai fost statornică, Gracie?

Ea păru să nu audă întrebarea, și continuă pe același ton liniștit:

– Mi-o amintesc pe Isabel din școală. Obişnuia să se îmbrace cu o rochie de catifea maro care o făcea să arate ca o prună.

– Niciodată nu te-ai împăcat bine cu fetele, Gracie.

– Nu, răspunse ea calm. Mă simţeam mai bine cu

băieții. Oricum, sînt sigură că vei fi fericit. Nisbet îmi spunea adesea că femeile casnice sînt soții foarte bune.

– A fost și în cazul lui?

Rîsul ei vesel, molipsitor se făcu auzit.

– Acesta este adevăratul David Murray pe care îl știu.

El nu se mai putu stăpîni, zîmbi în cele din urmă – un surîs îngrijorat. Într-un fel, nu putuse să-i reziste. Știa că greșea fiind aici cu Gracie – acțiunea unui imbecil.

Cînd primise biletul ei la birou, în care îi propunea această călătorie, îl rupsese în bucăți și îl aruncase supărat. Trebuia să se gîndească la Isabel, la mama lui văduvă, care făcuse sacrificii eroice, în condițiile unei situații financiare dificile, să-l trimită la colegiu să-și ia diploma în Drept.

În afară de asta, era vorba și de cariera lui – avea relații bune de afaceri cu tatăl lui Isabel la Uzina de gaz și la Întreprinderea de salubritate din oraș, precum și în alte douăsprezece afaceri mai riscante. Știa toate acestea și, totuși, iată-l aici, făcînd această călătorie periculoasă, sub nasul curios și critic al orașului.

Dar erau deja la Markinch și nu mai era timp de reflecții. Coborîră împreună din tren și urcară la bordul micului vas cu zbaturi care aștepta la țărm. Aproape imediat se auzi sirena vaporului, parîmele fură dezlegate și zbaturile galbene răscoliră apa verzuie, transformînd-o într-o spumă albă ca

laptele. Departe de micul port descrise o curbă, apoi trepidînd, se îndreptă spre lac. Era o zi calmă, senină și, fiind început de sezon, erau singurii pasageri.

Cînd trecură pe lîngă insula Inchlade, apa era atît de calmă încît vasul nu făcu nici un val, doar unde line ce păreau șerpi adormiți. Era atîta liniște încît puteau auzi clipocitul ușor al peștilor ce atingeau suprafața apei și zgomotul viguros al ciocanului fierarului din Gielston, de pe malul opus.

Deoarece dealurile se ridicau abrupte, lacul părea adînc, plin de mistere și enigme. Micul chei la care acostară era împodobit cu fucsii îmbobocite, iar căsuța albă cu acoperiș de stuf părea o jucărie.

Aplecîndu-se peste balustradă, Gracie își lăsă mîna pe brațul lui Murray și privi minunatul peisaj, furată de gînduri. Nici unul nu vorbi, în afară de remarcele legate de peisaj, de straturile de ferigi de un verde aprins, de apa ce scînteia învolburîndu-se printre stîncile din depărtare.

Spre prînz, vaporul ajunsese la Dunbeg, cel mai îndepărtat port al traseului. Aici coborîră la mal și se plimbară pe singura stradă prăfuită, mărginită de garduri pe care se cățărau tulpini de condurul-doamnei. Vaporul rămînea la țarm două ore pentru a se încărca cu coșuri de cartofi timpurii și așteptînd – se părea – pe cei cîțiva pasageri care plecaseră să hoinărească în pădure.

După ce trecură de marginea satului, Gracie și Murray o luară pe drumul care șerpuia în sus, pe deal. Era foarte cald, iar zumzetul insectelor umplea aerul. Ferigi înalte mărgineau o latură a drumului și în aer plutea un miros de salvie și lămâiță.

Ajunseră în vârful dealului și se opriră să admire lacul ce se întindea în depărtare.

– Trebuie să ne întoarcem și să luăm prânzul la han.

– Chiar trebuie, Davie?

– Nu-ți este foame?

Ea scutură din cap și se așează pe un strat de iarbă moale, lângă o tufă de grozamă.

– Este atât de bine să stai la aer curat!

După un moment de ezitare, se așează și el lângă ea. Într-un târziu, ea zise gânditoare:

– Nici nu știi cât de des, în căldura aceea insuportabilă, m-am gândit la noi doi, stînd aici. Sînt o ființă ciudată, David. Aș vrea să-ți pot explica... să te fac să înțelegi de ce au evoluat lucrurile între noi în felul acesta. La prima vedere, s-ar putea să par fără inimă... dar în sufletul meu țin foarte mult la tine.

– Cu siguranță, mi-ai dovedit-o. Privind drept înainte, el rosti printre dinți: Știi că te-ai îndrăgostit de Woodburn.

– Nu a fost dragoste, David, zise ea scuturînd din cap. A fost mai mult milă.

În timp ce el se întoarse brusc spre ea, Gracie îi

susținu privirea fără să clipească și continuă pe un ton liniștit:

– Henry era bolnav, David, mult mai bolnav decît își putea cineva închipui. Stătuse luni de zile într-un sanatoriu fără ca boala să i se amelioreze. Un plămîn era plin de caverne, iar boala începuse să se extindă și la celălalt. Oh, recunosc că am fost atrasă de farmecul și cutezanța lui. Nu mai întîlnisem pe nimeni asemeni lui dar, mai mult decît orice, a fost sentimentul de tristețe, la gîndul că mai are atît de puțin de trăit, care m-a orbit și m-a făcut să doresc să-i dau ceva în schimb.

Mici picături de sudoare se adunară pe fruntea lui Murray.

– Nu crezi că este o oră nepotrivită pentru confidențe? spuse el cu o voce care se dorea indiferentă.

– Da, David, ai dreptate, răspunse ea simplu, dar este prima – și unica – șansă pe care o am.

El nu îndrăznea să o privească dar, cînd ridică, în sfîrșit, privirea, văzu zîmbetul timid de pe buzele ei și genele tremurînde. Lăsînd la o parte orice prudență, el se aplecă spre ea cu un oftat.

– Gracie, oh, Gracie! șopti, pierzîndu-se în ochii ei sclipitori.

La ora cinci după-amiază, puțin mai tîrziu decît de obicei, datorită zilei încărcate petrecute la Academie, Daniel

se întoarse la studio. Îl văzu, de la distanță, pe farmacist așteptându-l la intrare cu o expresie stranie pe chip.

– În sfârșit, zise prietenul său. Ce face Gracie?

Daniel simți că roșește.

– Gracie este foarte bine, răspunse în grabă.

– Cu siguranță, cu siguranță, doar călătorește astăzi.

– Și de ce nu? răspunse Daniel cu o neliniște crescândă.

Are de rezolvat unele lucruri la Perth.

– Perth? spuse farmacistul ridicînd din umeri. Era în trenul de Markinch. La fel ca și mine.

Daniel tresări. Îl privi încremenit pe Hay și inima i se strînse. Nu se îndoia de spusesele farmacistului. Printre multele proprietăți bizare, Hay avea – ciudată pasiune pentru un metafizician atît de slab – o casă plutitoare pe lacul Lomond, o ambarcațiune părăginită ancorată în golful Cantie, la aproape cinci mile dincolo de satul Markinch.

Acolo, vara, Hay își petrecea în mod agreabil sfîrșitul de săptămîină, invitîndu-l adeseori și pe David cu dublul scop de a avea companie și de a avea cu cine să discute în contradictoriu. Existența acestei case plutitoare făcea de necontestat declarația lui Hay – chiar săptămîina trecută îi spusese lui Daniel că are de gînd să se ducă miercuri pe lac pentru a „pune lucrurile la punct“ și să lase instrucțiuni pentru cumpărarea proviziilor.

Daniel înghiți în sec.

– Se pare că Gracie nu și-a schimbat părerea.

– Cu siguranță, fu de acord Hay, trosnindu-și degetele.

Oh, cu siguranță. Fără îndoială că de aceea David Murray era cu ea.

– Nu, se bîlbîi Daniel.

– I-am văzut cu ochii mei luînd vasul pentru Dunbeg, răspunse farmacistul, parcă scuizîndu-se.

O durere ascuțită îl străbătu pe Daniel. Își aminti expresia feței lui Gracie cînd venise la studio de dimineață. Se întoarse fără să scoată o vorbă și intră încet în studio. De cum ajunsese în micul hol, văzu o scrisoare pe tava de alamă de pe măsuță. Se uită la ea tăcut.

Apoi, cu impresia ciudată că o mai văzuse, o ridică cu grijă. Era propria lui scrisoare pe care i-o trimisese lui Alexander Lang la ferma Methven, lîngă Perth. Avea pe ea o notificare: *Adresantul necunoscut. Plecat.*

În ziua următoare, ușa Studioului Fotografic Wellhall rămase închisă. În după-amiaza aceleiași zile, aproape de ora patru, Daniel coborî din expresul ce venea din nord și, părăsind gara cu un aer obosit și trist, se îndreptă spre casă.

Pe la jumătatea drumului, văzu în fața lui o femeie – era soția lui. După sacoșa pe care o ducea și după felul pios în

care își ținea capul își dădu seama că fusese la Cercul de cusut, săptămînal, al bisericii. O întîmpină respectuos și, după ce se salutară, porniră spre casă împreună.

Daniel plecase, în secret, la Perth să ceară informații precise despre familia Lang și, destul de politicoș, proprietarul actual al fermei Methven, un țăran tînăr, voinic, îi povestise ce se întîmplase.

Lang murise cu trei ani în urmă; totuși, ca să spunem adevărul, băuse pînă ajunsese în mormînt și, ca urmare a degradării fizice, lăsase ferma în paragină – fusese o muncă grea să pună ferma pe picioare. Cît despre doamna Lang, se credea că plecase la Winton, dar nimeni nu era sigur; suportase cu greu rușinea și tăiasse toate legăturile cu prietenii ei. Mai fusese și un copil, credea tînărul fermier, de fapt mai mulți copii, deoarece femeia își făcuse un obicei din a adopta copii și, probabil, îi luase cu ea. Mai mult de atît tînărul nu știa.

Pentru un moment, în timp ce mergea alături de soția sa, Daniel, descurajat de insuccesul călătoriei, fu ispitit să i se destăinuie. Totdeauna la Cercul de cusut se închidea în ea, dominată de soția pastorului și de enoriașele înstărite, conștientă că toată strădania sa pentru un loc în societate era inutilă, toată cumpătarea și eforturile disperate, toată munca ei nu slujeau la nimic, că întotdeauna va purta stigmatul

eșecului jalnic al soțului ei; o femeie dezamăgită, cu mâini pricepute și haine ponosite, soția pastorului „ratat“.

În ciuda tăcerii ei autoimpuse, când dădură colțul spre casă, Kate scoase o exclamație de surpriză. În fața casei lor era parcată o mașină, un elegant Panhard aparținând domnului Harmon, agentul de la Khedive.

Și Daniel era uluit – automobilele erau rare în Levenford și nici unul nu mai staționase, pînă acum, la poarta lui. Amîndoi grăbiră pasul spre casă.

De cum intrară în hol, din salon răzbătu o voce masculină gravă, urmată de rîsul lui Gracie, acel particular și provocator rîs. Cu mîna înmănușată, Kate împinse ușa. Frank Harmon, foarte elegant, într-un pardesiu scurt de vînătoare și vestă în carouri, cu mănușile pentru șofat din piele, galbene, odihnîndu-i-se pe genunchi, stătea pe cel mai bun fotoliu, relaxat, zîmbitor și exuberant, cu un pahar de sherry în mînă și cu o farfurie cu biscuiți lîngă el. Pe un taburet, nu departe de fotoliu, ședea Gracie îmbrăcată într-o frumoasă rochie de șifon, de după-amiază. Propriul ei pahar de sherry era așezat pe o măsuță lîngă ea.

Scena era atît de neașteptată, de intimă și desăvîrșită încît Kate nu știu cum să reacționeze. Pe de o parte, era revoltată să o găsească pe Gracie jucînd rolul de gazdă în propriu-i salon, servind cu nonșalanță sherry – băutură care

se servea doar în ocazii cu totul deosebite; avînd și ea paharul plin, pe de altă parte, se simțea măgulită să fie vizitată de o persoană de rangul lui Harmon. Nu era numai un bărbat înstărit – deținea o parte importantă din acțiunile Companiei Khedive –, dar și cu un rol deosebit în societate, de exemplu, lua prînzul cu sir John Ralston și era foarte solicitat. O ușoară roșeață apăru pe obrajii palizi ai lui Kate. Emoționată, își dresе glasul.

Sunetul o făcu pe Gracie să întoarcă privirea și dintr-un salt să fie în picioare, zîbind, deloc tulburată.

– Mătușă Kate... unchiule Dan... îl cunoașteți pe domnul Harmon. A trecut pe la mine în această după-amiază și, cum nu a dorit ceai, i-am oferit o băutură. Să vă torn un pahar?

– Nu, mulțumesc, răspunse Kate, neputîndu-se abține să nu facă o figură acră.

– Nici nu mi-ar trece prin minte să beau o băutură ușoară, doamnă, protestă Harmon din toată inima. Ei bine, în Est...

O privire de avertisment aruncată de Gracie îl făcu să se oprească. Se aplecă, luă un biscuit și începu să-l ronțăie cu dinții lui albi, puternici.

– Înteleg că o cunoști pe nepoata noastră din India, remarcă Kate mai amabilă.

– Într-adevăr, doamnă, aprobă curtenitor Harmon, deși mai puțin decît mi-aș fi dorit. Vizitele mele la Calcutta au fost de fiecare dată scurte. Dar locuința nepoatei dumneavoastră era întotdeauna o oază pentru orice călător în aceste ocazii.

– Oh, Frank, exclamă Gracie cu ochi surîzători, ești un mare lingușitor. Dar te iert pentru că ești un prieten drag și bun.

Tonul ei, exuberant și dezinvolt, îi făcu pe Daniel și Kate să o privească mai atent. În mod special, Daniel era uluit și tulburat oarecum să o găsească pe Gracie în termeni atît de intimi – se „tutuiau“ – cu agentul de la Khedive. Harmon avea reputația unui celibatar dornic de aventuri, un Don Juan, și existau una sau două povești ciudate despre el – poate doar genul de bîrfe dintr-un mic oraș referitoare la un bărbat care nu era din partea locului; care călătorea mult, venea și pleca pe neașteptate, și care locuia într-un apartament la Castle Hotel. În afară de faptul că îl găsisese odată bătîndu-și cu sălbăticie copoiul pentru o greșeală, Daniel nu știa nimic rău despre acest bărbat, totuși se ținea departe de el, ca de un lucru al diavolului.

– Frank mi-a oferit o slujbă în biroul Companiei Khedive, făcu Gracie anunțul cu mult mai multă înfocare decît de obicei. Ore puține și bine plătite. Nu-i așa că este amabil din partea lui?

– Cu siguranță, spuse Kate cu un oftat de satisfacție.

– Nu este mare lucru, protestă degajat Harmon. Sînt fericit să fiu de folos. Își privi ceasul – unul de aur – și se ridică. Acum, dacă-mi permiteți, am o întîlnire la șantierul naval. Cînd se va mai încălzi vremea, doamnă Nimmo, poate îmi veți permite să vă însoțesc la o plimbare pe lac. Mica mea barcă cu motor merge destul de bine... Vă garantez că nu ne vom scufunda.

Strînse mîna tuturor, cu amabilitate, apoi își puse mînușile. Daniel îl însoți pînă la ușă apoi, cînd duduitul motorului nu se mai auzi, stătu un moment să-și ordoneze gîndurile.

Era bine, chiar minunat ca Gracie să aibă o slujbă. Nu trebuia ca antipatia lui pentru Harmon să-i umbrească judecata. Pentru Gracie, era primul pas important în vederea începerii unei noi vieți. Iar următorul pas trebuia să-l facă chiar el. La urma urmei, primele insuccese erau de așteptat, iar eșecul de la Perth nu însemna că totul se sfîrșise. Mai erau și alte căi pe care le putea aborda – avea să facă anunțuri în ziarele din Winton, să ofere o recompensă, chiar să-i scrie șerifului local.

După aceste reflecții se simți mai încrezător, pătruns de un sentiment de optimism. Pînă la urmă îl va găsi pe copilul lui Gracie, singura modalitate de a-i aduce liniștea, lui și nepoatei sale. Se întoarse și intră cu pas vioi în salon.

Kate deja înlăturase urmele tratației. Doar carafa de sticlă rămase, parcă în semn de reproș, la locul ei obișnuit de pe dulap.

De fapt, era goală mai mult de jumătate și Daniel bănuia că Gracie băuse, cu siguranță, mai mult de un pahar, cum cerea buna-cuviință. Îi aruncă o privire furișă. Cu obraji îmbujorați și ochi strălucitori ea se așezase la pian și cânta un vals.

3

Vremea frumoasă continua de câteva săptămîni și July intră aducînd un val de aer cald. La ferestrele caselor apărură tende, iar cisternele pentru stropit udau străzile pavate.

Într-o seară de vineri, spre mijlocul lunii, David Murray lucra peste program în biroul lui de pe Church Street. Nu era un birou mare, dar dădea impresia de siguranță, soliditate. Masa de lucru era din mahon, mărginită de bare de alamă, iar seiful de modă veche, montat adînc în perete, părea destul de solid să reziste unui asediu. Cele două ferestre ce dădeau în Church Wynd erau mascate de un paravan de pînză de culoare închisă pe care erau pictate, cu auriu, cuvintele: Waldie și Waldie, Avocați. Același nume, aproape șters, se găsea pe plăcuța de alamă de pe ușă.

Firma fusese fondată de Archibald Waldie, cu cincizeci

de ani în urmă și dusă mai departe, pentru cîtva timp, de către Alexander, fiul acestuia. Totuși, Alex, care arătase un interes deosebit pentru comerț, se ocupase mai mult de contracte decît de practicarea dreptului și reușise peste așteptări. Acest fapt îi crease lui Murray posibilități deosebite.

Ca student la Drept, David fusese eminent. Nu avusese nici bani, nici poziție socială – tatăl lui, care murise pe cînd el era copil, fusese portar la Primărie –, dar David avea acea calitate neprețuită a tinerilor scoțieni, nu numai istețime, ci și perseverență. Obținuse toate bursele posibile și absolvise cu brio. Apoi, chiar în perioada de „stagiu“, apăruse această șansă, fără să plătească nici o taxă, la firma Waldie și Waldie.

De trei ani David Murray lucra în avocatură și, după logodna recent anunțată, cu fiica lui Waldie, Isabel, era de la sine înțeles faptul că va reuși la fel de bine și în alte afaceri.

Davie, cu figura lui deschisă, inteligentă, cu dorința lui de a plăcea, cu hărnicia-i recunoscută, era agreat de toată lumea. „Da, remarcă adeseori Alex Waldie, cu un amestec de vanitate și condescendență. Davie al nostru este avid de muncă.“

Dar acum, Murray părea să se concentreze greu. Avea o sarcină de îndeplinit, masa lui de lucru era încărcată cu

rapoartele lunare ale Consiliului orășenesc de distribuire a apei, dar gândurile lui hoinăreau departe de locul în care se afla.

Încruntându-se nervos, își ciufuli părul negru cu degetele – un obicei din anii studenției – și se gândi, da, se gândi la Gracie. De ce, de ce, Doamne, se lăsase din nou prins în mrejele ei? Nu era deloc înțelept, ba chiar de-a dreptul nebunesc. Și totuși, era atât de dulce, de plină de viață, făcea să le tresară inima bărbaților, încât era, cu siguranță, unica femeie pe care o va iubi vreodată.

La întâlnirile lor secrete parcă trăia în altă lume în care banii, puterea, perspectivele, de fapt întreaga lui carieră, nu valorau nici cât un bănuț de aramă pe lângă ochii ei strălucitori și calzi.

Murray gemu și privirea i se opri pe fotografia lui Isabel Waldie, în noua ei ramă de argint, așezată pe masa de lucru, chiar în fața lui. Mușcă vârful creionului, încruntându-se și mai mult. De fapt David nu se uita la fotografie. Se vedea pe sine, iar imaginea nu era nici pe departe a persoanei plăcute și populare pe care o afișa în public.

În Murray existau două personalități, care erau într-un veșnic conflict – una sensibilă, emotivă, utopică, cealaltă vicleană și calculată, hotărâtă să reușească în viață, cu orice preț. La universitate, Murray citise versurile lui Robert

Tannahill și condusesese dezbaterile Societății Fabian*. Acum, deși încă se mai distra, purtînd ocazional vechea lui cravată Fabian, avea altele, în tonuri mai moderate, pe care le purta la întîlnirile cu consilierii municipali și ai consiliului orășenesc local sau cînd studia cu Alex Waldie planurile pentru noua Companie de gaz Knoxhill.

Cu amărăciune, și adeseori după o astfel de autoanaliză tulburătoare, Murray își spunea că are suflet de poet și inimă de aventurier. Îi lipseau calitățile unui om de afaceri, calități care l-ar fi făcut să obțină laudele lui Waldie și ale prietenilor lui. Ura zîmbetele respectuoase și favorurile rezervate nababilor micului oraș și disprețuia intrigile lor meschine. Dar cum putea să refuze să-și ia partea din afaceri care i se oferea? Viclean și calculat, știa cum să muncească pentru propriul lor beneficiu. Dar imediat ce-și va putea permite, va reveni la deliciile poeziei.

Cu un strigăt de dezgust, Murray aruncă creionul – nu mai putea lucra nimic în această seară. În acel moment auzi pași și Alex Waldie intră sprinten.

– Eram sigur că te găsesc muncind, spuse. Este vremea să închizi prăvălia.

*Organizație fondată în Anglia în anul 1884, ce favoriza răspîndirea treptată a socialismului prin metode pașnice (nota trad.).

Murray lăsa privirea în jos de teamă să nu se trădeze.

– Tocmai încheiam lucrul.

– Foarte bine. Prea multă muncă dăunează spiritului. Să mergem. Trăsura mea este afară, sîntem așteptați acasă.

Murray, cu fața lipsită de expresie, începu să-și aranjeze hîrtille, în timp ce Waldie măsura camera de la un capăt la altul. Nu putea să stea locului nici o clipă.

În cele din urmă, Davie fu gata și cei doi bărbați părăsiră biroul. Afară, căldura de peste zi lăsase locul unui aer răcoros, plăcut. Waldie așeză, cu o bunăvoință ostentativă, pătura peste genunchii lui Murray și plecară cu cabrioleta spre Knoxhill.

O dată sau de două ori păru că, lăsînd la o parte jovialitatea lui, îi aruncă o privire gravă tovarășului său tăcut. Dar, în aparență era mai amabil decît de obicei. Imediat îl anunță cu un ton intim:

– Mica noastră „șmecherie“ cu Langloan merge ca pe roate.

O umbră de dezgust trecu peste fața lui Murray, dar dădu din cap, încuviințînd.

– Documentele vor fi mîine gata de semnat.

– Bună treabă, Davie! îl laudă Waldie.

David nu zise nimic.

„Șmecheria“ – un eufemism scoțian pentru o afacere oneroasă – se referea la achiziționarea a șaptezeci de acri de

pământ care, dacă va vrea Domnul, avea să devină locul de construcție a noii fabrici de gaz. Langloan, un grădinar harnic care era proprietarul acelui pământ, îl vînduse pentru un preț de nimic. Murray, ca agent al lui Waldie, fusese cumpărătorul.

Curînd terenul își va mări valoarea de cel puțin douăzeci de ori, iar Murray va fi recompensat cu bani peșin. Waldie, ca garant al întregii afaceri, va avea grijă de asta. Acestea erau avantajele, gîndi Murray cu o bruscă amărăciune, că se afla sub protecția viitorului lui socru.

Alexander Waldie era, fără putință de tăgadă, un om pe care te puteai baza; ținea în mînă majoritatea afacerilor din Levenford și, depășind limitele orașului, era interesat în construcțiile de locuințe din Dalreoch. Mai deținea două vase cu abur pentru curse neregulate acostate la Campbeltown, majoritatea acțiunilor la tăbăcăria din Leven, la vopsitoria din Darroch și la joagărul de la Garshake.

Pentru a scoate în evidență lucrurile bune de care se ocupa, care de cele mai multe ori erau dintre cele mai rele, Waldie avea un moto pentru posesiunile sale, „Doar ce este mai bun“. Casa lui – o construcție de granit în stil scoțian baronial, înconjurată de terase acoperite cu pietriș și ronduri circulare de geranium roșu – era expresia acestei filozofii a opulenței.

În interior, mobilierul era masiv. Sufrageria în spe-

cial, în care Waldie îl conduse pe Murray imediat ce sosiră, ieșea în evidență printr-un bufet voluminos care ajungea aproape pînă la tavan, două capete imense de cerb – nu erau vînați de Waldie – pe un perete, un set de scaune sculptate în lemn de nuc și o masă solidă din aceeași esență, gata aranjată pentru cină.

În ciuda luxului formidabil, Waldie, ca mulți alți autodidacți, își făcea o virtute din simplitate. „Luați-ne așa cum sîntem“ era fraza lui favorită, iar în această seară folosi același mod direct de a se adresa, fără formalități.

– Ești liberă pentru noi, nevastă? îi strigă el soției, apoi îi explică lui David cu un zîmbet: Ele sînt sus să se împopoțoneze.

Aproape imediat, Isabel și mama ei coborîră. După ce se schimbară salaturile de rigoare, Waldie începu să-și frece mîinile, chicotind.

– Hai, Davie! Să stăm și să îmbucăm ceva.

„Îmbucătura“ era mai puțin o cină și mai mult decît un ceai întîrziat – principalul fel era fileul de somon, flancat de bucăți de pulpă de miel și șuncă. În plus, erau cantități uriașe de pîine, pîine prăjită și plăcinte de ovăz, un platou cu produse de patiserie și altul cu pateuri, o bucată mare de brînză, un coș cu biscuiți și, în sfîrșit, tarte cu glazură de gelatină roz. Pe masă era o cantitate de mîncare – cum adesea obișnuia Waldie să spună – ca să hrănească o familie

obișnuită, timp de o săptămână. Iar acum, apucându-se să mănânce, îl sfătui călduros pe Murray să facă la fel.

În ciuda faptului că se gîndea în altă parte, David era conștient de faptul că antreprenorul era mult mai volubil decît de obicei, în schimb, soția lui era mult mai tăcută. Expresia feței doamnei Waldie era vigilentă, chiar ostilă, așa cum stătea foarte țeapănă în scaun, cu un aer total diferit de blîndețea ei obișnuită. Îi răspundea la întrebări fără nici un chef și părea cu ochii în patru.

—Dă-i oțetul domnului David, Waldie!

Vocea ei avea o nuanță neobișnuită, de reproș.

Isabel, pe de altă parte, era mult mai afectuoasă decît de obicei. Purta o rochie nouă albastră, cu un decolteu adînc și mînecele scurte, tivite cu dantelă. Era limpede că făcuse eforturi deosebite să arate cît mai bine și se parfumase din belșug cu un nou parfum, Jockey Club. În atitudinea ei se distingea toată sfîiciunea unei tinere logodnice, iar ochii ei albaștri de păpușă priveau languros la David, ori de cîte ori acesta întorcea privirea spre ea.

—Nu ai gustat din pateuri, spuse ea îmbufnată. Le-am făcut special pentru tine.

El luă o bucată și o undă de satisfacție îl străbătu. Împotriva voinței lui, Murray era mișcat. Nu avea o părere prea bună despre el. Își dădu bine seama că ar trebui să aprecieze mai mult dragostea ei pentru el. Deși nu era

înzestrată cu grație sau inteligență, era, cu siguranță, o față sensibilă, destul de drăguță, cu obraji îmbujorați și forme pline. În seara aceasta, datorită felului în care își aranjase părul, trăsăturile ei căpătaseră o nuanță delicată, iar gura nu mai avea expresia de bosumflare.

– Isabel este foarte pricepută la pateuri, sublinie antreprenorul, dînd aprobativ din cap și luînd un pateu.

– Adevărat, interveni și doamna Waldie. Produsele ei de patiserie nu-mi provoacă niciodată gaze.

Isabel se schimbă la față, conștientă de vulgaritatea frazei, și își privi supărată mama. Sărmana femeie totdeauna făcea gafe, jignind simțurile delicate ale fiicei ei.

Această sensibilitate a lui Isabel era ciudată, o reacție fizică bizară ce apărea chiar și la cea mai neînsemnată lipsă de bun-simț, la folosirea unor cuvinte ca salivă și transpirație, chiar într-un context normal, la părul de pe dosul mîinilor tatălui ei cînd o mîngîia pe cap, chiar și la cea mai vagă nuanță de mojie.

De mult timp tînjea să se îndrăgostească și încercase să se apropie de numeroși tineri din Levenford care, datorită poziției tatălui ei, erau dornici să-i facă curte. De fiecare dată intervenise acea sensibilitate ciudată a ei. Pe tînărul Edward Mowat, fiul parohului, considerat o partidă strălucită, nu-l plăcuse deoarece întotdeauna avea mătreață pe gulerul hainei. Pe Mungo Crawford, student la medicină

și succesor în cabinetul tatălui său, îl respinsese deoarece, odată, când o sărutase îi atinsese buzele cu limba. Iar în ce-l privește pe tânărul Dickie, Isabel, singură în dormitorul ei, se legănase dintr-o parte în alta plină de o suferință inimaginabilă: „Oh, Doamne, oh, Doamne! Chiar și mirosul lui mă îmbolnăvește!”

Apoi apăruse David, vesel, frumos și „amabil”. De data aceasta, deși îl observase cu mare atenție, nu găsise nimic care să o indispună. Adevăratul sir Launcelot. Se ofilea în absența lui, îi sorbea cuvintele, se încălzea la lumina zîmbetului lui.

În seara aceasta, totuși, David îi zîmbise foarte puțin. Teama crescuse în el la gândul că ceva iminent se va întâmpla. Și, într-adevăr, după ce terminară de mîncat, avu loc un schimb de priviri între Waldie și soția sa.

– Vino, Isabel, spuse doamna Waldie, ridicîndu-se. Să-i lăsăm pe tatăl tău și pe David să-și fumeze trabucurile. Ni se vor alătura mai tîrziu, în salon.

– Dar, mamă, ripostă Isabel, bosumflîndu-se. Mai am de vorbit cu David.

– Ei, haide, interveni Waldie, privindu-și fiica cu afecțiune. Poți să-l lași liber un minut, cu siguranță.

– Lasă-mă să-i aprind măcar trabucul, insistă ea îmbufnată.

Aduse o cutie mare de argint și îndeplini un adevărat

ritual, uitînd că și Waldie voia să fumeze, pînă ce vocea plină de reproș a mamei ei se auzi de la ușă.

– Și pentru tatăl tău, Isabel, *te rog*.

Cînd cei doi bărbați rămaseră singuri, Waldie, cu trabucul între buzele umede, îi făcu cu ochiul lui David, foarte vesel și oarecum complice, și scoase din dulap o sticlă cu whisky. Turnă cîte puțin pentru fiecare, apoi se lăsă pe spătarul scaunului cu un oftat, cu rămășițele ospățului în față, un cetățean sătul; degetele i se jucau cu lanțul de aur al ceasului ce-i atîrna peste stomacul proeminent, picioarele le bălăbănea ritmic, sub masă.

– Ei bine, iată-ne. Avea să rostească obișnuitu-i toast înainte de a bea. Cine mai e ca noi!

Se lăsă tăcerea, în timp ce Waldie inspiră aburii alcoolului, gînditor.

– Tu știi, David, exclamă el deodată, că țin foarte mult la Isabel. Este o copilă tare drăguță.

Murray își luă paharul cu mișcări stîngace.

– Legat de asta, continuă Waldie, țin și la tine foarte mult, tinere. Nu, nu mă întrerupe. Vorbesc foarte serios. Și sînt foarte bucuros să văd că-ți merge bine. Adu-ți aminte, deși n-ar fi trebuit să menționez asta, că eu am fost cel care ți-a dat posibilitatea să debutezi cu bine în viață. Și dacă vei munci așa cum se cuvine, avîndu-mă pe mine în spate, vei ajunge pe culmi nebănuite. Își coborî

vocea seducător. La urma urmei, această activitate în avocatură este un mijloc de a-ți atinge scopul. Noi doi am putea fi parteneri, Davie, în timp, dacă vom urca umăr la umăr pe scara socială.

Murray, cu ochii fixînd fața de masă, scoase un murmur de recunoștință, iar la acest gând inima își grăbi bătăile.

– Vezi tu, continuă Waldie pe un ton sincer, fata mea te iubește, Davie. Te dorește. Ea este singurul nostru copil și n-aș vrea să o văd dezamăgită pentru nimic în lume. Iată de ce – Waldie zîmbi și mai turnă puțin whisky pentru fiecare – m-a tulburat o știre care mi-a parvenit astăzi.

Murray simți că i se oprește inima.

– Ce fel de știre?

– Voi fi sincer cu tine, Davie. Am auzit că te înfîlnești cu acea Lindsay.

Murray, deși nu prea surprins, roși la rădăcina părului. Răspunse în grabă, apărîndu-se:

– Știi doar că bîrfa este la ea acasă în Levenford.

– Oh, știu, știu, răspunse Waldie cu un rîs înțelegător, care făcu ca roșeața din obrajii lui Murray să se accentueze.

– Este o exagerare. Nu am văzut-o decît o dată sau de două ori.

Waldie rîse din nou.

– Bineînțeles. Nu există nici un sîmbure de adevăr în

povestea asta. Ce idee! Dar crede-mă că nu mi-a făcut nici o plăcere știrea. Bineînțeles, a trebuit să-i spun și soției mele. Nu are rost să-ți spun că Isabel nu știe absolut nimic.

– Mă bucur să aud asta. David continua să-și țină ochii plecați și ceva îl făcu să adauge: Deși totul este o absurditate.

– Total absurd, aprobă, calm, Waldie. Dar trebuia să-ți spun. De altfel, remediul este foarte simplu.

Se făcu liniște, apoi Murray, cu un efort deosebit, ridică privirea. În spatele vocii mieroase, a bune dispoziții, simți o schimbare bruscă, o amenințare pe care îi era imposibil să o ignore.

– Ce remediu? murmură el.

– Simplu, băiete, spuse încet Waldie. Să fixăm data nunții. Dinții îi erau strânși, dar vocea, picurînd cuvintele, era dulce ca mierea. Cînd facem anunțurile pentru căsătorie?

Degetele lui Murray se crispară pe pahar. Revăzu totul – cum îl chestionase Waldie, prefăcîndu-se că îl crede. La naiba! Nu era deloc prost bravul antreprenor, știa asta, și nu se înșela! Iar amenințarea din spatele amabilității lui era clară. O iubea pe Isabel. Să-l ferească Dumnezeu pe bărbatul care o înșela.

Pentru un moment, David tăcu supărat, apoi deodată starea de spirit i se schimbă cu o sută optzeci de grade și avu impulsul isteric de a izbucni în rîs. Totul era atît de stupid. Waldie chiar se aștepta ca el să dea bir cu

fugiții? Nu înțelesese că interesele lor erau strâns legate?

Da, viitorul lui era legat de al lui Waldie, drumul spre glorie și bogăție. Nu putea să renunțe. Nu avea nici un motiv să ezite. De ce l-ar interesa Gracie Lindsay? Îl înșelase cu Woodburn, se măritase cu Nisbet Vallance, nu mai însemna nimic pentru el acum: chiar mai puțin decât nimic, un caracter ușuratic, în ciuda farmecului și frumuseții ei, o femeie care va fi privită întotdeauna cu neîncredere.

Într-o fracțiune de secundă hotărî. Ridică paharul și îl dădu peste cap. Îi susținu privirea lui Waldie fără să clipească.

– Cu cât faci anunțurile de căsătorie mai repede, cu atât mai bine.

Se lăsă o scurtă tăcere, în timp ce Waldie cercetă cu privirea fața lui Murray. Apoi, un zîmbet apăru pe fața antreprenorului. Îl bătu pe spate cu blîndețe:

– Știam că ești un tînăr de nădejde, David. Vom face nunta curînd, în septembrie. Ridicîndu-se, îi întinse mîna. Hai să le dăm vestea doamnelor.

În seara următoare, Gracie terminase ziua de lucru la biroul Companiei Khedive Line. Pregătindu-se de plecare, stătea în fața micii oglinzi de deasupra mesei sale de lucru și își aranja pălăria, cu gesturile cochete ale unei femei frumoase.

Băiatul de serviciu și șeful de birou plecaseră deja, dar Gracie, avînd o oră de pierdut pînă la ora șase, nu se grăbea. Calmă, își ridică mânușile și se îndreptă spre ușă cînd sună soneria din biroul domnului Harmon. Ea se opri o clipă, apoi se întoarse și intră în încăpere.

Harmon stătea în scaunul rotativ cu picioarele ridicate pe masa de lucru și cu un trabuc, proaspăt aprins, între buze. Îi zîmbi prietenește și își controlează ținuta.

– Oh, Gracie, exclamă el, mă întrebam dacă m-au sunat în această după-amiază cei de la șantierul naval?

– Nu, cu siguranță. Dacă ar fi făcut-o, te-aș fi anunțat imediat.

– Bine. Înveți meserie foarte repede. Nu ți se pare prea greu?

– Deloc. Obişnuiam să bat la mașină rapoartele lui Nisbet.

Harmon zîmbi cu indulgență. O privi, admirîndu-i pe furiș liniile perfecte ale corpului. Niciodată nu fusese mai frumoasă, iar strălucirea din ochii ei nu o mai zărise pînă atunci.

– Ai fost fericită cu el? Întrebă el, calm.

Ea ezită înainte de a răspunde.

– Destul de fericită.

– Destul de fericită! Zîmbetul i se accentuă. Căsătoria

este o loterie, draga mea. Apoi, cum ea nu răspundea: În orice caz, sper că ești fericită aici... mă înțelegi?

– Da, Frank. Ești foarte amabil.

– Deloc. Într-un fel, situațiile noastre se aseamănă. Amîndoi am colindat lumea, iar acum trebuie să trăim în acest orășel mizerabil.

– Oh, nu! protestă ea. Nu este adevărat.

– Așteaptă și vei vedea, rîse el. Nu aș putea sta aici dacă n-aș avea posibilitatea să evadez, din timp în timp. Știi că am călătorit mult, îmbinînd afacerile cu plăcerea. În toamna aceasta plec în Spania. Este o țară fermecătoare. Ți-o recomand cu căldură cînd te vei plictisi să locuiești aici.

Se opri brusc, de parcă îi venise o idee grozavă, și se uită la ceas.

– Timpul trece. De ce nu am merge să bem ceva? Aici nu se poate respira. Am putea apoi lua cina la Markinch Arms.

Totdeauna o încînta solitudinea bărbaților și așteptase această invitație de cîteva zile. Totuși, clătină din cap și zîmbi.

– Îmi pare rău, Frank, dar în seara aceasta sînt ocupată.

În afară de o ușoară ridicare din sprîncene, expresia feței lui nu se schimbă. Își privi cu atenție manichiura impecabil făcută.

– Un bărbat?

- Sînt oare genul care iese cu femeile? contraatacă ea.
- Cine este individul? Un străin arătos?
- În acest oraș mizerabil? îl imită ea. Nu fi absurd,

Frank.

El trase un fum din trabuc, învins.

– În cazul acesta, nu mai insist. Dar nu uita, ca prieten mă interesează mult persoana ta. Contez pentru o altă seară cu tine.

Ea făcu un gest jucăuș de dojană, cu același zîmbet evaziv pe chip. Era conștientă de licărirea pofticioasă din privirea aparent binevoitoare, dar era convinsă că putea oricînd să manevreze bărbați precum Frank. Sau pe oricare bărbat în situații de acest gen. Avusese atît de mulți la picioarele ei.

Cîteva minute mai tîrziu, mergînd pe High Street, se decise să nu se ducă acasă pentru ceai. În ultima vreme, Kate fusese cam dificilă, apatică, iar Gracie nu ghicise motivul; Daniel, preocupat de cercetările lui, era oarecum distant. Gracie nu dorea să-și diminueze sentimentul de libertate și speranță, care îi umplea pieptul.

Într-adevăr, de cînd Daniel ridicase problema copilului, Gracie refuzase, în subconștient, cu încăpățîinare să se lase antrenată în cercetările lui. Episodul cu Woodburn fusese un act nebunesc, deja îngropat, și nu avea nici o dorință să-l scoată la suprafață.

Copilul, luat de tatăl ei după naștere, fără să-i permită să-l vadă, nu însemna nimic pentru ea; și, bineînțeles, nici ea pentru copil, pentru el se creaseră alte legături și obligații. De ce să tulbure o situație deja aranjată, să rupă vâlul pe care timpul îl așternuse peste această nefericire?

Nu, nu putea, în special acum când recîștigase dragostea lui Murray și putea începe o nouă viață printr-o căsătorie fericită. Nimic nu trebuia să-i stea în cale.

Daniel, era convinsă, avea să se sature curînd să umble după himere și va fi bucuros să lase lucrurile așa cum erau... sau, mai degrabă, după cum îi spunea inima, cînd va vedea că speranțele ei prindeau viață și personalitatea ei înfloritoare ieșea la iveală.

Orașul era destul de pustiu: era acea oră de acalmie cînd pe șantierul naval era liniște, copiii își făceau temele, majoritatea femeilor casnice erau „ocupate cu vesela“, cînd nimeni – în afară de cîțiva bărbați în vîrstă și cîte un cîine vagabond – nu era pe stradă. Lui Gracie nu-i păsa. Se plimba în tihnă prin fața vitrinelor.

Intră la Paton, librărie situată în apropiere, și cumpără un ziar, *Levenford Advertiser*. S-ar fi putut opri o clipă să discute cu Eliza Paton, aceeași domnișoară Paton, cu bluza ei pretențioasă de satin cu garnitură de dantelă, care pe vremuri avusese reputația de „mare cititoare“ și „sfătuitoare“ în privința

romanelor din mica, dar selecta ei librărie. Dar, domnișoara Paton, dintr-un motiv oarecare, nu avea chef să vorbească cu Gracie. Îi răspunse politicos, dar dispăru imediat după teighea.

De ce s-a uitat la mine în felul acela? se gîndi Gracie, nedumerită, pe cînd ieșea din librărie. Oh, n-avea nici o importanță! Alungă gîndul cu un zîmbet. Poate Eliza era la ultima ei zvîcnire de feminitate, nerăbdătoare să afle dacă bărbații cu mustață puteau fi luați în calcul.

Cu acel zîmbet în colțul gurii, Gracie o luă pe Clydeview Road și, străbătînd suburbia de est a Levenfordului, o luă spre Dumbreck Hill.

Aici, avînd în față estuarul larg al râului, iar în spate cîmpia din Dumbreck, care semăna cu un parc, era parcă la mile depărtare de agitația orașului și, cu un oftat de încîntare, se așeză pe parapetul de piatră ce mărginea drumul. Aici era locul lor obișnuit de întîlnire, iar David va sosi în curînd. Își privi ceasul. Poate ajunsese ea mai devreme, dar nu o deranja să aștepte.

Gînditoare, era totuși conștientă de fericirea profundă, ca o plăcere fizică, pe care o simțea în adîncul sufletului ei. În sfîrșit, lucrurile vor decurge bine și pentru ea.

Visătoare, făcea planuri, gîndindu-se la casa pe care o vor avea, la felul în care îl va ajuta pe David să izbîndească în carieră, mult mai mult decît ar fi reușit prin căsătoria cu

Isabel Waldie. Va cultiva relații pentru binele lui, dirijându-l spre întâlniri cu persoane sus-puse, spre un post de judecător, apoi în Parlament.

Își scoase pălăria și lăsă soarele să-i mîngîie fața. Chiar și în această lumină palidă, fața ei era atît de fină încît ultimele raze ale soarelui îi accentuau frumusețea. Obrajii, deja îmbujorați, erau luminați de soarele ce apunea; avea o alură deosebită, care era numai a ei. O mică eșarfă ruginie, pe care o purta în jurul gîtului, îi conferea un farmec aparte.

Și avea, mai mult decît orice, o anume prospețime. Privind-o, cocoțată pe parapet, erai convins că putea merge douăzeci de mile pe un drum prăfuit într-o zi de vară fierbinte, fără să-și piardă nimic din eleganță, fiind la fel de îngrijită și zîmbitoare, plină de acea vitalitate care o caracteriza.

Dar David întîrzia, probabil avusese dificultăți la birou și, la întîmplare, începu să frunzărească ziarul, pe care îl cumpărase anume ca să-și umple timpul. La fel ca domnișoara Paton, ziarul se schimbase prea puțin – aceleași reclame și anunțuri, aceleași știri pompoase, bombastice: „Atenția orașului este din nou concentrată asupra Expoziției Florilor ce se va deschide...”

Gracie își privi ceasul din nou. Dumnezeu! David întîrzia – deja cu o jumătate de oră! Iar în lungul drumului nu

se zărea silueta lui cunoscută. O ușoară neliniște puse stăpînire pe Gracie.

Dădu paginile ziarului, încercînd să găsească vreun titlu care să-i trezească interesul. Apoi, dintr-o dată, văzu paragraful. Nu ocupa prea multe rînduri – deși era în fruntea coloanei de bîrfe locale, care, din timpuri imemorabile, avea titlul de „Știri la zi“ – totuși, păru că sare de pe pagina tipărită, izbind-o cu răutate și violență. Era anunțul prin care David și Isabel Waldie își anunțau iminenta căsătorie, la biserica parohială, pe data de întîi septembrie.

Gracie se holbă la anunț încremenită, de parcă uitase să respire. Aruncă o privire rapidă spre drumul pustiu, apoi brusc se înfurie.

Începu să împăturească ziarul, fără să-și dea seama, reducîndu-l la un pătrat mic, apoi îl mototoli, nervoasă. Trecu un moment, apoi luă o hotărîre. Se ridică în grabă, de parcă se rușina să fie găsită de cineva așteptînd un bărbat, care nu va veni niciodată. Porni încet, cu capul plecat, pe drumul pe care venise.

De cum intră în oraș și se apropie tot mai mult de Cross Street, întîlni mai mulți oameni; unii dintre ei întorceau capul după ea. Dar Gracie nu observa. Mintea îi era tulburată, buimăcită de durere și îndoială. Da, trebuie să fie o greșeală. Fusese tipărit un zvon stupid, asta era. Nu putea

fi adevărat. David, pur și simplu, nu putea să facă așa ceva: era al ei, întotdeauna fusese. Ridică privirea, respirînd agitat. Instinctiv, grăbi pasul. Patru minute mai târziu, traversă Church Wynd și intră direct prin ușa laterală, în biroul lui Murray.

– Davie, strigă ea. Trebuia să vin să te văd.

El tresări la vederea ei. Stînd cu coatele pe masa de lucru, cu fotografia în ramă de argint în fața lui, se schimbă la față și privirea îi căzu pe ziarul pe care ea îl ținea strîns în mîna dreaptă. Un minut nici unul nu vorbi, apoi Murray, furios de propria-i slăbiciune, făcu un efort să-și vină în fire.

– Nu trebuia să vii aici, Gracie. Sînt ocupat.

Sub bluza moale de poplin, pieptul îi tresăltă ușor, ca o pasăre ce se luptă să se elibereze.

– Te-am tot așteptat la Dumbreck.

– Ei bine! privirea lui o evită pe a ei. Știi cum este, spuse după o pauză. Nu este cazul să faci o scenă.

– Davie! Ea își întinse mîna spre el, de parcă voia să prindă ceva ce el scăpase. De ce îmi vorbești în felul acesta? Și de ce nu mi-ai spus... cinstit?

– Știai tot ce trebuia să știi. Vorbea crispat, ursuz, cu privirea încă fixînd podeaua. Cu mult înainte de întoarcerea ta m-am logodit cu Isabel Waldie. Acum mă căsătoresc cu ea.

– Cum rămîne cu noi doi, Davie? Totdeauna am aparținut unul altuia, cu adevărat, de cînd ne-am cunoscut, în ciuda tuturor greșelilor și a lucrurilor stupide care s-au întîmplat. Isabel nu este o soție potrivită pentru tine. Nu-ți amintești ce mi-ai spus la Dunbeg?

– A fost o nebulie de vară, continuă el, apărîndu-se. În plus, știai situația mea. Putea duce la necazuri.

– Deci, nu ții la mine, Davie? Întrebă cu voce șoptită. Știi cît de mult te iubesc!

El ridică, în sfîrșit, capul și îi întîlni privirea. Era atît de frumoasă, în biroul lui vechi și mohorît, chiar mai frumoasă în suferința ei, încît supărarea și remușcările i se accentuau. Și din această cauză dori să o rănească și mai mult.

– Tocmai asta este, Gracie, zise el. Te îndrăgostești prea ușor.

Ea se dădu un pas înapoi, de parcă ar fi pălmuit-o. Ochii ei, fixați asupra lui, arătau cît de mult o răniseră cuvintele lui. Fața i se înnegură și, împotriva voinței ei, ridică glasul.

– Înteleg ce vrei să spui. O remarcă de adevărat gentleman. Și asta după ce ți-am declarat dragostea mea.

– Nu te cred, răspunse cu răutate. Și nimeni altcineva din Levenford. Nu, nu! Reputația ta este cam șifonată. Oh, la dracu' cu toate astea! De ce trebuie să mă justific? Mi-am cîștigat poziția la care aspiram. Nu-mi pot permite să mă

implic în nimic dubios. Nu trebuie să ne mai vedem. Între noi totul s-a sfârșit.

– Înțeleg... ești o figură publică acum, Davie. S-ar putea ca într-o zi să devii primar. Nu poți să te combini cu o persoană ca mine.

Vocea ei, tremurînd de dispreț, se auzi în tot biroul.

– Pentru Dumnezeu, nu vorbi atît de tare. Nervos, aruncă o privire spre ușă. Am oameni care așteaptă... Doamna Stott și soția pastorului.

– De ce mi-ar păsa? Lasă-le să audă cît ești de mizerabil și laș. Dacă am făcut o greșeală, cel puțin a fost una din generozitate. Nu m-am vîndut pentru un parteneriat, într-un birou de avocatură.

– Gracie... te aude întreaga stradă.

– Cît de departe ai ajuns în relațiile cu ea, Davie? Măcar asigură-te că lanțurile sînt aurite...

Lacrimi amare, fierbinți îi țîșniră din ochi, suspine adînci o zguduiră, și, gîndindu-se doar cum să fugă, trecu în goană prin camera de așteptare, fără să le vadă pe cele două femei care stăteau acolo.

După plecarea ei, Murray rămase țeapăn și palid, privind în gol. Deodată, cu un gest violent, luă prespapierul de pe masa de lucru, vrînd parcă să-l arunce în perete. Dar se răzgîndi. Aranjîndu-și ținuta, se ridică să le întîmpine pe cele două cliente care îl așteptau.

*

După aproape o săptămână, într-o după-amiază mohorâtă de sîmbătă, pe la ora patru, Kate Nimmo era singură acasă – Gracie era în oraș, iar Daniel plecase din nou într-una din călătoriile sale ce se dovedeau o sursă de dezamăgire pentru el și de iritare pentru ea.

Pe fața lui Kate, fără nici un dubiu, apăru o încruntătură ușoară, care apoi se adînci. Nu era deloc mulțumită de felul în care mergeau lucrurile în casa ei atît de liniștită pînă acum. Și nici de zvonurile care circulau în oraș și care ajunseseră pînă la ea.

În acel moment, se auzi soneria de la intrare. Surprinsă, nu prea obișnuită cu musafirii, Kate se ridică să răspundă. Și iată, chiar pe treptele de la intrare stătea silueta colțuroasă a doamnei Mowat, soția pastorului.

– S-a întîmplat să trec prin apropiere, zise Susan Mowat, și m-am gîndit să vă fac o vizită.

– Ce amabil din partea ta, replică Kate. Poftește înăuntru.

Deși tonul era politicos, nervii lui Kate erau întinși la maximum, și o ușoară roșeață i se ridică în obraji în vreme ce-și conducea musafira în salon.

Soția pastorului era tot ceea ce Kate ar fi putut fi – doamna casei parohiale, arbitrul destinelor la Cercul de cusut și la mesele de ceai lunare, o persoană cu greutate pe scara

socială. Inima deschisă a lui Kate nu era în stare de sentimente de invidie. Dar, cealaltă femeie, cu limba ei ascutită și aerul condescendent, o rănise adesea pe Kate, făcându-i-o antipatică.

– Sper să te simți bine, zise Kate cu falsă vioiciune, când Susan luă loc pe fotoliu. La fel și soțul tău.

– Domnul pastor, spuse doamna Mowat, respingînd, cu gravitate, familiarismele, este foarte bine.

Tăcere. După toate regulile de etichetă ale Levenfordului, musafirul ar fi trebuit să se intereseze de soțul gazdei, dar Susan Mowat nu o făcu, iar această omisiune o răni pe Kate pînă în străfunduri. Ascunzîndu-și supărarea sub masca vioiciunii, spuse:

– Nu-i așa că vremea este minunată pentru această lună a anului? Daniel remarcă ieri că este cel mai frumos iulie pe care și-l poate aminti. Tufele de mazăre arată minunat.

– Hmm! zise Susan Mowat, scurt.

Își puse pe nasul lung și osos pince-nez-ul cu ramă de aur și privi prin cameră; de parcă urmărea să găsească semne de neglijență sau lipsuri.

– Soțul tău încă mai ține acele predici în aer liber la Dalreoch?

Petele roșii de pe obrajii palizi al lui Kate se accentuară. Cu mare efort reuși să răspundă cu calm:

– Da, încă mai merge acolo. Este modul lui de a trudi

în vie. Un lucru modest, poate. Dar este lucrarea Domnului, totuși.

Altă pauză. Kate se lupta să se calmeze, conștientă de răul pe care și-l putea face dacă răbufnea. Nu, nu trebuia să se enerveze. Poate exagera. Sau chiar își imagina lucruri rele. Și, la urma urmei, importanța socială a vizitei lui Susan Mowat era suficientă ca să poată rezista la unele mici înțepături sau aluzii disprețuitoare. Se forță să zîmbească amabil.

– Bei un ceai cu mine?

– Îți mulțumesc, scutură din cap doamna Mowat. Dar am venit cu un alt scop. Nepoata ta este acasă?

– Nu, a ieșit.

– Hmm! Din nou același sunet de rău augur scăpă de pe buzele lui Susan Mowat. Iese foarte mult, îmi imaginez.

– Lui Gracie îi place să umble de colo-colo, explică Kate.

– Cu siguranță. Un zîmbet sarcastic apăru pe buzele lui Susan Mowat. Numai dacă are cu cine să umble.

Kate simți că își pierde controlul. Inima ei, care adesea o necăjea și de care știa că este slabă, începu să-i bată cu putere în piept. Deodată, își dori să fie în dormitorul ei, lungită în pat, să fi pretins că nu este acasă și să nu-i fi permis lui Susan Mowat s-o viziteze. Răspunse cu glas slab:

– Este doar vechea poveste cu care ei o necăjesc pe Gracie.

– Vechea poveste! exclamă Susan Mowat, disprețuitor. Se ridică, acuzatoare. Kate Nimmo, oricît de neplăcut ar putea fi, consider de datoria mea să-ți spun ceva. Se știe în tot orașul că nepoata ta Gracie s-a încurcat cu David Murray, în speranța de a-l face pe acesta să rupă logodna cu Isabel Waldie.

Inima solicitată a lui Kate grăbi ritmul.

– Nu pot să cred, protestă ea!

– Bineînțeles! ripostă soția pastorului, cu un dispreț nedisimulat. Însă tot orașul crede asta. Au fost văzuți la Markinch și, de cîteva ori, la Dumbreck. Și chiar eu l-am auzit pe David, bietul de el, cum o dădea afară pe ușă. Se opri triumfătoare, cu capul dat pe spate și cu mîinile în șolduri. Cu siguranță știi că Gracie Lindsay a fost întotdeauna o obrăznicătură nerușinată, încă din primii ani de școală. Iar acum, că a revenit acasă, este și mai rea. Aș putea să-ți spun unul sau două lucruri, dacă m-aș hotărî să vorbesc, din ce pune la cale, dar nu-mi stă în caracter să răspîndesc bîrfe, nu, ci doar să le opresc, și de aceea mă aflu aici, Kate Nimmo. Se opri să-și tragă sufletul și, cuprinsă de inspirație continuă: Știi că propriul tău soț era nebun după Gracie, dîndu-i tîrcoale la orele de Biblie de pe cînd fustița ei de-abia îi depășea genunchii. Baillie Waldie îi amintea de

asta pastorului chiar ieri. Este adevărat că pe atunci era doar o fetișcană. Acum nu mai este. De când Gracie s-a întors, el umblă ca un somnambul, intrînd și ieșind din studioul fotografic la orice oră, luînd-o de braț în timp ce traversează strada.

Ultima insinuare era, Kate știa bine, complet falsă. Și totuși, o izbi în plin. Daniel era atît de prost, încît oricine putea trage concluzii greșite din acțiunile lui. Kate nu putea gîndi coerent și, pentru un moment, îi dispăru orice dorință de a riposta. Sîngele îi fugi din obraji, lăsîndu-i de culoare pămîntie. Stătea neajutorată, în timp ce soția pastorului se ridică și, trăgîndu-și nervoasă mînușile pe degete, își încheie tirada.

– Îmi pare rău că a trebuit să vorbesc astfel, Kate Nimmo, dar am considerat de datoria mea. Poate încă mai poți face ceva. Rămîne de văzut. Dar un lucru este limpede. Avem copii la care trebuie să ne gîndim, să-i protejăm, copii cu frica lui Dumnezeu, ca fiul meu și prietenii lui. Dacă nu intervii să pui capăt scandalului din oraș, fii sigură că alții o vor face!

Kate nu răspunse. Încă buimăcită, o văzu pe Susan Mowat cum îi aruncă o ultimă privire încărcată de milă, apoi se întoarce și iese maiestuoasă din încăpere. Nu, Kate nu se putea mișca nici măcar să-și salveze viața. Doar cînd se trînti ușa de la intrare, ea înțelese că vizitatoarea sa plecase.

Acel zgomot o trezi la realitate. O trecu un fior de parcă fusese stropită cu apă rece ca gheața, și un val de emoție puternică o cuprinse. Poate pentru prima dată fu conștientă de ceea ce i se spusese.

Și tocmai în propria casă, iar dintre toți oamenii, tocmai de către Susan Mowat! Val după val emoțiile o năpădiră – durere, amărăciune și umilință –, oh, umilință, înainte de orice!

Nu pentru că ar fi crezut ceva din acuzațiile la adresa lui Daniel. Îl cunoștea prea bine – și îl iubea destul – ca să-l creadă capabil de așa ceva! Era însă suficient ca, în bunătatea lui, să dea ocazia gurilor rele să-l bîrfească. Dar era doar bunătate?! Îi dăduse „tîrcoale“ lui Gracie toată viața, spusese soția pastorului. Un junghi de gelozie îi sfîșie pieptul.

În ce o privește pe Gracie – venise neinvitată, cu felul ei zburdalnic de a fi și cu chipul veșnic zîmbitor –, ea era la baza tuturor necazurilor. Mînia o cuprinse pe Kate, aducîndu-i lacrimi strălucitoare în ochi. Se ridică și se duse la bucătărie. Le va arăta ea lui Gracie și lui Daniel. Nu era femeia care să fie manipulată în felul acesta.

– Gracie! strigă ea deodată pe un ton neobișnuit.

Nu primi nici un răspuns. Gracie nu se întorsese.

Kate se așeză lîngă fereastră, cu pieptul tresăltînd, frecîndu-și mîinile nervoasă, în timp ce aștepta.

*

Cînd Gracie se întoarse, soarele apunea. Trecu de poartă, deschise ușa de la intrare fără zgomot și intră în hol, gînditoare, cu fața lipsită de expresie, de parcă era obosită.

Rămase un moment acolo, apoi își scoase haina ușoară și străbătu holul în liniște, cu intenția de a ajunge în camera ei neobservată. Dar, nu făcu decît cîțiva pași, conștientă de faptul că Kate stătea la baza scărilor, blocîndu-i drumul.

– Tu ești, mătușă Kate. M-ai speriat.

Kate nu răspunse. Stătea acolo, cu o mîină pe balustradă și cu cealaltă presîndu-și pieptul. Fața nu i se distingea prea bine, totuși părea împietrită, iar corpul îi era ciudat de rigid.

Preocupată de propriile-i gînduri, Gracie nu observă ciudățenia comportamentului lui Kate. Făcu un pas înainte.

– O să urc în camera mea, mătușă Kate. Nu voi cina în seara asta.

Kate strînse mai puternic balustrada. Vocea ei, luptîndu-se să iasă din pieptu-i zbuciumat, părea înăbușită.

– Nu cinezi! Ce păcat! N-ai dori să-ți aduc ceva în cameră? Poate o bucată de friptură de pui și un pahar de sherry?

La început ironia neobișnuită nu avu efectul scontat – Gracie o privi pe Kate cu o vagă nedumerire.

– Nu va fi nici un deranj, crede-mă. De ce să nu-ți satisfaci toate dorințele? Este un privilegiu să te servesc. Kate tremura violent acum. Incapabilă să mai mențină mult timp tonul sarcastic, izbucni: Unde ai fost?

După o pauză, Gracie răspunse încet:

– Am fost să mă plimb cu barca cu motor, pe lac.

– Cu cine?

– Cu Frank Harmon. Dar, mătușă Kate...

Era uimire și durere în glasul ei.

– Să nu mă contrazici, o întrerupse brutal Kate. Te-am ascultat destul. Tu, cu ochii tăi mari și comportament răsfățat. Una din noi două trebuie să plece din casa asta. Înțelege ce-ți spun? Du-te în camera ta cu sau fără cină, dar mâine trebuie să-ți găsești altă locuință.

Tăcere apăsătoare. Gracie îi putu vedea fața lui Kate acum și, brusc, își trecu mâna peste ochi de parcă voia să alunge imaginea care nu părea reală. Un gând îi veni în minte.

– Dacă crezi că nu plătesc destul, pot să-ți dau două lire pe săptămână.

Rănită în punctul ei cel mai nevralgic, expresia lui Kate deveni și mai amară.

– Deci crezi că este vorba despre bani? Ei bine, te

înșeli. Ai fi putut sta aici pe gratis numai dacă ai fi știut să te porțorți. Dar acum... acum nu te-aș mai ține nici dacă mi-ai oferi o avere.

Expresia feței lui Gracie se înăspri. Spuse sec:

– Poate îmi spui ce am făcut.

Era prea mult pentru Kate. Orbită de mînie și ură, își pierdu și ultima brumă de control.

– Ce-ai făcut! De parcă n-ai ști. Ne-ai adus rușine și umilință, mie și lui Daniel, cu felul tău scandalos de a te purta. Tot orașul vorbește despre tine... și despre noi.

Pentru moment, Gracie nu răspunse. În penumbră, fața ei părea ciudat de palidă. Ochii ei mari și negri, pe aceea față albă, erau ca ai unei păsări rănite. În cele din urmă, spuse cu glas șoptit:

– În acest caz, mătușă Kate, mai bine plec chiar acum.

Fără să se uite la mătușa ei, care îi făcu loc aproape inconștient, urcă la etaj și străbătu coridorul spre camera ei.

Cu fața încă schimonosită de furie, Kate intră în salon cu pași șovăielnici, conștientă de zgomotul de sertare trase și închise ce se auzea de la etaj.

În inimă simțea că atitudinea ei față de Gracie era nedreaptă și aspră. Într-un fel se ura chiar, și trebui să lupte cu sentimentul de duioșie de a o mîngîia pe Gracie și de a o lua în brațe, de a-i spune că îi pare rău, de a face front

comun cu Daniel și nepoata sa împotriva calomniilor Susanei Mowat. Dar nu, deoarece ea suferise, trebuia să-i facă și pe ceilalți să sufere.

Auzi o trăsură oprind la poartă, îl auzi pe vizitiu cum cară bagajele lui Gracie. Apoi se așternu tăcerea.

Dar nu pentru mult timp. Aproape imediat, auzi pași în hol și Daniel intră în salon, descurajat și obosit după călătorie.

– Kate, exclamă el, cine a trecut pe lângă mine cu trăsura?

Ea strânse din dinți de neputință. Imaginea lui, cu fața tulburată și îndurerată, o scoase din minți. Nu avea importanță că îl susținuse în fața calomniilor lui Susan Mowat, nu avea importanță că în sufletul ei îl iubea. Strigă tare:

– Era Gracie Lindsay. O neisprăvită fără valoare, care ți-a înjosit și insultat soția în fața întregului oraș. Am trimis-o să-și facă bagajele.

– Nu, Kate, se clătină el, consternat.

– Ba da. Și aș face-o iar și iar ca să-ți fiu de ajutor. Când mă gândesc la ce a trebuit să îndur îmi vine să mor de rușine.

Făcu brusc un pas înainte și, luându-l de umeri, îl scutură de-i clănțăniră dinții. Apoi tot atît de brusc îi dădu drumul. El se retrase cu spatele prin ușa deschisă, clătînîndu-se

buimăcit, pînă se lovi de pragul de sus al ușii de la intrare.

Într-o criză de isterie, Kate izbucni în lacrimi, apoi, întorcîndu-se fugi în camera ei și închise ușa. Inima i se zbătea îngrijorător în piept, trimițîndu-i o durere acută în brațul stîng. De ce, oh, de ce se lăsase antrenată în acest scandal? Nu era făcută pentru scene de felul acesta. Cu degete tremurînde scotoci în sertar după pastilele pentru inimă recomandate de medic și reuși, cu greu, să înghită două. Apoi se lăsă să cadă pe pat, plîngînd cu suspine.

Daniel își reveni încet și rămase, cu capul aplecat caraghios într-o parte, să asculte suspinele înăbușite ale soției lui. Gura lui roșie era deschisă cu o mirare infantilă, ochii albaștri erau îngustați de durere. Kate nu fusese niciodată mai de neînțeles pentru el decît în acest moment îngrozitor.

Afară, pe drumul spre oraș, Gracie stătea în trăsură ce se legăna, cu fața îmbujorată în palme. Luna, ridicată sus pe cerul întunecat, răspîndea o lumină blîndă. O lacrimă se scurse de sub pleoapa lui Gracie, dîndu-i un gust de sare pe limbă. Niciodată nu se simțise atît de tulburată, de pierdută. Ce viață ducea ea? De ce trebuia să îndure această umilință?

Cincisprezece minute mai tîrziu trăsură ajunse în oraș, coti pe Church Street apoi în College Row, și se opri în fața

pensiunii doamnei Glen, o locuință cu fațada gri, ce se înălța dintre casele vecine cu un aer de demnitate.

Acolo, la numărul 3, văduva Glen își câștigase existența vreme de mai bine de douăzeci de ani, închiriind camere. În afară de cei doi locatari permanenți, profesoara de franceză de la Academie și o bibliotecară, chiriașii doamnei Glen erau, de obicei tineri, străini de Levenford, veniți să muncească sau să învețe o meserie la șantierul naval. Bineînțeles, la Glen trăsesse și Nisbet Vallance cu opt ani în urmă, când urmăse cursul de inginerie la Ralston.

Dar acum, poate, numărul 3 de pe College Row nu mai avea acea superioritate de altădată. Întregul edificiu avea un aer sărăcăcios și erau voci care ziceau că în ultimele luni Margaret Glen își pierduse controlul, că recent căzuse tot mai mult în patima care o măcina de mult – pasiunea pentru băutură.

Era întuneric când Gracie ciocăni la ușa luminată de becul slab din stradă.

– Aveți o cameră de închiriat?

Margaret Glen stătea în prag, o femeie voinică, cu fața roșie și ochi umezi. Era îmbrăcată în negru, fusta era pătată de grăsime, iar bluza avea nasturi lipsă. Avea o voce caldă, cu o nuanță nesănătoasă în ea.

– Pentru cine dorești?

– Pentru mine.

Proprietăreasa se aplecă să o cerceteze cu privirea și, deodată, scoase o exclamație de surpriză.

— Pentru Dumnezeu! Ești chiar Gracie Lindsay! Sfinți din ceruri, ce te aduce la ora asta din noapte? Nu stai la mătușa ta?

— Acum nu.

— Deci asta era. Văduva miloasă, devenită mai bună după porția ei de băutură de sîmbătă seara, încuviință din cap înțeleghătoare. Frate, frate, dar brînză-i pe bani, cînd e vorba de Kate Nimmo. Dar așteaptă puțin, draga mea, Margaret Glen nu este la fel. Nu, nu. Nu voi permite niciodată să se spună că ai ciocănit la ușa *mea* în zadar. Tatăl tău mi-a fost bun prieten, la fel și Nisbet Vallance. Intră. Ești binevenită. Ridică brusc vocea spre vizitiul care aștepta: Adu bagajele, Tom. Și fii cu ochii în patru dacă vrei o dușcă.

Astfel, în ciuda a ceea ce s-ar putea spune în Levenford, văduva Glen o primi pe Gracie pentru cel mai simplu motiv din lume, un impuls de bunătate; în timp ce Gracie venise la doamna Glen pentru că nu știuse unde să se ducă în altă parte.

Camera spre care o conducea proprietăreasa era la etaj, o cameră înaltă, cu tapet înflorat, ce dădea în spatele casei.

— Poftim, draga mea. Acum mă duc să-ți aduc niște vin fiert cu apă și zahăr. S-a lăsat deja frigul, iar tu arăți cam înfrigurată.

Văduva plecă și reveni imediat cu un pahar de vin aburind, pe care Gracie îl bău recunoscătoare. Apoi, epuizată după altercația cu mătușa Kate, uluită și chinuită de necazurile care se abătuseră deodată asupra ei, se spală pe față și pe mâini, se dezbracă și se băgă în pat, unde adormi imediat ajutată și de vinul băut.

În dimineața următoare, după ce trecuse surpriza de a se trezi într-o cameră străină, Gracie se simți ciudat de liniștită. Bineînțeles, necazurile nu dispăruseră, dar simțea că le va putea depăși.

Stînd întinsă în pat, cu mâinile sub cap, visa cu ochii deschiși cînd dangătul clopotelor îi aminti că era duminică. Brusc simți impulsul de a merge la slujba de dimineață, la fel cum făcea cînd era copil.

„Bing, bang“ făceau clopotele, iar sunetele îi umpleau inima. Simți dorința acută de a înfrunta orașul, și cu smerenie și curaj să recîștige stima celor care o condamnaseră. Se îmbracă în grabă.

Era o dimineață răcoroasă și deja, din toate colțurile orașului, grupuri mari de oameni se îndreptau spre biserică. Femeile purtau mănuși și bonete, bărbații costume negre, toți dornici să se întîlnească cu cei de aceeași condiție socială.

„Bing, bang! Bing, bang!“ La intersecția cu Church Street, în așteptarea prietenei ei Robina Stott, soția primarului, și îmbrăcată corespunzător, stătea domnișoara Paton.

– Bună dimineța, zise, potrivindu-și pașii cu ai Robinei. Astăzi va fi un auditoriu impresionant la biserică. Iată-i vizavi pe membrii familiei Waldie, împreună cu David Murray. Își înclină capul. Murray poartă un costum nou? Parvine cu iuțeală pentru un fiu de îngrijitor.

– Isabel arată fericită, în orice caz, zise soția primarului, nu mai are înfățișarea aceea plinuță din adolescență.

– Va fi grasă ca mama ei, pufni domnișoara Paton. Încă înainte de a ajunge la patruzeci de ani va fi cât un dulap.

„Bing, bang! Bing, bang!“ sunau clopotele bisericii, chemînd oamenii la slujbă. Deodată, domnișoara Paton scoase o exclamație de surpriză, care o opri în loc pe Robina.

– Privește! exclamă ea. Pentru numele lui Dumnezeu!

Urmă o pauză, în timp ce ochii celor două femei cercetară mulțimea de credincioși pînă întîlniră o siluetă ce venea dinspre College Row.

– Dumnezeule Atotputernic! rosti solemn Robina, este Gracie Lindsay!

Mergînd singură, Gracie deveni treptat conștientă de agitația pe care o stîrnea. Oamenii o priveau, apoi se uitau în altă parte. Cu un aer ofensat, doamna Waldie își trase fiica mai aproape. Murray părea că nu o observase. Domnișoara Greg de la Cercul de cusut întoarse capul indignată.

Gracie se îmbujoră, apoi păli. Uitase impactul

puternic al unui scandal într-o comunitate mică, nici nu bănuise că ostilitatea cetățenilor era atât de puternică față de o întâmplare de acest fel. Ezită, dar era prea târziu să mai dea înapoi; urcă treptele largi de piatră și intră în biserică.

Merse în strănă, neștiind unde să se așeze, deoarece locul era mai aglomerat decât bănuise. În cele din urmă, se așează la un capăt de bancă, pe care stătea o singură femeie, domnișoara Isa Dunn.

Chiar atunci, domnișoara Dunn, o fată bătrână, pe care nimeni nu o luase în seamă pînă acum, făcu să-i intre numele pentru totdeauna în istoria Levenfordului. În momentul în care Gracie se așează aproape de ea, domnișoara Dunn se ridică, își luă cartea de rugăciuni, mânușile și tot ce avea și se duse în partea opusă a stranei, spre o altă bancă. Un freamăt trecu printre enoriași, un murmur aprobator.

Gracie stătea foarte dreaptă pe banca pustie, cu o durere arzătoare în piept. Simțea că fiecare privire era ațintită asupra ei. Își dădu seama că făcuse o greșală îngrozitoare. Ar fi dat orice să fie afară din biserică și înapoi, în camera ei, dar nu putea să facă nici o mișcare. Rămase cu privirea plecată, în timp ce biserica se umplea și pastorul se urca la amvon.

Reverendul Douglas Mowat era un bărbat obtuz, greoi, cu mai multe rînduri de guși – statura lui corpulentă devenise subiect de bîrfă în oraș, unde se zicea că soția lui trebuia să-i lege șireturile la bocanci. Cu siguranță

că nu ar fi ajuns atât de departe fără burta lui proeminentă. „Creishy* Mowat“ îl numeau cei lipsiți de respect, aceasta datorându-se, în parte, și calității predicilor lui care, atunci când printre enoriașii din biserică erau și cei bogați, deveneau insuportabil de onctuoase. Creishy nu era cu adevărat cucernic, dar avea un talent, rar la o persoană tăcută, de a vorbi foarte fluent. „Când își deschide gura-i mare, declarase ironic farmacistul Hay, cuvintele i se revarsă ca urina din bășica porcului.“ În cele mai rafinate cercuri din Levenford, reverendul Douglas era privit cu admirație, ca o persoană „volubilă“ și „elocventă“.

Astăzi, cu siguranță, pastorul își merită din plin elogiile. În timp ce își ocupa locul, săltându-și burta peste marginea amvonului, simți atmosfera tensionată din biserică, iar privirea lui, trecînd iute peste mulțime, căzu asupra intrusului – Gracie, singură în bancă.

Asta era! Ce ocazie favorabilă! Ce șansă pentru o predică despre virtute! Fără nici o ezitare, Mowat abandonează tema predicii pe care o pregătise, din Isaia, cap. 41, versetul 6 și, ȋuguindu-și buzele groase și umede, anunță:

– Pildele lui Solomon, cap. 7, versetul 10. Și iată o femeie îl întîmpină avînd înfățișare desfrînată și cu prefăcătorie în inimă!

*Unsuos, onctuos (lb. scoțiană) (nota trad.).

Tăcere profundă, de așteptare a ceea ce va urma, apoi reverendul Mowat își începu predica. Și ce predică! Pînă și primarul, care îl detesta pe Mowat, trebui să-i admită valoarea. În ce-i privește pe ceilalți, aceștia îl urmăreau cu răsufierea tăiată, în extaz.

Creishy avea propriile lui motive pentru acest atac, în afară de șansa de a-și întări reputația de bun orator. Ca la majoritatea bărbaților grași, legați pentru totdeauna de o soție neatrăgătoare, „plăcerea cărnii“, așa cum și-o imagina, declanșa invariabil în el o violență cumplită.

În afară de asta, întotdeauna avusese pică pe familia Lindsay – bătrînul Tom, în vremuri trecute, încercase din răspuțeri să-l pună pe cumnatul său, Daniel Nimmo, în scaunul pe care el îl ocupa acum cu atîta succes. Știa, de asemenea, ceva din situația care se crease între stimații lui prieteni, familia Waldie și David Murray – puține lucruri nu știa Mowat – și, ca să pună capac la toate, chiar ieri soția lui iubită venise cu zvonul neliniștitor că îl surprinsese pe Edward, singurul lor fiu, „dîndu-i tîrcoale acelei Lindsay, în biroul Companiei Khedive“. Muștele la borcanul cu miere – bineînțeles!

Astfel, reverendul Mowat se dezlănțui. Fu prudent, rețineți, în afară de orice Creishy era viclean. În sufletul lui, nu avea nimic împotriva lui Daniel. Chiar și critica la adresa lui Gracie, deși evidentă, fu voalată. Vorbea în parabole, lansîndu-și săgețile chiar din Sfînta Scriptură.

– Căci, porunca este o lampă care să te ferească de femeia rea, de lingușeala limbii unei femei străine. Nu pofti frumusețea ei în inima ta: nici n-o lăsa să te cucerească cu ochadele ei. Căci prin mrejele unei femei stricate – un fior de încântare reținută trecu printre enoriași – un bărbat este transformat în aluat.

Poate un bărbat să țină un foc în suflet și în haine fără să se ardă? Poate cineva să meargă pe cărbuni încinși, fără să se ardă la picioare? Cu vocea mieroasă, ea îl face să cedeze, cu buzele ademenitoare îl constrînge. El o urmează orbește, cum merge boul la tăiere sau nebunul la ospiciu. Ascultați la mine și urmăriți-mi cuvintele. Casa ei este calea spre iad, conducînd în camerele morții.

Stînd acolo, printre enoriași, Gracie auzi totul. La început nu prea înțelese. Apoi, își dădu seama că era vorba despre ea, fiecare cuvînt era o piatră aruncată în ea. Nu se putea mișca. Era ceva ce te înspăimînta în imobilitatea ei, furtuna de sentimente din sufletul ei era aproape insuportabilă. Venise aici să se roage, să găsească înțelegere și toleranță. Iar ei se purtau în felul acesta.

În cele din urmă, predica se sfîrși. Cu un oftat de satisfacție, enoriașii se ridicară din bănci și biserica începu să se golească. Gracie ar fi fost isteată dacă s-ar fi ridicat și ea imediat. Dar rămase cîteva momente, încercînd să-și adune forțele, uitînd că afară oamenii se vor strînge în grupuri să bîrfească și să comenteze predica pastorului din acea zi. Astfel,

atunci cînd se decise să plece, trebui să le facă față tuturor, mai dureros decît pînă acum.

Coborî scările, trecînd printre grupurile de oameni. Mergea încet, sperînd să găsească măcar o față prietenoasă, pe cineva cu care să schimbe măcar o vorbă de salut. Dar nu găsi pe nimeni. În timp ce trecea, conversația înceta. Capetele se întorceau în cealaltă parte. Nici un suflet nu veni să o întîmpine. Un hohot de plîns înăbușit i se ridică în gît. Cu capul plecat se întoarse la pensiune.

În acea după-amiază, se arătă soarele, împrăștiind norii gri, accentuînd liniștea acelei zile de sărbătoare. În camera ei, așezată pe un scaun de răchită, Gracie privea, fără să vadă, panorama monotonă a olanelor de pe casa din fața ei.

Măcar dacă Frank Harmon ar fi fost în oraș, i-ar fi oferit sprijin și puțină relaxare, dar el plecase la Londra pentru o săptămînă în interes de afaceri. La căderea serii, ea era tot acolo, fără să se miște, pînă cînd doamna Glen, oarecum îngrijorată, urcă scările și ciocăni la ușă să o întrebe ce se întîmpla.

— Asta nu trebuie să se întîmple. Proprietăreasa intră, fața îi era îmbujorată, respirația îi mirosea a alcool. Nu pot să suport să te văd sînd singură. Hai cu mine jos, să stăm lîngă foc.

Gracie scutură din cap.

— Aș fi o companie jalnică pentru dumneavoastră, doamnă Glen.

— Nu, nu, draga mea. Nu voi accepta un refuz. N-are nici o importanță ce au spus despre tine. Îți voi turna o picătură care te va înveseli cu siguranță.

La început, Gracie ezită, apoi se ridică. La urma urmei, de ce să nu accepte această amabilă invitație. O băutură nu putea decît să-i facă bine. De ce i-ar păsa? Dacă sfinții din oraș o renegaseră, atunci trebuia să se consoleze cu păcătoșii. Se supuse, în timp ce doamna Glen, cu o mînă după talia ei, o conduse la parter.

4

[^]
In lunile de vară, Daniel iubea cel mai mult diminețile, decît orice parte a zilei. Se scula la șase, și după ce îi ducea lui Kate ceașca cu ceai, mergînd fără zgomot, în papucii vechi de pîslă, prin casa liniștită, cu storurile trase, se furișa în grădină, cu pantalonii trași peste pijama și cu o jachetă de lucru maro încheiată peste pieptul gol, unde putea savura dulceața încărcată de rouă a zorilor.

În timp ce norii pufoși de pe dealurile Winton se topeau sub razele soarelui și frumusețea peisajului de vară apărea din ceață, Daniel lucra în grădină. Vacile de la ferma familiei Drummer, proaspăt mulse, se răspîndeau pe cîmp, mugind ușor. Stratul gros de rouă strălucea pe florile de calceolaria. Iar Daniel, cu inima

plină de bucurie, simțea atingerea proaspătă a mâinii Creatorului asupra pământului.

Dar, în acea dimineață de luni, la o săptămână după plecarea lui Gracie din casă, Daniel era tulburat. Grădina lui nu arătase niciodată mai bine. Mazărea crescuse înaltă și înflorise, șiruri de flori albe, roz și mov – patru, cinci, chiar șase flori pe o tulpină, cu lăstari înmuguriți, care promiteau o recoltă foarte bună.

Totuși, privirea lui Daniel era absentă, mintea preocupată. Obiectivul asupra căruia insistase, care acum mai mult decît niciodată devenise vital, părea la fel de îndepărtat.

În toate săptămînile care trecuseră, cercetase toate pisteles în căutarea copilului lui Gracie, toate adresele la care locuise doamna Lang. Totul, în zadar. Iar și iar, cu speranțe noi, călătorise în orașele și satele vecine, doar ca să constate că totul se ducea de rîpă.

Descurajat, intră din nou în casă, luă micul dejun și plecă la treabă. Era puțin mai devreme decît de obicei, deoarece ceasul din turn băt看 ora opt și jumătate cînd traversă Cross Road. Instinctiv, grăbi pasul. Apoi, în timp ce dădea colțul după farmacia Hay, poștaşul se opri în fața lui și îi întinse o scrisoare. Era un plic cu aspect oficial, de culoare bleu, pe care Daniel îl deschise ușor înfiorat.

Tribunalul Comitatului,

Winton,

20 iulie 1911

Stimate domn,

Cu privire la cererea dumneavoastră de pe data de 7 iulie, am avut recent acces la dosarele Tribunalului orășenesc și sîntem îndreptățiți să vă anunțăm că doamna Annie Lang, care a locuit în Methven, Perthshire, se află în prezent în Kirkbridge, Clyde Place, numărul 17. Recent, doamna Lang a compărut în fața tribunalului sub acuzația de încălcare a articolului 15a din legea pentru protecția copilului și a fost eliberată condiționat de către SPCC.

Dacă vă putem fi de folos și pe mai departe, în această problemă, nu ezitați să luați legătura cu noi.

Supusul dumneavoastră slujitor,

Andrew Ross.

Grefier la Judecătoria din Winton

Daniel își înăbuși un strigăt de triumf, de bucurie. În sfîrșit, se afla pe calea cea bună. În ciuda tonului ușor neliniștitor al scrisorii, veștile primite erau bune. După toate

încercările nereușite de pînă acum, scrisoarea îi părea asemeni strigătului marinarului, pe vreme de furtună, că se vede pămîntul. Nu era vreme de pierdut. Nu va deschide astăzi studioul fotografic. Plin de încredere și energie, se uită la ceas și, fără să ezite, se îndreptă spre gară.

Aici, după o scurtă așteptare, se urcă într-un compartiment de clasa a treia al trenului de ora nouă pentru Winton. În timp ce locomotiva își croia drum prin cîmpia joasă, stătea nerăbdător și încordat privind, fără să vadă, ținutul mlăștinos, care se derula în viteză și cele cîteva vaci ce pășteau apatice în ploaia mărunță.

Ajunse la Kirkbridge imediat după prînz, cînd filaturile de bumbac, care constituiau principala ramură a industriei orașului Winton, își revărsau valurile de muncitori pentru pauza de masă. Sute de femei, cu basmale pe cap, se scurgeau continuu prin porțile mari, ca o armată în marș. Peste această scenă sumbră, ploaia cădea fără oprire, dintr-un cer plumburiu, transformînd drumul prăfuit într-o mare de noroi.

Daniel ceru informații de la un polițist, care îl îndrumă spre Clyde Place și, ridicîndu-și gulerul, se amestecă în mulțime. La capătul străzii principale, o luă la stînga și, trecînd pe lîngă statuia de bronz a unuia dintre cei mai importanți proprietari de filaturi, intră în partea mai săracă a orașului.

Daniel nu mai văzuse pînă acum magazine atît de dezolante. În şanţuri se scurgea un lichid greu mirositor de la vopsitorii. În curţi atîrnau, pe sfori, rufe prost spălate. Aproape fiecare portal ducea la un bar sau la un birou de pariuri.

Cele mai rele previziuni ale lui Daniel se adevăriră. Doamna Lang, stăpîna copilului lui Gracie, decăzuse mai mult decît se temuse.

Traversînd un scuar pietruit, intră într-o stradă îngustă, ca un canion între clădirile înalte, acoperită de noroi mirositor, care avea o placă bleu cu vopsea crăpată pe care scria Clyde Place.

Daniel fu cuprins de o slăbiciune atît fizică, cît şi psihică. Mirosul, duhoarea din alee, locuinţele sărăcăcioase ce se înălţau de fiecare parte îl făcură să se înfioare.

Era şi destul de întuneric, deoarece chiar şi în zilele cele mai senine, puţine raze de soare pătrundeau pe alee. Era ca pe fundul unui puţ. Daniel îşi dori să se furişeze afară, să iasă la cîmp deschis şi să-şi purifice fiinţa în aerul curat de ţară.

Dar starea de nervozitate a lui Daniel, ajunsă aproape de isterie, nu îi permise să dea înapoi. Intră în pasajul care ducea la numărul 17 şi începu să urce scările, care nu arătau mai rău decît altele din acel district – deoarece apartamentele erau construite pe principiul spate la spate, nu existau ferestre, lumină şi nici aer. Racordurile

de la gaze erau astupate, iar o țevă crăpată deteriorase un palier.

Daniel urcă trei etaje, adunîndu-și forțele într-o rugă mută, cînd se clătină aproape să cadă. Un copil stătea pe trepte, un băiat. Daniel se uită la el ca prin ceață. Băiatul părea să-și petreacă timpul jucîndu-se cu o piatră mică, rotundă pe care o arunca în aer și o prindea cu mîna la spate.

Însă Daniel cu greu observă asta. Băiatul era acela care îi reținea atenția, Daniel știa despre rahitism și despre faptul că această boală predomină în cartierele sărace, cu hrană puțină și lipsite de căldura soarelui. Acum vedea cu claritate că picioarele copilului, mic de statură, erau curbate sub el, iar capul părea prea greu pentru gîtul subțire. Ochii îi erau întunecați și serioși pe fața ciupită, ca de ceară, tristă și fără viață. Părea să nu aibă prea multe lucruri pe el – doar cîteva piese tricotate. Trebuia să aibă cam șapte ani.

Stînd acolo, băiatul îl privi pe Daniel grav, cu ochi obosiți. Apoi, Daniel își recăpătă capacitatea de a vorbi.

– Doamna Lang locuiește aici?

După o pauză, băiatul dădu din cap afirmativ, cu seriozitate.

– Aș vrea să o văd, spuse Daniel.

– Ai venit după chirie? întrebă băiatul. Mă tem că nu poate să te plătească.

– Nu am venit după bani. Vreau doar să-i vorbesc.

Copilul ezită, cercetîndu-l cu privirea pe Daniel, în felul său atent. Apoi, spuse încet:

– Bine. Te conduc.

Se ridică. La fel ca toți copiii rahitici rămase în picioare, luptîndu-se cu stîngăcie să stea în poziție verticală. Era dificil, dar reuși în cele din urmă și, schiopătînd, urcă scările.

Pe palierul de sus se opri în fața unei uși. Din felul în care se comporta băiatul, Daniel își dădu seama că era camera lor. Apoi, în timp ce se întorcea și ridica privirea, lumina ce pătrundea prin luminatorul spart îi căzu băiatului pe față.

Pentru prima dată Daniel îl văzu cu claritate. Scoase o exclamație înăbușită și un val de emoție îl cuprinse. Acea față, deși atît de fragilă și palidă, semăna extraordinar cu a lui Gracie.

Micșorată, prinsă în razele palide, fața ieșea din trecutul întunecat, părăind să răzbată spre lumină, de parcă însăși Gracie se întrupa din ceață, în fața lui. În special ochii, castaniu închis, atît de serios ațintiți asupra lui, nu ar fi putut fi niciodată contestați. Daniel înghiți un nod. Instinctiv spuse:

– Cum te cheamă?

– Robert, răspunse băiatul.

– Dar celălalt nume? Emoționat, Daniel vorbea sacadat. Este Lang? Doamna Lang este mama ta?

– Da, Annie Lang este mama mea, zise vag Robert. Oricum, o termin cu ea.

Împinse ușa de parcă nu dorea să mai fie interogată.

Era o garsonieră. În capătul îndepărtat al camerei o femeie stătea cu picioarele încrucișate pe o saltea de lână așezată direct pe linoleum. Cosea cu repeziciune niște haine pe care le ținea în poală, acul mișcându-i-se într-un ritm alert.

Oricât de tulburat era, Daniel nu putu totuși să nu observe mobila săracă, soba veche, porțelanurile ciobite și jaluzelele rupte.

În colțul mai apropiat, trei copii, toți mai mici decât Robert, se jucau cu un capac de la o cutie veche de tablă. Lângă saltea se afla o grămadă de pantaloni de dimie aspră, terminați pe jumătate.

Robert se duse la femeie; apoi cu prudența care îi caracteriza toate acțiunile, își întoarse privirea spre Daniel și murmură ceva la urechea ei.

Doamna Lang rupse cu gura o bucată de ață neagră de pe mosor și privi întâi la Robert, apoi la Daniel.

– Nu putem fi lăsați în pace? se plînsese ea. Cu ce i-am supărat acum?

– Nu este vorba despre asta, o calmă Robert. Bărbatul vrea doar să-ți vorbească.

Înainte ca ea să-i răspundă, el se întoarse, îi strînse pe

copiii care se jucau și îi dirijă pe ușă afară. În timp ce șchiopăta, în urma lor, se întoarse spre Daniel cu un aer de învingător și dădu afirmativ din cap ca și când i-ar fi permis să treacă la afacerile lui particulare. Era ceva în acel gest, atât de melancolic, și totuși atât de înțelept, încât ochii lui Daniel luciră. Dar vocea femeii îl readuse la realitate.

– Ce dorești? Vezi cât sînt de ocupată. Trebuie să-mi termin treaba pînă la șapte.

Daniel își concentra privirea asupra femeii. Annie Lang era o biată ființă fardată grosolan, destul de tînără și, totuși, trecută datorită vieții încercate și necazurilor. Obrajii erau puternic îmbujorați, iar sub ochi avea cearcăne vineții. Gleznele, vizibile de sub tivul fustei zdrențuite, erau umflate. De când intrase el în încăpere, ea nu se oprise nici o secundă din cusut.

Daniel își drese glasul.

– Am venit în legătură cu acest băiat, spuse. Cel pe care-l numiți Robert. Pentru el nu era ușor să continue sub privirile ei furișe ce-l săgetau. Găsi totuși puterea să-i explice scopul vizitei și ceea ce dorea de la ea.

La început, expresia ei rămase morocănoasă, plictisită dar, pe măsură ce Daniel își expunea doleanțele, fața ei exprimă, deși făcea eforturi să ascundă asta, surpriză, înțelegere, trecînd apoi la șiretenie calculată.

– Ei bine, spuse într-un târziu, nu neg că el este băiatul

pe care-l căutați. Cu siguranță este copilul lui Gracie Lindsay.

El nu se îndoiește de asta; aflate cu cinci minute în urmă pe palier. Insistă nerăbdător, cu patimă.

— Atunci lasă-mă să-l iau cu mine. Ți-l voi aduce înapoi chiar astăzi.

Ea scutură din cap hotărîtă și răspunse iute:

— Nu, nu. Nu pot face asta. Nici nu mă pot gândi la așa ceva. Copilul îmi aparține. Am acte cu care să dovedesc. Și nu mă descurc fără el. Mă ajută în foarte multe lucruri. Se duce peste tot să ia comenziile pentru mine. Ați văzut și dumneavoastră cât este de isteț. Eu nu mai sînt în putere acum. De cînd mi-a murit bărbatul, am dus-o foarte greu. De cînd am părăsit ferma, m-am luptat să supraviețuim. Și, în plus, țin la Robert. Este un copil de nădejde. Și trebuie să iau în considerare și banii pe care i-am cheltuit cu el, fiind atît de sensibil, trebuia să-i dau iarna medicamente. Înțelegeți că de cînd bătrînul Lindsay a murit, nu am mai primit nici un ban ca ajutor.

Se opri brusc, de parcă spusese destul și începuse, cu buzele strînse, să coasă din nou. Totuși, Daniel, cu toată naivitatea lui, își dădu seama de dorințele femeii.

— Cîți bani vrei? Dacă îmi dai băiatul îți voi plăti.

Ea se opri din cusut, mototolind nervoasă broboada cu mîinile cu vene proeminente și degete cu urme de înțepături

de ac. Deși încerca să pară calmă, cuvintele o tulburaseră profund. Pentru munca ei de croitoreasă, singurul suport în ultimii doi ani, primea în jur de un șiling și trei peni pe zi. Acum, printr-un noroc formidabil, apăruse această posibilitate. Temându-se să nu ceară prea mult și totuși îngrozită să nu pretindă prea puțin, șovăia chinuită de nehotărîre:

– Ați putea să-mi dați douăzeci de lire?

Daniel o privi, la fel de tulburat ca și ea – nu știa nimic despre demersurile legale în acest caz și nici despre validitatea pretențiilor ei asupra copilului. Nu-i trecu nici un moment prin minte că amenințarea cu un proces pe motiv de neglijare a copilului ar fi făcut-o să-și schimbe pretențiile. El era mult prea blînd pentru o astfel de stratagemă. Și îl dorea pe Robert. O singură privire aruncată feței slabe și trupului schilodit de rahitism îl convinsese, pierzînd orice urmă de chibzuință. Băiatul trebuia scos din acest mediu chiar dacă l-ar fi costat întreaga avere. Luă o hotărîre decisivă.

– Îți voi da douăzeci de lire. Nu am banii la mine, dar ți-i voi aduce – făcu un calcul rapid – mîine. Apoi, voi lua băiatul și-l voi reda mamei lui.

Ea se holbă la el ca în transă. Era de necrezut, urma să-i dea douăzeci de lire. Dumnezeuule bun! Ce n-ar putea face ea cu acei bani. Ar deveni o altă femeie, și-ar asigura confortul, ar scăpa de corvoadă pentru totdeauna. Deodată, fără nici un avertisment, izbucni în lacrimi.

– Oh, săraca de mine, se smiorcăi ea. Nu știu ce vei crede despre mine. Mă comport de parcă îți vînd băiatul. Dar pe Dumnezeuul meu că nu aș face așa ceva dacă n-aș avea nevoie disperată de bani. Nu știți ce înseamnă să fii sărac și neajutorat, să decazi atît de jos.

Daniel o lăasă să-și verse amarul apoi, în timp ce ea își ștergea lacrimile cu broboada, controlîndu-și vocea care tremura, îi spuse:

– Putem să-l chemăm pe băiat înăuntru?... Aș vrea să-l văd din nou.

Daniel se înapoie la Levenford la ora opt seara, într-o stare de exaltare. În timp ce trenul lua curba la Dumbreck, prinse ultimele raze ale soarelui ce apunea – se înseninase spre sfîrșitul după-amiezei și ieșise soarele – și i se păru că navighează pe valuri de lumină.

Hainele i se uscaseră în drumul spre casă, strîngîndu-l peste piept și făcîndu-i pantalonii scorțoși. În timp ce se grăbea pe Church Street, în amurg, spre locuința lui Gracie, fredona în gînd. Deși nu mîncase aproape nimic, toată ziua, nici nu se gîndise să treacă pe acasă să cineze, pînă nu o vedea pe Gracie. Trebuia să-i dea minunata veste imediat.

Dar, vai, spre amărăciunea lui, Gracie nu era acasă. Cînd ciocăni la numărul 3 pe College Row, la ușă veni doamna Glen care, privind peste capul lui, îi răspunse precaută:

– A plecat pe la ora șase.

Daniel se schimbă la față.

– Când se întoarce?

– Ei bine, răspunse proprietăreasa cu discreția cuvenită, nu a menționat când se întoarce. Nu cred că va întârzia. Deși, vă dați seama, nu pot ști cu siguranță.

– Nu știți unde s-a dus? insistă Daniel.

– N-am nici cea mai mică idee. După un moment de ezitare, proprietăreasa își etală zîmbetul profesional. Nu sînt dintre acelea care-și chestionează chiriașii. Asta nu se va întîmpla niciodată. Ce zi îngrozitoare a fost astăzi, dar, pînă la urmă, s-a înseninat. Poate mîine se va mai încălzi. Noapte bună, domnule Nimmo, și drum bun.

După ce i se închise ușa în nas, Daniel nu avu altă soluție decît să se ducă acasă. Dar, pur și simplu, nu putea. Trebuia să vorbească cu cineva. Neapărat. Vestea emoționantă a descoperirii sale, a ceea ce făcuse și ce-și propunea era mai mult decît putea suporta inima lui. Străzile erau întunecate acum, magazinele închiseseră cu o jumătate de oră în urmă. Și totuși, se îndreptă spre bunul lui prieten, farmacistul.

Hay, cel puțin, nu plecase nicăieri. Era în camera lui, situată deasupra farmaciei, cu papucii de pîslă în picioarele mari și cu cartea de logică a lui Mill pe genunchii osoși. Desprins de teigheaua lui și relaxat, avea un aer și mai pronunțat de cinic atotștiutor.

Cînd Daniel apăru la ușă, farmacistul îi aruncă o privire – aceea privire ironică specifică lui Hay. Apoi, înainte ca Daniel să poată rosti un cuvînt, farmacistul remarcă critic:

– Deci ești chiar tu, micul meu prieten! Intră. Dar să nu te împiedici. După toate legile gravitației, ești gata să te prăbușești.

Daniel era prea fericit ca să se supere. Se așeză pe un scaun și exclamă încîntat:

– L-am găsit!

Farmacistul îl studie pe Daniel de după nasu-i lung.

– Am bănuț. Omule, ești exemplul perfect de *homo eeditoticus*. Nu i-ai adus destule necazuri acelei femei ca s-o mai sîcîi și cu fiul ei?

– Nu trebuie să vorbești așa, protestă cu căldură Daniel. Îți spun sincer, acest copil mi-a făcut o puternică impresie. E doar o mogîldeață. Iar casa în care locuiește este o adevărată cloacă. Nu cred că a văzut vreodată un cîmp verde sau că a respirat măcar o gură de aer proaspăt în toată viața lui. Și cu toate acestea, niciodată nu s-a plîns.

Hay rîse cu rîsul lui cel mai enervant.

– Ce fel de baliverne vrei să-mi torni?

– Este adevărul adevărat. Daniel nu putea fi contrazis. Este un băiat extraordinar. Are doar șapte ani, dar privește lucrurile ca un bărbat. Ar trebui să vezi cum are grijă de acea femeie, Lang – a devenit și mai săracă – și de ceilalți doi

copii; trebuia să aibă o soartă mai bună și asta de mult timp. Trebuie să-l scoatem din locul acela. Este singura lui șansă.

– Mergi pînă la capăt! Și după ce îl vei lua cu tine, ce vei face?

– Nu înțelegi că din asta vor beneficia atît mama, cît și fiul? Gracie îi va oferi un cămin. Poți să rîzi cît vrei, dar asta va fi salvarea ei. Îi voi găsi o căsuță, nu departe de Levenford, unde toată lumea a fost atît de rea cu ea.

Se opri să-și recapete răsuflarea, apoi continuă:

– Îți spun, prietene, că, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi voi aduce pe mamă și fiu împreună, pînă la sfîrșitul săptămînii.

– Deci astea sînt planurile tale, spuse farmacistul, cu milă. Te-ai gîndit la planurile pe care le poate avea acea tînăra deosebită?

– Mă voi duce să o caut. Nu era acasă.

– Doar atît? Ce coincidență extraordinară! Unde este?

– De unde să știu? replică Daniel, înroșindu-se.

– Evident. De unde să știi? Hay rîse cu voce tare. Niciodată în toată viața ta nu ai spus vorbe mai adevărate. De... ha! ha!... unde să știi?

Daniel era dezorientat.

– Sărmane prieten, reluă farmacistul disprețuitor. Ești un adevărat idiot! Ai un talent deosebit să aranjezi lucrurile! Imaginează-ți ce cuib de viespi vei stîrni, scandalul pe care-l vei isca în pașnicul oraș Levenford, care încă reverberează la

auzul numelui de Gracie Lindsay. Și tu propui să-i aduci bastardul în fața tuturor? Vrei să ai tot orașul pe urmele tale și ale lui Gracie?

Daniel strînse din buze cu încăpăținare.

– Nu mai pot să-l las în acea cocină. Ce altceva aș putea face?

Se așternu tăcerea. Farmacistul se lăsă pe spate în fotoliu, inspectîndu-și papucii de pîslă, aproape rușiți, cu aerul preocupat al unui om de afaceri.

– Ei bine, o să-ți spun ce poți face, zise într-un sfîrșit, făcînd o grimasă. Nu uita, nu am nici cel mai mic interes față de Gracie sau copilul ei. Dar, Dumnezeuule, nu suport să te văd cum te faci de rîs în fața mea și, mai rău, în fața unor indivizi din oraș ca Mowat, Waldie și alții, în această afacere. Zîmbi ironic. Și din cauza asta sînt oarecum tentat să-ți întind o mîină de ajutor.

Urmă o pauză emoționantă. Apoi, fortificîndu-se cu o bucățică de lemn dulce, Hay concluzionează:

– Poate îți aduci aminte de casa mea plutitoare de pe lac, asta dacă mai poți să-ți aduci aminte de ceva. Ei bine! Acest băiat este pe jumătate mort, conform spuselor tale, mort după o gură de aer proaspăt. În ce privește pe buna lui mamă, cu cît părăsește mai repede orașelul Levenford, cu atît va fi mai bine pentru ea, din toate punctele de vedere. Dacă îl știi pe un anume domn Harmon, la fel de bine ca și mine, poți înțelege întreaga semnificație a celor spuse de

mine. Așa că îți voi spune ce pot face pentru tine, prostuțul meu prieten. Îmi voi pune la dispoziție căsuța plutitoare pentru Gracie și pentru băiat, ca să petreacă o vacanță împreună, pînă vor fi gata să plece în locul pe care îl vei găsi pentru ei.

Un suspin ieși de pe buzele lui Daniel, cînd realizează întreaga semnificație a celor auzite. Era mult adevăr în cele spuse de Hay, el era un încurcă-lume care nu se pricepea la aranjamente. Fusese foarte îngrijorat în legătură cu complicațiile ce puteau surveni și, cu toate acestea, nu se putuse gîndi la o soluție atît de strălucită și simplă ca aceasta – rezolva toate problemele, imediat.

– Omule, se bîlbîi el, între admirație și recunoștință. Este o lovitură de maestru.

Hay îndepărtă cu un gest valul de mulțumiri ale lui Daniel, cu aerul cuiva situat deasupra tuturor emoțiilor. Cu toate acestea, le acceptă, într-un mod superior, nerăbdător să expună calitățile planului său.

Astfel, o jumătate de oră mai tîrziu, cînd Daniel plecă, lucrurile erau clare între ei. Dumnezeu are căile Lui misterioase de a face o minune. Cine, se gîndi Daniel, îndrăznește să pună sub semnul întrebării intervenția Providenței într-un astfel de moment și într-o noapte ca aceasta? Lacrimi îi apărură în ochi, în timp ce se îndrepta spre casă.

Apoi, ajuns la capătul lui College Road, văzu o femeie, chiar în fața lui, dînd colțul și urcînd scările la numărul 3. Era Gracie. Înfrîngîndu-și impulsul de a striga, Daniel se grăbi în urma ei, ajungînd la intrare, în timp ce ea era gata să închidă ușa.

– Daniel! exclamă ea, recunoscîndu-l, cu o tresărire. Își apăsă mîna pe piept mirată, cu cheia încă în mînă. Ce tare m-ai speriat! De ce ești pe stradă la ora asta din noapte?

– Dar tu, Gracie? întrebă el, cu o ușoară neîncredere în glas.

– Eu? Am avut o întîlnire.

– Cu cine, Gracie?

– Oh, cu prietenul și șeful meu, Frank Harmon. Zîmbi cu acea nouă tentă de amărăciune. Obrajii îi erau îmbujorați, iar ochii păreau nefiresc de strălucitori. Apoi, văzîndu-i expresia, se calmă brusc, aplecîndu-se în față, într-un impuls de bunăvoință. Ei, liniștește-te! Nu mai fi trist, sărman omuleț. Nu este nimic între mine și Frank. Dacă vrei să știi, am fost doar la concert la Overton. Nu puteam să bat darabana singură toată seara. Nu-i așa?

Dintr-un anumit motiv, el fu conștient de o ciudată neliniște. Niciodată nu o văzuse atît de fragilă, atît de diferită de ea însăși. Voioșia din tonul ei suna complet fals. Într-un fel ciudat, părea să-și bată joc de ea însăși.

– Nu mă privi atît de insistent, dragă Daniel. Mă faci să mă simt ciudat de nesigură. Dar de ce te țin în frig? Intră.

O voi chema pe doamna Glen, care ne va aduce în salonul din spate un pahar de vin fiert.

Felul ei de a se comporta era atît de ciudat, de excentric, încît el se alarmă, mai ales cînd îi simți respirația cu ușor miros de alcool. O urmă în hol, dar se opri la baza scărilor unde un bec de gaz, clipind rece într-un glob galben, arunca o lumină ștearsă asupra lor.

– Așteaptă, Gracie, șopti el nervos. Nu merg mai departe. Vreau doar să știi că astăzi am fost la Kirkbridge. Inspiră adînc. L-am... l-am găsit pe băiat.

Brusc se lăsă tăcerea, accentuată de susurul slab al becului de gaz.

– Da, draga mea, aprobă el din cap. Îl poți lua înapoi oricînd vei dori.

Ea se întoarse încet, sprijinindu-se de perete. Expresia feței ei, prinsă între acea voioșie ireală și conștientizarea bruscă a vorbelor lui, căpătă un aer rigid, încremenit. Mîna îi era întinsă în față de parcă el i-ar fi ațintit deodată o lumină puternică în față.

– Ce-ai spus? murmură ea.

El repetă ceea ce spusese deja.

– Deci asta era. Își trecu încet mîna peste frunte, de parcă încerca să alunge gîndurile-i confuze. Spune-mi, spune-mi cum l-ai găsit?

Stînd în holul pensiunii, el îi povesti tot ce făcuse și ce-i propunea, cu ajutorul lui Hay, să facă.

După ce termină, ea ridică privirea spre el, cu ochii atît de negri pe fața palidă, încît pupilele păreau imense.

– Ce fel de femeie sînt? Vorbea pe un ton disperat, consternat. Nu știu. Aș vrea să-mi spună și mie cineva.

Apoi, deodată își îngropă fața în palme și începu să plîngă. Plîngea în tăcere, cu atîta deznădejde, încît, în cele din urmă, Daniel îi atinse mîna într-un protest timid.

– Lasă-mă să plîng, suspină ea. Simt că niciodată nu voi plînge destul. Și, oh, Doamne, oh, Doamne, am o durere îngrozitoare de cap.

– Nu te lăsa copleșită, Gracie, îi șopti el, tulburat. Știu că nu este ușor pentru tine acum. Dar vei vedea că totul se va rezolva cu bine, pînă la urmă.

Ea se opri din plîns. În timp ce-și ștergea ochii, un spasm nervos, un fel de tremur îi scutură trupul. Se uită la el smerită.

– Îmi pare rău, unchiule Daniel. Nu se va mai întîmpla. Din nou apăru acel tremur aproape isteric. Am impresia că acel concert nu mi-a prins bine. Trebuie să urc la mine în cameră, presupun. Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Nu mai pot sta nici un minut. Sînt pe jumătate moartă de somn.

Îi aruncă un zîmbet palid, un semn al recunoștinței, apoi începu, destul de nesigură, să urce scările. El o urmări cu privirea, rămînînd în hol încă un minut după ce ea dispăru din vedere, mîngîindu-și bărbuța nedumerit și tulburat.

Gracie fusese stranie în această seară, da, chiar înainte ca el să-i spună ceva, ea se purtase ciudat. Cu o umbră de supărare, el se întoarse și o porni agale spre casă.

Traversînd pe Common, urcă panta cu picioare țepene și slăbite. Deveni conștient de starea sa de om obosit, cu o durere ascuțită în piept. Lucrurile vor fi dificile și cu Kate, neputînd să-i dea o explicație a întîrzierii lui.

Totuși, gîndul la tot ce-i dăruise acea zi îi încălzea sufletul, îi dădea un sentiment de împlinire, de mulțumire. Și, cel mai drag gînd, dintre toate, era îndreptat către fața micuță, palidă și gravă pe care o văzuse prima dată ieșind din umbră, pe scara aceea murdară de pe Clyde Place.

5

n seara următoare, David Murray, logodnic și tânăr de viitor în Levenford, ședea la masă nemișcat și gânditor. Agitându-se în umbra sufrageriei curate, cu pereții acoperiți cu tapet lucios, cu un ceas greu de alamă și șemineu fără pată, mama lui îl privea cu atenție.

– Mai vrei o ceașcă, dragă Davie?

La început, păru să nu o audă, apoi, cu o tresărire, își înălță capul.

– Nu, nu, mamă. Nici nu am terminat-o pe prima.

Amestecă în ceașca cu cacao și se prefăcu că bea o înghițitură.

Ea îl privi îngrijorată. Toată viața muncise pentru el, renunțase la hrană, îmbrăcăminte, la orice, doar ca el să poată

avea tot ce-și dorea – ca băiat, ca adolescent, ca student cufundat cu nasul în cărți, chiar în această cameră.

Acum că el reușise în carieră, ea își menținea aceleași obiceiuri de a sta în umbră, de a renunța la orice. În ciuda protestelor lui, ea nu se așeza la masă cu el, ci îl slujea cu mult zel pe tot parcursul prînzului sau cinei.

Fericirea ei nu consta în ceea ce îi putea el oferi, ci în gîndurile minunate că ea îl ajutase să ajungă unde era acum. Fiecare pas important pe care îl făcuse îi adusesese și o adîncă satisfacție. Stima de care el se bucura era pentru ea mai dulce decît mana cerească.

Iar acum căsătoria cu Isabel Waldie, fiica celui mai bogat și important personaj din Levenford, va reprezenta încununarea carierei lui! Adeseori, în aceste ultime zile, învîrtindu-se prin casa de modă veche, slab luminată, ridicase ochii și gîndise: „Oh! Dacă l-ar putea vedea acum propriul lui tată!“

În seara aceasta, totuși, ea își dădu seama că el nu era în apele lui și o cută adîncă de îngrijorare îi apăru între sprîncene. Nici nu se gîndea să îl întrebe direct dar, cînd îi luă ceașca, în speranța că el ar putea spune ceva, ea murmură:

– Ai avut o zi grea, fiule?

El încuviință absent din cap. În acea după-amiază avusese loc întîlnirea lunară a Consiliului orășenesc unde se finalizaseră planurile pentru noua fabrică de gaz. Fusesse felicitat pentru achiziția proprietății lui Langloan, apoi, în timp

ce membrii consiliului se relaxau cu obișnuitul pahar de whisky în față, primarul ridicase jovial paharul.

„Domnilor, curînd va fi o nuntă... Aș vrea să închin pentru sănătatea prietenului nostru David și a viitoarei lui mirese, domnișoara Waldie.“

Amintirea acelui toast îl făcu pe Murray să tresară. Tăcerea lui făcu să crească îngrijorarea mamei sale. Văzînd că el nu mai vrea să mănînce, ea începu, necăjită, să strîngă farfuriile.

– Te duci în Knoxhill astă-seară?

– În seara asta nu, replică el, cu greutate. M-am întîlnit cu Waldie la ședință. Casa lui este plină de croitorese.

– Atunci îți voi face focul, spuse ea repede. S-a răcit dintr-o dată.

El se ridică brusc.

– Nu! Cred că voi face o plimbare în seara asta, mamă.

– O plimbare?

Ochii îi clipiră cu o neliniște crescîndă. Pe timpul studenției, el făcea adesea plimbări lungi, solitare, să-și limpezească creierul obosit. Dar acum, era vorba despre altceva, mult mai neliniștitor.

Îl privi cum se duce în holul mic, își pune pălăria pe cap și își ia bastonul din dulapul de sub scară. Fără să-și dea seama ce face, ea îl urmă în hol, implorîndu-l din priviri, prinzîndu-l cu mîini nervoase de mîneca hainei.

– Promite-mi, promite-mi că nu vei face ceva nebunesc, Davie!

El își coborî privirea spre ea, iar râsul lui îi sună straniu în urechi.

– Am făcut vreodată vreun lucru nebunesc în toată viața mea? Nu te neliniști, mamă. Sînt un fiu model, un cetățean model, un model de soț în devenire. Nu voi fi altceva, Dumnezeu să aibă grijă de mine!

Ea trebui să se mulțumească cu această explicație. Stătu în prag, urmărindu-i silueta legănată, pînă dispăru în întunericul de pe Wynd, luînd-o spre Church Street.

Merse pînă în capătul străzii, apoi se întoarse cu pași mari, cu capul în pămînt, cu pipa neaprinsă între dinți, ca un om ajuns la disperare, de o nehotărîre frustrantă.

Deodată, făcu la dreapta și intră pe College Row și se opri vizavi de numărul 3. Era destul de întuneric în pasajul îngust, întrucît felinarele de pe stradă aruncau o lumină palidă. Ascuns sub o arcadă, Davie își plimbă agitat privirea peste pensiunea lui Margaret Glen. Să intre sau să nu intre?

Înainte de a lua o hotărîre, deveni conștient de o undă de fum de țigară, ce venea spre el și, un moment mai tîrziu, zări pe cineva, îmbrăcat într-o haină ușoară de călătorie, cu fular și pălărie cu boruri moi, pășind agale pe pavaj. Dintr-o ochire, Davie îl recunoscu pe tînărul elegant – era Edward Mowat, fiul reverendului – și gîtul i se uscă. Ieși din umbra arcadei.

– Ei, salut, Murray! exclamă îndrăznețul tânăr. Ce faci aici?

– Este exact ce doresc și eu să te întreb.

Fiul lui Creishy zîmbi cu subînțeleș. Era un tânăr înalt și subțire, cu o gură blazată, ochi umezi și cu un aer atotștiutor. Ca student al Universității din Winton, apărea, atît în propriii ochi, cît și în ai părinților ca un model de deșteptăciune și curaj.

– Aș putea să te întreb același lucru, bătrîne. Oho! Femeia, eterna femeie, nu? Alege un student ca să aprecieze forma divină. Niciodată nu poți ști ce noroc poți avea într-o noapte ca asta. Ha, ha! Ia o țigară. Nu vrei să ne reunim forțele și să vînam împreună?

Murray respira precipitat. Aici se ajunsese, gîndi el, ca tinerii impertinenți să-i dea tîrcoale lui Gracie? Îl înșfăcă de guler pe tînărul Mowat.

– Pleacă de aici, șuieră el. Dacă nu dispari în zece secunde te tîrăsc pînă acasă, la tatăl tău, reverendul, și-i voi spune unde te-am găsit.

– Oh! Înțeleg, se enervă Edward. Ascultă, eu...

– Repede! zise Murray. Ți-au mai rămas cinci secunde!

Donjuanul îi aruncă lui David o privire piezișă, apoi, rostind temător „Dar tu?“, se făcu nevăzut.

Murray își umezi buzele de parcă voia să îndepărteze un gust amar. Cel puțin o salvase de la această insultă.

Își reluă veghea și curînd inima începu să i se zbată cu violență. Ușa de la numărul trei se deschise și Gracie ieși afară, fără pălărie și cu haina aruncată pe umeri.

Ea ezită, era evident că era îngrijorată. De la vizita lui Daniel nu se putuse gîndi decît la fiul ei, la copilul pe care-l abandonase cu atîția ani în urmă. Această stare ciudată, își spuse, nu era dragoste de mamă, ci un amestec de supărare și teamă – da, teamă pentru responsabilitatea pe care unchiul ei voia ca ea să și-o asume și față de care ea nu gîndea la fel. Putea să-și înceapă o nouă viață pe aceste baze? Nu știa. Era îngrozită de această nouă experiență.

Invizibil în umbră, David o privi cum se oprește la baza scărilor de parcă voia să se bucure de aerul proaspăt al serii. Apoi se îndepărtă. După o luptă scurtă cu el însuși, David luă o decizie. O urmă pe Gracie.

Ea mergea încet, dar fără urmă de ezitare, de parcă avea o destinație precisă. Cînd ajunse la marginea orașului, la intersecția cu vechiul drum spre Garshake, se opri sub ultimul felinar. Înainte de a-și da seama ce face, David fu lîngă ea.

– Gracie!

Ea se întoarse, iar ochii îi străluciră în lumina slabă a felinarului. Tăcea. Era oare emoționată? Nu putea fi sigur. Cînd vorbi, vocea ei era calmă și fermă:

– Ei, iată-l pe dragul nostru Davie Murray! Consilierul Murray în persoană!

– Poți rîde de mine, dacă vrei. Nu neg că o merit.

Dar, Gracie! Tonul lui Murray deveni brusc agitat. Trebuie să-ți vorbesc.

– Conteale dorește să vorbească, reflectă ea ironic. Dar este prea târziu pentru vorbe, cu siguranță. În plus, am întâlnire cu un gentleman. Îl aștept aici.

– Doar nu te referi la Harmon?

– De ce nu? răspunse Gracie nepăsătoare.

Adevărul era că îi promisesese acestuia, cu jumătate de gură, că acceptă o scurtă plimbare cu el, dar în starea de agitație în care se afla se simțise incapabilă să-și țină promisiunea. Venise, totuși, la locul de întâlnire pentru a-i comunica hotărârea ei. Dar acum, în fața lui David, decise să amplifice importanța întâlnirii.

Murray strânse din dinți.

– Este o pușlama, Gracie... egoist și bătăran sub comportamentul manierat... și atât de înfumurat. A avut și alte aventuri în oraș și toate s-au terminat prost. Harmon este o persoană prea periculoasă pentru tine. Nu poți avea încredere în el. Deși pozează în celibatar, are o soție undeva, în Anglia. Este un om căsătorit.

– Și tu vei fi curînd, David.

– Pentru Dumnezeu, Gracie, nu fi atât de dură cu mine. Știu că m-am băgat singur în încurcătură, dar eu țin la tine, femeie. Și simt că înnebunesc cînd te văd în situația asta, cu tot orașul bîrfînd pe socoteala ta, Gracie! Mai bine pleacă de aici și încearcă să-ți pui ordine în viață.

– Nu ți-am spus că nu pot? Se opri, cuprinsă de un gând care făcu să-i strălucească cu amărăciune ochii triști. Doar dacă nu vrei să vii și tu cu noi... sper că nu ți-e teamă de Frank!

El roși din nou.

– Mi-e teamă numai pentru tine.

Ea păru să zîmbească în sinea ei, urmărindu-l cu privirea, în timp ce se auziră pași pe caldarîm. Era Harmon care se apropia.

– Bună seara, Frank, îl salută Gracie cu prefăcută voioșie. Ei, nu te încrunta așa. Trebuie să fii politicos. Se pare că vom avea companie în seara aceasta, contele Murray vine cu noi la o plimbare.

Harmon era stingherit de prezența neașteptată a lui Murray și de felul nepăsător de a fi al lui Gracie.

– Nu are altceva mai bun de făcut? întrebă ironic.

– Oh, Doamne! exclamă Gracie, simulînd dojana. Unde îți sînt manierele, Frank? Contele nu este obișnuit cu vorbele aspre. Dacă nu ești mai atent, ar putea da fuga acasă la mama lui.

În ciuda suspiciunilor, un zîmbet ușor apăru pe buzele lui Harmon.

– Să vină dacă vrea, declară el indiferent. Unde vom merge?

– La Ladywell, Frank. Este un local pentru o companie selectă.

Frank abia ridică din umeri și toți trei o porniră pe

Garshake Road, Harmon de o parte a lui Gracie, iar Murray, cuprins de furie, de cealaltă parte. Acum că ajunsese atât de departe, David nu mai putea da înapoi. Gîndul că Gracie se întîlnește cu Harmon și se duce apoi cu el la Ladywell îl rodea ca un vierme în suflet.

— Ei, nu mai fi atît de supărat, zise ironic Gracie. Știu că nu ești obișnuit cu așa ceva, dar este singurul local mai bun în zonă. N-avem încotro.

Hanul, într-adevăr, era mic și primitiv, nu mai mare decît o cameră lungă și joasă cu un bar la un capăt și un șemineu, în care ardea mocnit un buștean verde, la celălalt capăt. Pe podeaua de lemn erau așezate două mese, iar de tavanul afumat atîrna o lampă cu ulei. Acum localul era gol.

La cîteva clipe după ce ei intrară în han, ușa din spatele barului se deschise cu un scîrțîit și își făcu apariția o femeie înaltă și costelivă, ținînd în mînă niște andreele. Proprietăreasa avea trăsături aspre și ochi încercănați. Ferindu-și ochii de lumina lămpii, aruncă o privire furișă spre Gracie și fața i se luminează de un zîmbet lingușitor.

— Tu ești, draga mea, cu prietenul tău cel darnic; și încă un domn. Înaintînd, șterse cu mîneca un colț al mesei. Ce doriți?

— Eu vreau whisky, spuse scurt Harmon.

— Și care este dorința contelui? întrebă Gracie.

— Whisky, de asemenea, zise Davie supărat.

— Iar eu, paharul meu obișnuit de Porto.

Se așează la masă între Harmon și Murray cu un oftat prefăcut de mulțumire.

Murray își ridică paharul cu ochii la Gracie, încă roșu în obraji. Niciodată, niciodată nu o văzuse în postura asta, atât de frivolă și prefăcută, amestecînd rîsul cu adîncă amărăciune, mascînd cu indiferență o tristețe atât de profundă încît părea că-i sfișie inima.

O iubea și îi era milă de ea, în același timp. Iar felul lui puritan de a fi se răzvrătea împotriva prezenței ei într-un astfel de loc, la o oră atât de tîrzie. Totuși, nu zise nimic, dar ea își dădu seama de starea lui.

– Ești la ora de rugăciuni, dragă Davie? Ai o privire atât de cucernică. Parcă ai vrea să începem un psalm. Sau poate marșul nupțial? Din respect pentru draga domnișoară Waldie și aleșii din Levenford.

Harmon, turnîndu-și încă un pahar de whisky, rîse scurt, savurînd suferința de pe fața lui Murray. Ochii lui Gracie sclipiră. Vinul i se urcase la cap.

– Poți să rîzi, Frank. Vocea îi tremura. Este singurul lucru de făcut. Săracul unchiul Dan, cu a lui expresie „iubiți-vă unul pe celălalt și fiți buni!“ Urîți-vă unul pe celălalt, sub masca evlaviei – asta este lozinca acestui oraș. Și dacă vreun biet păcătos nu este în pas cu enoriașii, atunci Dumnezeu să-l ajute pe el sau pe ea.

Mînioasă, bău restul de vin, apoi, cu ochi încețoșați, privi paharul gol. Tonul îi deveni mai blînd.

– Când am revenit în Levenford, aveam inima plină de veselie. Îmi plăcea acest oraș, simțeam că îmi aparține, că eram din nou acasă. Și ce s-a mai întâmplat? Ochii i se umplură de lacrimi. Dar nu-mi pasă. Dacă ei nu mă vor, voi pleca departe. Da, departe, David, dacă te ajută cu ceva să afli asta. Unchiul Dan a aranjat totul, este cel mai bun om printre... Voi pleca...

Se opri înăbușindu-și un suspin, înfrînându-și impulsul de a dezvălui planul călătoriei care, pe parcursul întregii seri, îi apăsase sufletul.

– Ascultați, zise Gracie, voi cânta un cântec. Este cel mai gingaș dintre toate, despre o tânără, pe nume Annie Laurie, care s-ar putea, foarte bine, să fiu eu.

Ridicându-se în picioare, îi privi amețită. Lampa fumegîndă crea umbre în jurul ei, iar mirosul de lemn ars îi îmbibase părul. Vocea îi suna caldă și sinceră, cu o ușoară tentă pătimașă care ar fi muiat inima oricui.

Sufletul lui Murray gemea. Pînă și Harmon părea, într-un anume fel, mișcat. Ochii lui o cercetară apreciativ pe Gracie și brusc simți o dorință puternică de a fi a lui. Când cântecul luă sfîrșit, el se ridică în picioare.

– A fost frumos, Gracie... prea frumos pentru această speluncă. O luă de braț. Poți cânta și alte cîntece în apartamentul meu.

Murray nu se mai putu abține. Dintr-o dată uită de discreție, de poziția lui, de situația sa materială. Se ridică atît de brusc în picioare încît scaunul se clătină pe podea.

– Las-o în pace, zise cu voce sugrumată. Este timpul să plece acasă.

Încă ținînd-o de mîină pe Gracie, Harmon îl privi pe Murray.

– Cu mine vorbești?

– Îți spun să o lași în pace.

– Sau ce? întrebă Harmon cu fața împietrită.

Gracie bătu din palme cu o exclamație de surpriză. Fața lui David era albă ca varul. În sinea lui, emoțiile biciuite se zvîrcoleau ca șerpilor, dar paharele de whisky băute îl făceau ca în exterior să pară rece ca gheața. Nu se temea și, brusc, dorința nestăpînită de a-l doborî pe Harmon înfrînse în el orice precauție. Își proiectă pumnul cu toată puterea în gura acestuia.

Fu o lovitură puternică, dar agentul o primi fără să clipească. Era dur Harmon, obișnuit cu luptele dure de la malul mării. Înainte ca David să lovească din nou, se repezi și îl izbi în bărbie. David se clătină și căzu în genunchi.

– Iată! șopti Gracie. L-ai făcut să-și spună rugăciunea.

Cu fața schimonosită, Murray se ridică în picioare și se repezi din nou la Harmon.

În minutul următor, zăcea pe spate pe podea, sîngerînd, pe jumătate năucit. Nu se mai ridică.

– Oh, Frank, strigă Gracie pe un ton ușuratic. L-ai lovit prea tare.

Harmon scoase o batistă fină din buzunarul de la piept și își șterse gura însîngerată. Gracie, respirînd agitat și frîngîndu-și mîinile, întoarse capul.

– Du-mă acasă, spuse cu voce de gheață. Imediat, te rog.

6

Ziua următoare, puțin după ora unu, Daniel mergea sprinten pe strada principală din Kirkbridge. Înainte de a pleca de acasă, îi lăsase lui Kate un bilet pe masa din bucătărie, în care îi spunea că nu se va întoarce la noapte – un pas atît de îndrăzneț, de neverosimil, poate cel mai curajos lucru pe care-l făcuse vreodată în toată viața lui.

În drum spre gară, îi trimisese prin poștă o scrisoare lui Gracie, reamintindu-i să se întâlnească în după-amiaza următoare, la căsuța plutitoare.

Cerul era senin și soarele strălucea. Cînd se apropie de High Street, Daniel, cu aceeași expresie concentrată, intră în Kirkbridge Clothing Company, un magazin imens cu îmbrăcăminte numai pentru copii. Aici, fără să ezite, ceru un costum de tweed, o pereche de ghete, ciorapi de lînă și o cămașă de flanelă.

În ciuda aparentei dezinvolturi, micul fotograf nu-și putu reține un tremur când întinse banii pentru cumpărături. În acea dimineață, înainte de a pleca din Levenford, scosese de la bancă enorma sumă de douăzeci și cinci de lire, și simpla imagine a lui Kate, descoperind ireparabila retragere de bani, din economiile comune strînse cu greu, îl tulburase. Dar cu un efort își învinse slăbiciunea. Cu pachetul, învelit în hîrtie maro, sub braț, îi mulțumi vânzătoarei și ieși din magazin. Curînd, ajunse la Clyde Place și se făcu nevăzut în umbra clădirii.

Zece minute mai tîrziu, Daniel ieșea palid, cu buzele strînse și pete roșii în obraji – ultimele douăzeci de lire își luaseră zborul – și alături de el, cu o mîna în mîna lui, cu cealaltă strîngînd pachetul la pieptu-i mic, mergea Robert.

Atît de adînci și complexe erau sentimentele lui Daniel, încît nu putu scoate un cuvînt, astfel că ajunseră la capătul liniei de tramvai fără să schimbe măcar o vorbă între ei. Era posibil ca de la Kirkbridge să ajungă direct la lac cu tramvaiul, deoarece vechile tramvaie cu cai fuseseră înlocuite cu cele electrice. Călătoria fusese lungă și obositoare, dar Daniel alesese acest mijloc de transport în locul trenului, întrucît evita trecerea prin Levenford.

O dată, sau de două ori, Robert ridică privirea spre Daniel, dar imediat ce ochii li se întîlneau întorcea capul. Era imposibil să ghicești la ce se gîndea, însă în ochii lui tremura un licăr de teamă și suspiciune.

Daniel nu mai putu suporta și exclamă în grabă:

– Nu fi speriat.

Era cel mai rău lucru pe care-l putea face. Fața băiatului deveni ca de piatră. După cîteva clipe acesta murmură:

– Nu sînt speriat. Doar că... În ciuda stăpînirii de sine, gura îi tremură ca a unui copilăș. Doar că nu știu nimic despre tine. Cînd te-am văzut în prima zi n-am știut că mă vei lua de acasă. Dacă aș fi bănuît asta nu te-aș fi lăsat să urci scările.

Daniel scoase un murmur de simpatie și îl bătu ușor pe genunchiul micuț. Dar Robert nu era genul să fie lingușit.

–Nu sînt un ținț, zise. Își întări vorbele dînd din cap cu seriozitate. Pot lupta.

Ajunseră la Gielston, stația terminus a tramvaiului, aproape de ora trei după-amaiza. Orașul, înghesuit la malul lacului, se scălda în razele soarelui, debarcaderul lui de lemn înainta în apa limpede de parcă voia să se răcorească.

Daniel și Robert coborîră. În grabă, deoarece nu mai aveau decît cincisprezece minute la dispoziție, Daniel făcu cîteva cumpărături la băcănia de pe chei. Apoi, își ocupară locurile pe feribotul Lomond, care deservea în fiecare după-amiază toate satele riverane și curînd ajunseră pe malul opus, muntos.

În cele din urmă, ocoliră un promontoriu și acostară într-un mic golf cu nisip auriu, cu fața spre sud și adăpostit de pădure. Aici, chiar în centrul golfului, se legăna, prinsă în ancoră, o ambarcațiune ciudată, arsă de soare și decolorată. Era casa plutitoare a lui Hay. Oricare ar fi fost credința farmacistului despre raiul de după moarte, el își alesese pentru propria plăcere un paradis pe pământ.

Pentru Robert, cel puțin, era revelația finală. Când ajunseră la vechea bărcuță trasă la mal pe nisipul moale, se sprijini de ea și scoase un oftat adânc.

– Acesta este locul? întrebă cu voce răgușită.

– Este Cantie Bay, încuviință Daniel.

Tăcere.

– Iisuse Hristoase! zise Robert cu seriozitate, de parcă era singurul lucru care putea fi spus.

Un fior îl străbătu pe Daniel la ușoara blasfemie.

– Robert, nu trebuie să vorbești în felul acesta!

Pentru o clipă, nu mai zise nimic. Trăgînd la vîsle, ajunseră la căsuța plutitoare și se urcară la bord, după ce legară bărcuța. Era o ambarcațiune veche, pe care cu greu puteai să o numești vas de agrement. În vremurile de început, remorcaseră șalupe cu cărbuni pe fluviile Firth și Clyde, înainte de a fi lăsată să putrezească în port. Acolo o găsisese Hay și o examinase cu ochi de expert. După săptămîni de negocieri dure cu proprietarii, o cumpăraseră, după cum declarase

triumfător, la prețul unei cataplasme. Adăugase o suprastructură la coca navei și dăduse un strat de vopsea peste lemnăria crăpată înainte de a fi remorcată în Cantie Bay. După ani de soare și ploaie, nava se încadra bine în peisaj și nu mai părea nelalocul ei.

Lăsându-l pe Robert pe punte, Daniel coborî în cambuză, care conținea doar o sobă de fier, câteva farfurii și cuțite. Cratițe și o enormă tigaie atârnavă agățate de cuie bătute în grindă. Dar o lungă practică îl învățase pe Daniel să se adapteze chiar în situații mai grele decât asta. Curînd tigaia sfîrșia pe sobă. Două ouă, sparte cu grijă pe marginea tigăii, se prăjeau în grăsimea lăsată de șuncă. Aproape imediat ceaiul fu gata, șunca cu ouăle, pîinea, untul și gemul fură puse pe masă. Băiatul nu mai văzuse niciodată un astfel de prînz. În ochii lui, surpriza se lupta cu neîncrederea. Cele mai fixe idei, suspiciunea lui cu privire la Daniel și la motivele acestuia, teama lui de o păcăleală, pe scurt, întreaga lui filozofie învățată la școala dură a copilăriei se clătinău din temelii. Nu înțelegea ce se petrece. Ajutat de foame, făcu un pact cu el însuși și atacă mîncarea bogată și apetisantă. Cu siguranță, tovarășul lui de călătorie era de încredere, iar mîncarea nu putea fi otrăvită.

Pînă la urmă, nici nu mîncă foarte mult. Nimic nu l-ar fi bucurat mai mult pe Daniel decât să-l vadă că devorează cantități mari de hrană. Dar băiatul, deși ispitit de calitatea bucatelor, nu reuși să facă față cantității. Cînd ajunsese pe la mijlocul celei de a doua felii de pîine cu unt, acesta își propti cotul ascuțit pe masă și îl privi pe Daniel.

– Pot să pun restul de pâine în buzunar, pentru mâine?

– Nu, îl vom pune în dulap. Acolo va sta mai bine și îl vei putea lua oricând vei dori.

În ochii serioși apăru din nou o expresie de uimire. O jumătate de felie de pâine să fie păstrată neatinsă, pentru proprietarul ei! Asta întrecea orice așteptări.

– Voi locui aici?

– Da. Acum ești obosit și trebuie să mergi la culcare.

– La culcare, repetă Robert. Niciodată nu mă culcam înainte ca mătușa Lang să vină de la cârciumă, după ora închiderii. Dar n-are importanță, mă voi culca dacă asta vrei. Dar nu înainte de a fi spălat vasele.

– Nu te preocupa de asta. Daniel, încercînd să pară glumeț, reuși doar să zîmbească stînjedit. O să pun o oală mare cu apă pe sobă ca să te poți spăla.

– Să mă spăl? Eu? De ce? N-am nevoie.

– Ca să-mi faci mie plăcere.

Liniște, băiatul era prea obosit ca să se mai opună. Ridicîndu-se în picioare, începu să-și dea jos hainele zdrențuite. Cînd Daniel aduse acolo oala mare cu apă aburindă, avea un prosop pe braț și o bucată de săpun în mîină. Robert începu să se spele. Treaba nu îi reușea prea bine. În timp ce strîngea masa, Daniel îl privea. Cînd băiatul termină și se șterse cu prosopul, avea o culoare ușor vineție ca de pui proaspăt jumulit, gata pentru vînzare.

Cabina avea două cușete, una sus și alta jos, iar Robert, exprimându-și opțiunea, o alese pe cea de sus.

– Culcă-te acum, ca un băiat cuminte, zise Daniel.

Robert se lăsase deja într-un cot, când un ultim gând îl tulbură. Privindu-l pe Daniel cu o expresie stranie, zise:

– Doar nu vei pleca.

În cele din urmă, se lăsă să cadă pe pat, cu fața întoarsă într-o parte, cu părul moale și lucios după spălat, împrăștiat ca mătasea pe pernă. Din momentul în care închise ochii, era adormit.

Daniel stătu nemișcat, privind la copilul adormit, a cărui respirație regulată avea un efect liniștitor, de înlăturare a efectelor epuizării de pe acea mică față slăbită.

În somn, fața își pierduse asprimea, îngrijorarea și vigilența și devenise cu adevărat copilărească și foarte tristă; în special umbra lăsată de gene, care îi dădea un aspect gingaș, făcu să se nască în sufletul lui Daniel o adâncă milă.

Îl se puse un nod în gât. Își mușcă buzele cu putere, își înclină capul într-o parte, pieptănându-și barba cu degetele nervoase. Apoi, se întoarse încet și începu să adune de pe jos hainele zdrențuite ale băiatului.

Cu grijă, ca să nu facă nici un zgomot, împachetă lucrurile vechi în hîrtia maro în care fusese adus costumul cel nou al lui Robert. O piatră rotundă luată din balastul din cală dădu pachetului greutatea necesară. Cu pachetul în mînă,

Daniel urcă pe punte și îl aruncă departe în lac. Acesta atinse apa liniștită, cu un zgomot ușor și se scufundă imediat. Era ceva simbolic în gestul lui Daniel și reprezenta punctul culminant al acelei zile. Aruncase departe copilăria nefericită a băiatului, avînd deja perspectivele unei noi vieți.

Zorile se iviră calde și senine, o ceață ușoară se ridica de pe suprafața calmă a lacului.

Deși Daniel se sculase devreme, Robert era deja pe punte, îmbrăcat în noile haine, jucîndu-se cu cutia veche a unui aparat de fotografiat pe care Daniel îl lăsase acolo la ultima lui vizită.

Deoarece dimineața era atît de frumoasă, luară micul dejun pe punte. Pe la mijlocul acestuia, buzele lui Robert se încrețiră ușor – aducea aproape a surîs.

– Totuși, mă bucur că mătușa Annie Lang nu este aici.

– De ce? întrebă Daniel.

– Oh, cu siguranță că știi. Îmi plac noile mele haine, iar ea mi le-ar fi amanetat. O dată am primit bocanci de la Centrul de Asistență Socială, dar mi i-a luat și i-a pus zălog. Ține minte, Annie nu este o ființă rea. Pur și simplu, a trebuit să-mi amaneteze bocancii.

Daniel tăcu un moment, apoi sesizînd ocazia, spuse voit întîmplător:

– Vei vedea diferența față de propria ta mamă.

Robert se opri din mestecat. Lingurița de os cu care culegea rămășițele de ou fiert din interiorul cojii rămase suspendată, nemișcată, în aer. Imobilitatea acesteia era mai grăitoare decît orice cuvinte. Dimineața însorită, cutia aparatului, aventura unui mic dejun pe puntea vasului, toate îl făcuseră să uite evenimentul neliniștitor, care îi atîrna deasupra capului – sosirea mamei lui.

Era, fusese, foarte conștient de împrejurările apariției lui pe lume, deoarece tainele nu supraviețuiau într-un loc ca Clyde Place. Înainte ca să apară Daniel, aflase că tatăl lui murise, că mama lui „plecase“ departe, și că era un copil nelegitim.

Pe Robert îl treceau fiorii la gîndul acestei femei care își impunea drepturile asupra lui. Mai bine ar muri imediat, decît să rostească cuvîntul „mamă“.

– Ea! exclamă el, încruntîndu-se. De ce trebuie să vină? Îmi place situația așa cum este.

Daniel scoase un oftat.

– Am întîmpinat o mulțime de greutate, băiete, ca să vă aduc unul lîngă celălalt.

– Nu o doresc.

– Nu trebuie să vorbești astfel.

Din nou tăcere.

– Cînd vine?

– În această după-amiază.

Dar la ora cinci, Daniel începu să dea semne de nerăbdare. Dorea ca Gracie să vină. Își dorea cu pasiune să-l redea pe Robert mamei sale. În plus, după apusul de soare, care se apropia, apărea imaginea neliniștitoare a dimineții. Trebuia să se gândească la propria lui situație, la necesitatea de a reveni în Levenford chiar în acea seară.

Un fior îi scutură trupul, gândindu-se la Kati. Scruta țărnul cu privirea, scotea mereu ceasul de buzunar ca să verifice ora, de parcă acesta era vinovat de întârziere.

În cele din urmă, scoase o exclamație de bucurie:

– Iat-o! strigă el, arătînd malul. Iat-o, în sfîrșit!

Tresărirea lui Robert îi contrazise atitudinea nepăsătoare. Îi sări inima din loc, iar fața ușor colorată de soare deveni palidă ca ceara, în timp ce urmărirea cu privirea degetul lui Daniel, îndreptat spre figura neclară ce se strecura printre copaci.

– Repede în barcă, băiete, strigă Daniel. Vom ajunge la mal înaintea ei.

Sări în barcă, așezîndu-l pe Robert în spatele lui. Vîslind nervos, ajunseră în cîteva clipe la mal. Deodată, Daniel încremeni pe banchetă. Vîslele îi căzură din mînă și un strigăt de dezamăgire îi ieși de pe buze.

– Nu este ea, se bîlbîi el. De fapt, nu este ea.

Robert se ridică brusc în picioare, cu obrajii puternic îmbujorați.

– Oh, Doamne, oh, Doamne, murmură David. Oare ce s-a întâmplat cu ea?

Persoana care se îndrepta spre ei, traversînd plaja, cu inconfundabila alură solemnă, era farmacistul Hay.

7

Mai devreme, în aceeași zi, în camera ei din College Row, se mișca de colo-colo îmbrăcată în capot, împachetându-și lucrurile cu un aer apatic. Cufărul stătea deschis pe dușumeaua acoperită de hîrtie de mătase, pantofi și o cutie pentru pălării.

Pe pat, o rochie era aruncată la întâmplare, în timp ce sertarul sipetului de culoare galbenă, scos și golit, avea un aer patetic, ca gura căscată și fără dinți a unei femei bătrîne. Întregul aspect al încăperii era schimbat, chiar și Gracie avea un aer deprimat și rătăcit, dar vizitatorul ei, recent însoțit de doamna Glen, părea nemișcat și netulburat.

Așezat în scaunul de răchită, cu pălăria pe genunchi, urmărind mișcările lui Gracie cu acea seninătate deplină, care de obicei îi masca gîndurile, ședea Frank Harmon.

– Deci ai hotărât să pleci? Întrebă el fără să se ridice din scaun.

Ea înclină capul aprobator, nu se uita la el, cu fruntea încruntată de concentrare.

– Mai bine nu urcai, Frank, spuse, un moment mai târziu, împachetîndu-și rochia și așezînd-o în cufăr.

– De ce nu?

– Ne-am luat rămas-bun noaptea trecută.

– Un rămas-bun din partea unei femei este totdeauna definitiv?

– Este o prostie din partea mea, Frank, dar mă doare că nu mă iei în serios. Ce am de gînd să fac nu este un lucru ușor. Pentru mine înseamnă o luptă... o adevărată luptă. Dar vreau să o duc pînă la capăt.

Expresia lui rămase politicoasă neîncrezătoare, totuși își impuse ca ochii să nu-i trădeze îngrijorarea care-l măcina. Era, de fapt, furios că Gracie dorea să părăsească Levenfordul pentru un motiv pe care nu-l putea înțelege, în afară de faptul că ea căzuse în dizgrația orașului; și mai furios era că, în ciuda tuturor eforturilor sale și a atenției cu care o înconjurase în aceste săptămîni, în afară de cîteva sărutări scurte, nu îi cîștigase favorurile.

Reușise cu atîtea femei, încît acest eșec neașteptat îl ambiționase și mai mult, hotărînd să o împiedice să-l părăsească.

– Ei bine, spuse într-un târziu, poate ai dreptate că

vrei să pleci. La urma urmei, ai fost folosită într-un mod de neconceput. Și, ca să fiu sincer, nu arăți prea bine, Gracie. Dacă nu ai grijă, vei avea o cădere psihică. Sînt îngrijorat pentru tine.

Schimbarea lui de atitudine, blîndețea, puterea de convingere, aduse lacrimi în ochii ei. De la ultima întîmplare, petrecută seara trecută, la Ladywell, era într-o stare de agitație maximă.

– Ai nevoie de o vacanță adevărată, continuă el, nu de un surogat, și chiar atît de aproape de acest oraș mizerabil. De aceea ți-am vorbit despre Spania. Este foarte frumos în Malaga. Gîndește-te. Odihnă, liniște, cer senin și aerul Mediteranei... O privi intens. Ți-ar face bine.

Imediat, deveni distantă.

– Nu, Frank... asta nu.

O privi pe furiș, reținîndu-și furia cu mare efort, gîndindu-se cum ar putea să-i înfrîngă rezistența.

O dorea cu adevărat, poate mai mult decît dorise vreodată o femeie, și era gata să folosească orice stratagemă, să ajungă oricît de departe, pentru a o avea. Cu o ridicare din umeri, de parcă îi accepta decizia, cu tristețe, totuși politicoș, exclamă:

– Ești o ființă îndărătnică, draga mea, înțeleg că vrei să-ți urmezi calea ta. Foarte bine, dar cel puțin lasă-mă să-ți fiu de folos. Permite-mi să te duc, împreună cu bagajele, la Markinch cu mașina mea.

Ea îl privi, neștiind ce să facă. Se gîndea cu groază la călătoria cu trăsura pînă la gară, sub ochii întregului oraș, la așteptarea din gară, la problemele pe care le va întâmpina cu bagajele.

– Este prea mult deranj pentru tine, Frank.

– Deloc. De fapt plănuisem să-mi iau o zi liberă să mă reped pînă la Ardfyllan – în săptămîna asta regata are loc acolo. Se opri brusc și fața i se luminează de un zîmbet: Mi-a venit o idee. Să mergem amîndoi să urmărim concursul și să te conduc la Markinch pe seară.

Ea se trase un pas înapoi, simțindu-i puterea asupra ei, puterea de convingere a personalității lui. La fel ca în situația anterioară, din biroul firmei, instinctul i se trezi brusc, avertizînd-o asupra lui.

– Nu, nu putem face asta.

– De ce naiba nu? Zîmbetul i se lărgi, dezvelindu-i dinții albi, puternici. Este de-abia ora zece. Ești atît de demoralizată, iar asta te va înveseli. Totdeauna ți-a plăcut să navighezi, iar o zi în aer liber nu poate să-ți facă decît bine.

Simți deodată dorința de a fi determinată să renunțe la planurile ei, de a fi susținută puțin în bătălia lungă și dificilă care se dădea în ea. Frank, da, Frank era persoana nimerită să facă asta.

Apoi, deși ezita încă, își aminti o posibilitate de a-i trimite un mesaj lui Daniel, spunîndu-i că va întârzia, dar va veni, cu siguranță, spre seară.

– Să mergem atunci, Frank. Îi puse o mînă pe mîneacă. Dar fă totul ca să mă duci la Markinch la timp.

În timp ce Daniel vîslea, Hay apucă cîrma, stînd tăcut la pupa, o figură colțuroasă, impenetrabilă ce ținea direcția de parcă de asta depindea viața lor.

Aparent, nu-l băgase în seamă pe Robert pînă acum și, cu siguranță, nici pe Daniel. Ochii lui rătăceau, fără să clipească, peste întinderea lacului. Buzele, cu colțurile lăsate în jos, afixau un ușor surîs cinic. Avea aerul pierdut și indiferent al primului martir care trecea Styxul.

Daniel, pe de altă parte, era într-o stare de adîncă tulburare. Nu îndrăznea să pună nici o întrebare, știind că limba ascuțită a prietenului lui putea să-l sperie pe băiat. Dar ce citea pe fața lui Hay nu avea darul să-l liniștească. Nici cînd ajunseră la căsuța plutitoare nu avu posibilitatea să ceară lămuriri, deoarece farmacistul, cu voce tare, ceru să fie servit cu ceai.

Mîncă cu poftă tot ce îi puse Daniel pe masă, clămpănind cu un sunet metalic din dinții falși. În cele din urmă, termină. Puse jos ceașca goală, își șterse mustața sură cu mișcări domoale și se lăsă pe spate în scaun.

– Ei bine, zise el, de parcă acum devenea conștient de prezența lui Daniel, nu ești un bucătar chiar atît de rău.

Era o modulație în această remarcă ce se voia seacă și acidă, pe care cel puțin Robert o găsi foarte nostimă. Rîse, nu doar din vîrfurile buzelor, ci cu toată gura.

Hay se întoarse încet, dîndu-i atenție băiatului, pentru

prima dată. De fapt, nici o altă introducere nu ar fi fost mai nimerită – nimic nu-l făcea mai fericit pe farmacist, nu exista nici un drum mai sigur spre favorurile sale, decât aprecierea spontană a glumelor lui sardonice.

– Deci el este, îi zise lui Daniel, după o lungă privire cercetătoare.

– Da, acesta este Robert, răspunse Daniel.

– Aș zice doar atât, își expuse Hay părerea, dînd afirmativ din cap, că nu este mare lucru de el, dar are un cap pe umeri.

Această declarație, atât de neașteptată și măgulitoare, îl făcu pe Daniel să se înfioare de mîndrie. Pentru moment, uită de dorința fierbinte de a avea vești despre Gracie.

– Nu este mare lucru de el... încă.

– Ridică-te, băiete, zise farmacistul, să mă uit mai cu atenție. Mmh! Of, oh! exact cum m-am gîndit! Are rahitism.

– Dar se poate face ceva cu asta, nu-i așa? se interesă Daniel în grabă. M-am tot gîndit la asta și mi-am imaginat că poate o proteză...

– Proteză! Fleacuri, îl întrerupse farmacistul.

– Crezi că ei vor reuși să-l vindece? întrebă nerăbdător Daniel.

– *Ei!* spuse farmacistul cu un surîs ironic. Nu știu nimic despre acești „ei” ai tăi. Tot ce știu este că eu îl voi face bine într-un an, dacă va fi lăsat pe mîna mea. Îl privi intens pe Robert. Mă crezi, băiete?

– Da, murmură Robert. Dar mă simt bine și așa.

Hay încuviință din cap de câteva ori, aprobând încăpăținarea din spatele remarcei băiatului. Aproape cu voioșie, declară:

– Vom putea să ne cunoaștem mai bine, dacă vom avea această șansă. Acum, du-te la culcare, ca un copil cuminte. Am ceva să-i spun prietenului tău Nimmo, care nu mai suportă amânare.

După ce Robert se culcă, Hay se întoarce spre Daniel cu un zîmbet sarcastic.

– Îmi place băiatul. Ai văzut cum îmi sorbea cuvintele?

– Da, da, zise Daniel, înnebunit de îngrijorare. Spune-mi despre Gracie. Ce s-a întîmplat?

– A promis că va veni mai târziu, dar nu știu cînd.

– De ce, de ce nu a venit acum?

Hay surîse ușor batjocoritor.

– Ascultă la mine, prietene, dacă ești atît de nerăbdător să afli. Astăzi la prînz, tocmai cînd îmi închideam magazinul pentru pauza de masă, draga ta Gracie a venit într-o fugă să mă întrebe dacă îmi voi face vizita obișnuită la barcă. I-am spus că intenționez să-mi petrec o oră sau două pe apă. „În acest caz, a zis ea, poți să-i comunicîi lui Daniel Nimmo că după ce mă voi duce la Ardfillan voi fi la barcă la ora șapte, negreșit.“ Mi-a mulțumit și a ieșit în fugă, înainte ca să pot spune ceva.

Daniel se liniște.

– Ora șapte? Asta mă va întîrzia, dar mă voi descurca.

Hay îl privi îngrijorat pe prietenul său.

– Știi, fără îndoială, că ea a plecat cu Frank Harmon?

– Dar...

– Iar Harmon, continuă Hay netulburat, tocmai și-a închis biroul pentru a face o călătorie de șase săptămîni în Spania. Navighează cu vasul *Andalusia* care pleacă de la Ardfillan în seara asta.

Daniel înghiți în sec.

– De unde știi toate astea?

– Știu majoritatea lucrurilor care se întîmplă în Levenford, răspunse Hay cu îngîmfare. Șeful lui Harmon a fost în farmacia mea luna trecută. Și mi-a spus mai mult de atît.

– Ce? șopti Daniel cu inima strînsă.

– Cînd Harmon și-a aranjat călătoria pe mare prin agenție, nu a luat un bilet, ci două.

Se lăsă o tăcere lungă, grea. Farmacistul, privind peste capul lui Daniel, luă o bucată de lemn dulce din buzunar și începu s-o mesteca. Din timp în timp, plescăia din buze.

După plecarea farmacistului, pe la ora șase, ca să prindă trenul rapid de la Markinch, Daniel se așeză la pupa și, în ultima licărire a soarelui, care apunea, cercetă plaja aflată în ceață cu ochi nerăbdători. Se făcuse răcoare, briza începuse să bată, și un tremur îi scutură corpul. Dar nu-și pierdea încrederea și nici speranța care încă îi umplea sufletul.

*

În acea după-amiază, la ora patru și jumătate, Harmon și Gracie se întorseseră de la regată și se odihneau în holul hotelului de pe chei.

Harmon ședea la o măsuță lângă fereastră, avînd în față un pahar de whisky cu sifon, în timp ce Gracie, întinsă pe o canapea alăturată, bea o ceașcă cu ceai.

Vederea era superbă, acea combinație de mare luminată de soare și cer senin care te îndemna la visare, dar zgomotul ce venea de la mulțimea care se plimba pe trotuar îi accentua lui Gracie și mai mult durerea de cap.

Migrena începuse la prînz, după ce Harmon insistase să comande șampanie – care totdeauna o indispucea – și continuase toată după-amiaza cînd, stînd cu Frank în masa de oameni de pe chei, înconjurată de strigăte, de spectatori emoționați, asurzită de muzica de la călușei din spate, se străduise să urmărească regata, să se bucure de spectacol. Fusesse un adevărat fiasco! Gîndindu-se la asta, tîmplele îi zvîcniră din nou.

Între timp, Harmon își terminase băutura. Punînd jos paharul, se ridică și se îndreptă spre ea, așezîndu-se pe o canapea alăturată, studiînd-o cu acea expresie familiară, jumătate jovială, jumătate sardonică, ce o făcuse să se înfioare.

– Ce-ți face capul? întrebă el.

Ea reuși să zîmbească.

– Destul de rău, încă.

– O gură de aer proaspăt te va înviora. Vorbea pe un ton indiferent. Am comandat o masă pentru ora cinci. Vom face o mică excursie pînă la vaporul de linie.

– Dar, Frank, zise ea ridicîndu-se în capul oaselor, nu a sosit timpul să plec?

– Prostii. Își lăsă mîna pe genunchii ei, într-un gest intim. Vreau să-ți arăt *Andalusia*. Este un vapor frumos. Noi l-am echipat, știi doar. Cabinele de pasageri sînt ultimul strigăt.

Se lăsă tăcerea. Un gînd ciudat se înfiripă în mintea ei. Privi într-o parte, starea de nervozitate accentuîndu-i-se.

– Știu că vrei să fii amabil, Frank, dar nu am dispoziția necesară să vizitez vaporul.

El rîse.

– Îți vei schimba părerea cînd vei fi pe vapor.

Șocată de slăbiciunea ei, ea lăsă ochii în jos, făcînd eforturi să-și recapete stăpînirea de sine. Ceea ce la început părea o suspiciune nebunească, acum căpăta un grad de probabilitate, care îi trimitea fiori reci pe șira spinării. Nu auzise ea pe undeva că *Andalusia* era înregistrată pentru plecare chiar în acea zi?

O cuprinse un nou val de nerăbdare și indignare. Doar printr-un mare efort reuși să-și înfrîneze impulsul de a-l lua la întrebări și a pune lucrurile la punct, o dată pentru totdeauna. Dar o ceartă nu i-ar fi fost de nici un folos. Credea, îngrijorată, că 'el o urmărește atent, așteptîndu-i următoarea mișcare, hotărît să i se opună.

Acolo și atunci, sufocată de prezența lui, o încercă dorința irezistibilă de a scăpa de el. Ar fi dat orice avea pentru a fi la multe mile depărtare, să nu-l mai vadă niciodată, niciodată, niciodată. Dar acum, mai mult decît orice, trebuia să-și ascundă sentimentele. Se forță să surîdă, făcînd un gest de încuviințare.

– Oh, foarte bine, Frank. Dacă ai aranjat totul, atunci să mergem.

– Bine.

Ea se ridică, privindu-și ceasul.

– O să urc să mă aranjez puțin. Trebuie să-mi dau cu puțină colonie pe ceafă.

El își schimbă ușor expresia, aruncîndu-i o privire piezișă.

– Să nu întîrzii.

– Nu te voi reține nici un minut.

Traversă holul și intră în toaleta doamnelor, unde rămase complet nemișcată, gîndind intens, palidă și încruntată. Se simțea neputincioasă, de parcă era gata să leșine.

Dar, după cîteva clipe știu exact ce trebuia să facă. Din Ardfillan pleca un tren spre Renton la ora cinci și jumătate – existența acestei curse i se fixase în minte. De la Renton putea ajunge pe jos la Markinch – era un drum lung, dar în starea ei de neliniște nimic nu mai conta. Apoi – o ușoară expresie de ușurare îi netezi trăsăturile – îi va întîlni pe Daniel și pe băiat.

Doar dacă va reuși să se furișeze neobservată, și asta fără întârziere! Dar asta, în condițiile date, era imposibil. Trebuia să-și folosească inteligența și să găsească o stratagemă simplă. Cu grijă, deschise ușa. Așa cum se așteptase, Harmon era în hol, așteptînd-o. Ea afișă cel mai strălucitor zîmbet, în timp ce se apropia de el și îl luă de mînă.

– Acum mă simt mai bine. Aerul din hol este înăbușitor.

Străbătura holul spre ușa din față a hotelului. Deodată, cu o tresărire și făcînd un efort să-și păstreze vocea limpede, Gracie exclamă:

– Oh, ce prostie. Mi-am lăsat geanta pe canapea. Vrei să mi-o aduci, Frank?

Aproape că își ținu respirația, stînd nemișcată, cu același surîs pe față de parcă era pictat pe buzele ei. Presupusese că el n-ar fi putut, fără să fie nepoliticos, să-i refuze acea mică cerere.

– De acord, zise el încet, întorcîndu-se pe călcîie. Așteaptă aici, pînă mă întorc.

Inima începu să-i bată cu putere. O clipă se forță să rămînă nemișcată, dar imediat ce el trecu de ușa rotativă, se repezi în stradă. Poșeta îi era în buzunar. Deocamdată renunțase complet la bagaje. Nu dorea decît să plece departe, cît timp avea această șansă.

Afară, pur și simplu, zbură pînă la gară, își cumpără în grabă biletul și se urcă într-un compartiment situat în față

în trenul care aștepta, deoarece Ardfillan era punct terminus de linie.

Nu încumetă să se arate la geam și se așeză, abia îndrăznind să respire, în timp ce minutele treceau cu mare greutate. Dar, în sfârșit, trenul şuieră și plecă agale din gară. Ea scoase un oftat de ușurare.

Era aproape de ora opt, când trenul ajunsese la Renton, iar Gracie, pășind pe platformă, simți că prinde puteri. Seara era calmă, iar gândul lungii plimbări care o aștepta nu o speria deloc.

Se făcuse aproape zece când apăruse în golf. Simți moliciunea uscată a nisipului sub tălpi. Era chiar lângă apă acum, cercetînd cu privirea în zare, respirînd agitată. Se vedea o lumină în habitacul. Apoi silueta căsuței plutitoare se contură slab în întuneric, nemișcată în apa puțin adîncă.

Ducîndu-și palmele la gură strigă cu putere:

– Heei! Daniel! Daniel!

Răspunsul veni imediat pe un ton de bucurie nereținută.

– Gracie, tu ești?

– Da, strigă ea, inundată de fericire și ușurare.

În timp ce îl auzea pe Daniel vîslind spre ea, în bărcuță, simțea că în sfârșit ajunsese în paradis.

Ziua următoare veni calmă și senină. Plouase foarte tare în timpul nopții, dar dimineață, deși vîntul continua să bată destul de tare, soarele reușise să împrăștie norii și își

revărsa căldura asupra lacului. Pentru Gracie, așezată pe puntea vasului, alături de fiul ei, lumea căpătase o nouă dimensiune.

Erau singuri. După micul dejun, Daniel plecase în grabă la Levenford.

Iar acum, legănați de valurile înalte, ale căror creste înspumate se vedeau cu claritate, Gracie și Robert jucau o partidă de dame.

Privindu-i fața mică, ochii negri ce se uitau în jos, genele-i lungi care aruncau o umbră pe obrazul încă palid, buzele strînse în așteptarea următoarei mișcări, Gracie simți cum se naște în ea un dor nemărginit, amestecat cu sentimente de remușcare, care păreau să-i frîngă inima. De ce, dacă n-ar fi fost Daniel și intervenția providenței, ar fi fost gata să alunge cel mai prețios lucru pe care viața îl poate da?

Toate lucrurile de care se temuse parcă nici nu existaseră. Întîlnirea cu fiul ei decursese simplu, fără acea stînjeneală de care i-ar fi fost rușine.

El o acceptase, nici nerăbdător, nici tandru, totuși, fără nici un cuvînt de reproș: înțelesese din tăcerea ei, explicația-i șovăitoare, acea poveste elaborată despre șederea prelungită în India: se comportase de parcă ar fi știut totul, fără să aibă nimic împotriva ei, lăsînd, pur și simplu, pentru viitor întreaga rezolvare a problemei.

Și cît de repede, se gîndi ea cu bucurie, cît de repede avusese loc acomodarea dintre ei. Sîngele apă nu se face

niciodată. Deja indiferența și reținerea lui se spulberaseră, îi arunca priviri furișe, iar o dată, la un cuvânt bine ales de ea, zîmbi timid.

Cu ochi umezi, se hotărî să aibă grijă de micul ei fiu uitat, cu cea mai mare dragoste. Văzu, ca într-o străfulgerare, cît de frivolă, de egoistă fusese, și înțelese că pe viitor își putea găsi fericirea dedicîndu-se în totalitate copilului ei.

Viitorul i se deschidea în față ca paginile albe ale unei cărți, în care nu se vor scrie decît realizările ei. Cu ajutorul lui Daniel își va găsi o slujbă onestă, unde va munci din răspuțeri pentru a-și face o casă și a o întreține în bune condiții.

Timpul trecu parcă mai repede, și constată bucuroasă cît de nefondate îi fuseseră temerile că prezența ei l-ar intimida sau plictisi pe Robert. Cînd se lăsă seara, îi fu destul de greu să-l convingă să oprească jocul. Dar întunericul îi forță să coboare spre cușetele lor, iar în bucătărie o ajută să pregătească cina compusă din șuncă și omletă.

Adeseori, la căderea serii, Gracie era cuprinsă de melancolie, de un fel de apatie, dar acum era veselă, mai veselă decît fusese în ultimele luni, iar voioșia ei era atît de molipsitoare încît diminua seriozitatea de pe chipul lui Robert, impusă de viața grea dusă pînă atunci. El sporovăia, rîdea fără nici o reținere, purtat de valul de fericire care îi cuprinsese pe amîndoi.

Cînd se urcă în cușeta lui – înțeleaptă, ea rezistă pornirii de a-l ajuta –, se hotărî să-i cînte ceva. Și, ascultînd cîntecul de leagăn scoțian, el adormi.

După ce spală vasele, gîndindu-se că mișcările ei prin cabină l-ar putea trezi, se urcă pe punte. Vîntul părea că încetase să mai bată și, conștientă de responsabilitatea ei de gospodină, se decise să se ducă la ferma familiei Ross pentru a lua ouă proaspete, unt și lapte. Nu-i vor trebui mai mult de zece minute. Ferma se afla la o distanță de doar o jumătate de milă prin pădure, iar farmacistul Hay își făcea majoritatea cumpărăturilor de la acest fermier cumsecade.

În liniște, Gracie dezlegă bărcuța aflată la pupa și vîsli cei cîțiva metri pînă la țarm. Acolo, o trase pe nisip și se îndreptă spre pădure.

Era întuneric, mai adînc decît se așteptase, iar pinii parcă suspinau cînd străbătea pădurea. Curînd ajunse la fermă și, după ce cumpără cele necesare și schimbă cîteva cuvinte cu soția fermierului, se întoarse grăbită pe același drum.

Deodată, după ce ieșise din pădure și traversa drumul pustiu, care șerpuia pe malul lacului, văzu luminile unui vehicul ce se apropia încet.

La început crezu că este căruța fermierului, care se întorcea tîrziu acasă, apoi, dîndu-și seama că era o mașină, se trase un pas înapoi să o lase să treacă.

Dar, cînd luminile galbene ale farurilor o învăluiră, o străbătu un gînd, care-i trimise fiori reci pe șira spinării. Impulsionată de acesta, deși mașina încetinea și oprea, traversă în fugă drumul și o luă pe plajă spre bărcuță.

Dar fusese văzută – cineva o striga. Acea voce, mai mult decît orice, făcu să-i sporească teama, determinînd-o să o

ia la fugă cu inima bătându-i cu putere. Încărcată cum era și neobișnuită cu particularitățile locului, se împiedică de o tufă de pe colină și se încurcă în tufișuri. De două ori căzu în genunchi.

Acum era înfricoșată, teribil de înfricoșată, iar zgomotul cuiva care o urmărea făcea să-i crească panica. Cineva era foarte aproape de ea. Picioarele i se afundară în nisipul moale. Respirînd precipitat se întoarse, adunîndu-și tot curajul, simțind pentru o clipă că e pe punctul de a leșina. Voia să strige, dar nu-i ieși nici un sunet din gît. Da, trebuia să-și fi dat seama. Omul care stătea în fața ei era Harmon.

Stătea dreaptă, prea copleșită ca să vorbească, prea înțepenită ca să se miște. Prezența lui fizică, atît de neașteptată, împreună cu întunericul și pustietatea locului, era mai mult decît putea să îndure o ființă omenească. Probabil că el îi intuia teama din expresia feței, astfel că, încă respirînd agitat, o luă de braț.

– Da... meriți o săpuneală strașnică... mi-ai dat multă bătaie de cap.

– Îmi pare rău, Frank, spuse ea clătînîndu-se, palidă.

Doar atît putu să spună.

– Sper că așa este. Își recăpătase răsufierea, iar în tonul lui se distingea o anumită doză de înțelegere, o anume fermitate, mai amenințătoare decît mînia. Doar nu ți-ai imaginat că am să te las să mă părăsești. Nu sînt genul de om pe care să-l duci cu vorba, Gracie.

Ea își lăsă ochii în jos, încercînd să-și revină, în timp

ce gândurile i se agitau sălbatic în minte. Cît de proastă fusese, ca să aibă de-a face cu un om ca Frank, să-i accepte curtea, să flirteze cu el, și mai mult decît orice, să-l judece greșit, crezînd că el va accepta cu calm să fie respins.

– Nu mi-am dat seama de la început, continuă el pe același ton. La Ardfillan am crezut că pui la cale o păcăleală. Dar trebuia să te gîndești la una mai bună. Mi-a fost ușor să te urmăresc. Dacă voiai, totuși, o mică vacanță, trebuia să-ți fi ales un loc mai frumos decît ăsta. Totul este atît de stupid, Gracie. Și împotriva propriilor tale interese. Oricum, pleci cu mine cu mașina chiar acum.

– Nu, Frank, nu, șopti ea.

– Nu are rost să mă contrazici, zise pe un ton categoric. Lucrurile au mers prea departe între noi. Am ratat plecarea *Andalusiei*, dar o putem ajunge la Tilbury.

Sîngele i se răci în vine. Pentru o secundă, se simți tentată să strige după ajutor, dar rațiunea îi spuse că nu avea nici un rost – vocea ei nu s-ar face auzită într-un loc atît de pustiu. În plus, putea să-l trezească pe Robert, și de aceasta se temea ea cel mai mult. Fie ce-o fi, Harmon și Robert trebuia să fie ținuți departe unul de celălalt. Dacă ar vedea chiar și o urmă de înțelegere a situației ei în acei ochi de copil, pur și simplu, ar muri. Se simți deodată slabă și vulnerabilă. Modul strălucit în care îi ținuse piept lui Harmon pînă acum dispăruse pentru totdeauna, pierdut în noile sentimente tandre și blînde, de dragoste, pentru fiul ei.

Totuși instinctul îi dădu forțe pentru altceva – mintea ei, niciodată mai lucidă decît acum, căuta cu disperare o modalitate de scăpare. Și, deodată, ca într-o revelație, văzu ce are de făcut.

– Frank, murmură în cele din urmă. Dacă accept să vin cu tine, îmi promiți că te vei purta frumos?

– Nu ți-am spus deja? zise ușor îmblînzit.

– Foarte bine, spuse ea ascultătoare. Mă duc să-i spun lui Daniel.

La început nu înțelese, apoi, urmărindu-i privirea, văzu conturul neclar al bărcii.

– Bătrînul Nimmo este cu tine?

– Da, minți ea, nu pot pleca fără să-i spun nici un cuvînt.

– Vin cu tine să discut chiar eu cu el.

– Nu, Frank, spuse ea hotărîtă. Trebuie să-i duc proviziile, apoi mă voi scuza într-un fel, îmi voi lua pălăria și vin la tine.

El păstră o tăcere mînioasă.

– Nu înțelegi? Ai făcut cum ai vrut, țipă ea. Te temi că voi fugi iar? Cum aș putea? Apoi, adăugă mai calmă: Fumează o țigară. Voi fi înapoi înaintea de a o termina.

– Foarte bine. Dar dacă nu ești înapoi, în cinci minute, vin după tine.

– Nu va fi necesar.

Stăpînindu-și bătaile puternice ale inimii, puse

cumpărăturile în bărcuță și, cu un aer de resemnare, apucă vîslele. Depărtîndu-se de mal, văzu scăpărarea chibritului cînd Harmon își aprinse țigara. Știind că el nu o mai putea vedea, începu să vîslească cu putere. Planul i se contura în minte cu claritate. Frank îi bloca drumul spre Cantie Bay, astfel că nu putea fugi pe acolo. Poate că uitase, sau poate, fiind străin de acele meleaguri, nu știa că pe malul opus al lacului se afla micul port Gielston. Putea ajunge cu ușurință acolo. Nu erau mai mult de două mile și Gracie, încrezătoare, simțea că putea străbate o distanță chiar de cinci ori mai mare. Îl va lua pe Robert, va închiria o cameră la un hotel și îi va telefona lui Daniel, iar dacă va fi necesar, va avertiza și poliția. Nu trebuia să mai existe jumătăți de măsură și încercări stîngace pentru a scăpa; trebuia să elimine, o dată pentru totdeauna, această amenințare și să-și recapete libertatea.

Cu mișcări rapide ale ramelor, aduse bărcuța lîngă căsuța plutitoare și se urcă pe punte. Picioarele îi tremurau atît de tare încît abia putea merge drept. Ajunsă în cabină își puse ușor mîna pe umărul lui Robert.

El își deschise ochii mari.

– Robert, spuse ea, încercînd să zîmbească, vom porni într-o mică escapadă. Acum...

Copilul o privi surprins.

– Unde mergem?

– La Gielston... și apoi acasă la unchiul Daniel. Acolo va fi mai bine decît aici.

Gracie se așteptase la un protest, sau la un semn de panică la acea neașteptată schimbare de program. Dar toată viața lui, Robert fusese expus necazurilor și intervențiilor bruște ale neprevăzutului.

Totuși, după ziua fericită petrecută împreună, avea încredere în ea. Se ridică, fără să comenteze și, în timp ce flacăra luminării desena umbre fantastice pe peretele cabinei, începu meticulos să se îmbrace.

O clipă mai târziu, erau în bărcuță, el în spate, cu o pătură pe genunchi, ea pe banchetă strângând cu putere vîslele. Abia respirînd, cufundă ușor ramele în apă și, la adăpostul căsuței plutitoare, se făcură nevăzuți, în noapte.

Aproape imediat, cîteva picături mari de ploaie căzură cu zgomot în apă, de parcă cerul nevăzut își picura întristat lacrimile. Dar, deși era cu capul descoperit și fără haină, ei nu-i păsa. Îmbătată de entuziasm, nu se putea gîndi decît la șansa pe care o aveau. Vîrful aprins al țigării lui Harmon licări slab pe mal, apoi ea ocoli promontoriul și ieși din raza lui de vedere.

În golf, fusese ușor să manevreze bărcuța, dar acum era în larg, încercînd să traverseze lacul, iar lucrurile începură să se complice. Cel puțin nu erau valuri mari, oricum nu vedea pe întuneric, dar simțea o ușoară hulă ce făcea ca barca să se ridice și să se rotească într-un mod îngrijorător. Își folosi toată forța, reușind să înainteze constant spre malul opus.

Pe la mijlocul drumului, barca se scufundă la pupa,

ridicînd prova mult în aer, apoi reveni pe apă cu un plescăit puternic. În același moment, Gracie simți pe obraz o pală puternică de vînt, iar ploaia se înteti.

Cunoștea lacul, încă din copilărie, și își dădu seama repede că părăsiseră adăpostul oferit de insula Inchlade, care se întindea încă o milă spre nord, iar acum erau în loc deschis. Deși era pregătită pentru o oarecare înrăutățire a vremii, nu se așteptase ca vîntul și valurile să-i lovească cu atîta putere. Bărcuța se scufunda și se ridica într-un mod periculos, mai puțin datorită apelor agitate cît hului de fund ce urma furtunii.

Deodată, Gracie deveni conștientă de prezența ei, împreună cu Robert, în întunericul de nepătruns, pe apele agitate, departe de mal și de insule, de munții pe care doar îi ghicea în față. Auzise despre capcanele lacului, de gropile adînci și curenții periculoși. Rafalele bruște de vînt, ce izbeau fără nici un avertisment, dinspre dealurile crenelate, se repeziră asupra ei cu o forță înspăimîntătoare. Fusesse oare înțelept să facă această traversare sau fusesse cea mai mare nebunie a vieții ei?

Răsucindu-se pe bancheta care se legăna, privi spre malul opus și se calmă la vederea luminilor din Gielston, la nu mai mult de trei sferturi de milă. Acela era obiectivul ei și, cu forțe sporite, conduse bărcuța, care se zbuciuma, spre port.

În tot acest timp, Robert, ținîndu-se strîns de marginea bărcii, nu scosese nici un cuvînt. Privirea îi era fixată asupra feței mamei lui care, deși încordată de grijă, era singurul lucru

de care nu se temea. Întâlnindu-i privirea încrezătoare, Gracie fu inundată de un nou val de sentimente.

– Totul este bine, Robert, îl îmbărbătă ea printre gîfîituri. Este puțin mai greu... vom ajunge curînd.

Totuși, în ciuda eforturilor ei, luminile prietenosului oraș se apropiiau cu o încetineală dureroasă. Spatele o durea, pieptul o ardea, iar mîinile-i pline de bășici, neobișnuite cu acest efort, îi dădeau junghiuri insuportabile. Vîntul, care se întetise, îi secătuia forțele și se lupta cu ea ca o ființă vie, aruncînd-o înapoi, la fiecare iard pe care îl cîștiga.

Acum, hula de fund era însoțită de valuri mari care se spărgeau deasupra provei micii ambarcațiuni, ca o ploaie torențială. Era udă pînă la piele, iar părul îi era lipit de față. Voia să plîngă, să renunțe, să uite totul. Totuși, continuă, împingînd barca înainte cu un efort de voință.

Apoi, în timp ce trăgea de rame orbită, aproape epuizată, barca se ridică, Gracie vîsli în aer cu o ramă care, neîntîlnind rezistența apei, ieși din lăcaș și se pierdu în întuneric.

O cuprinse o groază de nedescris. Acum erau cu adevărat pierduți. Se ridică încet, ținîndu-se strîns de marginea bărcii care se rotea nebunește. Luminile din Gielston erau aproape, felinarul de pe chei nu era la mai mult de un sfert de milă dar, pe o astfel de furtună, destul de departe ca o voce umană să fie auzită. Se cutremură.

– Robert, îi spuse, vino la mine.

Băiatul văzuse vîsla cum dispăre, își dăduse seama de tragedie după expresia feței ei și plîngea tăcut, cu lacrimile curgîndu-i încet pe obraz. Dar se supuse, tîrîndu-se în patru labe, pînă la bancheta din centrul bărcii. Gracie nu mai putea face nimic, decît să-l țină strîns în brațe, simțindu-i bătăile rapide ale inimii pe pieptul ei, și să-i murmure cuvinte pline de tandrețe. Și, în tot acest timp, se ruga în tăcere: „Oh, Doamne, orice numai asta nu... este atît de mic și de neajutorat“.

Barca era acum complet scăpată de sub control, totuși printr-o șansă nesperată, sau poate datorită unor curenți de coastă, de parcă își bătea joc de eforturile agonizante ale lui Gracie, se îndreptă, la început abia simțit, apoi, cu o viteză sporită, spre cheiul din Gielston. În timp ce privea peste apele agitate, speranța renăscu în Gracie, trimițîndu-i fiori ca de foc prin vene.

– Robert, strigă ea. Cred că vom reuși.

Apoi, ridicînd glasul, în timp ce distanța se micșora, strigă din toate puterile. Nu primi nici un răspuns.

Bărcuța cufundată și mai mult în apă părea că s-ar scufunda în orice moment. Se cramponă mai tare de marginea bărcii, în timp ce ploaia se revărsa asupra ei, intrîndu-i în ochi, orbind-o și, din nou strigă cu putere. Apoi, spre bucuria ei imensă, se auzi un strigăt de răspuns și zări siluete vagi care alergau pe chei.

În acest moment, bărcuța, purtată cu viteză spre chei,

lovi geamandura de fier care marca intrarea în port și care, în întuneric, fusese invizibilă pentru Gracie. Forța impactului fu înfricoșătoare. Barca se roti ca un titirez, se rupse în două și se scufundă. În timp ce Gracie țipa disperată, ea și băiatul fură aruncați în apele negre ale lacului.

Șocul a fost cumplit. Când atinse apa, Gracie slăbise strînsoarea și, ieșind la suprafață, văzu că Robert se îndepărta de ea. Toate gândurile îi erau îndreptate spre copil. Imediat se aruncă spre el, îl apucă strîns și înotă spre geamandură.

Disperată, susținîndu-l pe Robert cu o mîină, luptîndu-se cu apa învolburată, încercă să se agațe de geamandură. Dar marginile, deși ruginite, erau lunecoase, iar geamandura, oscilînd periculos în lanțul ancorat, veni spre ea, ca apoi să se îndepărteze fără să o poată atinge.

Totuși, Gracie văzu că vîrful acesteia este plat, cu un inel gros, prins chiar în centru. Acum știa ce are de făcut. Oh, Doamne, se rugă ea din nou, ajută-mă să reușesc măcar acest lucru.

Ținînd copilul de subsuori, cu ambele mîini, reuși să plutească, așteptînd, cu buzele palide, strînse, ca geamandura să revină cît mai aproape de ea. Apoi, cu ultimele puteri, încercă să-l așeze pe băiat deasupra. Rată. Din nou încercă și din nou geamandura o ocoli, sfișindu-i pielea de pe brațe, în timp ce o izbea, ca apoi să se îndepărteze.

Era sleită de puteri, greutatea fustei o trăgea în jos. Disperată, fără să se mai gîndească la propria salvare, se

apropie mai mult de data aceasta, și reuși să-l așeze pe băiat pe suprafața plană. Un suspin de bucurie îi scăpă de pe buze. Atunci, pentru o fracțiune de secundă, îl văzu pe Robert ținându-se strâns de inel, apoi, înainte să se îndepărteze, geamandura grea de fier o izbi în frunte.

Sunetul izbiturii se pierdu în noapte, dar într-o străfulgerare Gracie înțelese că acum într-adevăr era pe punctul de a muri. Apoi, mugetul vântului și şuierul ploii, apele înghețate care o cuprindeau din toate părțile, totul se amestecă în conștiința ei.

Fruntea ei, pată albă pe apele întunecate ale lacului, era îndreptată spre cer, unde se părea că un foc imens stătea să izbucnească, arzător. Scînteii păreau să iasă din strălucirea cerească, precum petalele aurii ale unei flori ce înflorește, și în această lumină văzu fața lui Robert. Apoi, chiar cînd barca de salvare se apropia, apele reci se închiseră deasupra ei.

8

Intr-o seară din primăvara următoare, farmacistul Hay, după ce-și închise magazinul, porni în obişnuita lui plimbare spre şoseaua cu plată.

În timp ce se apropia de casa lui Daniel Nimmo grăbi uşor pasul, iar expresia lui, aşa cum stătea la intrare, bătînd cu degete noduroase în uşa de sticlă, era atît energică, cît şi nerăbdătoare.

Kate îl pofti înăuntru. Ajunse în salon unde, la o masă aşezată lîngă fereastra deschisă, Daniel şedea preocupat, alături de Robert, în spatele unui morman de cărţi. Ca şi cînd s-ar fi conformat unui obicei, farmacistul se aşeză în linişte pe un al treilea scaun şi îşi întinse picioarele lungi sub masă.

– Ei bine! exclamă Hay, pe un ton de superioritate. Cu ce ne ocupăm în seara aceasta?

Daniel îşi ridică privirea de parcă acum devenea

conștient de prezența prietenului lui. Era gînditor, ușor nerăbdător.

– Poate vrei să știi că ne-am însușit sistemul zecimal. Înainte de venirea ta am încercat o adunare dificilă – și crede-mă că Robert s-a descurcat foarte bine.

– Da?

Deși exclamația era ușor ironică, privirea lui Hay se mută instinctiv spre băiat. Roșind ușor, Robert îi zîmbi, nu cu acea veche crispă a feței, ci cu un veritabil surîs de copil.

Nu numai zîmbetul era schimbat la el. Dispăruse privirea apatică și pielea galbenă, pergamentoasă; se mai îngrășase, iar pielea de pe obraji era bine întinsă. Fruntea nu mai părea translucidă, iar capul stătea semeț pe gîtul puternic, fără să mai pară în pericol de a cădea într-o parte.

Schimbarea nu era numai din punct de vedere fizic. Dispăruse acea mască a precocității, dezvelind un suflet sensibil, o inteligență ascuțită. Dar cea mai importantă realizare cu care Daniel se mîndrea era că Robert începuse să fie timid!

– De fapt, remarcă Daniel încercînd să pară indiferent, rareori am văzut un copil să învețe atît de repede.

– Vezi să nu i se urce lauda la cap.

– Dumnezeu, drept cine mă iei? A trebuit să mă lupt cu el ca să se mai odihnească. Îi place să învețe.

Conversația fu întreruptă de intrarea lui Kate cu o tavă, pe care o așază pe masă printre cărți cu o indiferență feminină față de locurile pe care Daniel și le rezervase cu grijă.

– Iată cina tînărului nostru, zise ea, turnînd din ibric

lapte proaspăt într-un pahar mare. Și deoarece încă mai am de făcut clătite, v-am adus și vouă cîteva. Nu credeți, domnule Hay, că Robert devine un băiat chipeș?

– Mmh! zise farmacistul cu gura plină.

– Doctorul Todd spunea chiar ieri că picioarele lui Robert își revin minunat.

– Todd! zise Hay cu un ton de compătimire, întinzîndu-se după altă clătită. Ce știe el despre asta? Un om ajuns la vîrsta senilității.

– Vai, vai, domnule Hay!

– Băiete, zise farmacistul pe un ton de comandă. Ridică-te să te pot examina.

Ascultător, Robert se ridică, în timp ce Hay, la început lăsîndu-se pe spate în scaun pentru o vedere de la distanță, apoi aplecîndu-se în față și trecîndu-și degetele peste gambele băiatului, făcu un control cu ochi de expert. Nici un specialist din Londra sau Paris n-ar fi putut arăta atîta siguranță de sine și atîta pricepere. În cele din urmă, se lăsă pe spate, în scaun, lovindu-și dinții cu unghia degetului mare.

– *Va reuși!* zise el pe un ton de cunoscător. Acum are calciu în oase. Privi fix la Daniel. Cred că ți-am mai spus o dată, într-o anumită ocazie, că *va reuși*. Repet – *va reuși!* Deodată, seriozitatea îi dispăru și izbucni într-un hohot de rîs, atît de rar la el, ca nechezatul unui cal apucat de istericale. Ascultă-mă pe mine, Daniel Nimmo, într-o zi picioarele lui vor fi mai drepte decît ale tale. Întotdeauna am zis că ești crăcănat.

– Vai, vai, interveni Kate, nu prea încântată. Nu trebuie să vorbești așa, domnule Hay. Și chiar în fața băiatului. Își trecu brațul pe după umerii lui Robert. Se face băiat înalt. Mi-a ajuns aproape pînă la umeri.

– Da, recunosc Hay pe un ton cumpătat. Este în perioada de creștere. Trebuia să fie în pat de jumătate de oră.

– Și ar fi făcut-o, dar a așteptat să vă vadă. Kate zîmbi, ca pentru a-și îndulci spusele, apoi îl luă pe Robert de braț. Haide acum, spune-i noapte bună domnului Hay sau ne va prescrie tuturor ulei de castor.

După plecarea lor, cei doi bărbați rămaseră tăcuți. Hay, mîngîindu-și mustața, continua să-i arunce priviri lui Daniel în stilul lui cîrcotaș, de parcă îl îndemna să-l contrazică. Dar Daniel, stînd cu brațele încrucișate și cu o expresie concentrată, era prea absorbit de gînduri ca să-i mai dea atenție prietenului lui. Astfel că, în cele din urmă, Hay fu acela care zise, pe tonul lui cel mai sarcastic:

– Pari teribil de încîntat de tine însuși.

– Ah! zise Daniel, fără să-l asculte.

– Și nu este de mirare, bineînțeles, continuă farmacistul, mușcîndu-și buzele de parcă voia să-și guste propriul venin. Cu tot orașul la picioarele tale, înghesuindu-se să fie fotografiați la studio de către sfîntul de ipsos din Levenford. Nimeni nu vine în farmacia mea după leacuri doar ca să vadă dacă-mi cresc aripi. Nu, nu! Dar cu tine este altceva, bineînțeles. Tu o meriți!

Fără să ia în seamă ironia, Daniel răspunse încet:

– Oamenii din acest oraș nu sînt chiar atît de răi, farmacistule. Ei simt că s-au comportat necorespunzător. Încearcă acum să îndrepte greșeala.

Hay îi aruncă lui Daniel o privire stranie.

– Asta nu o va aduce înapoi pe Gracie.

– Nu, oftă Daniel, întristîndu-se. Și totuși... de curînd am avut un sentiment ciudat. Moartea lui Gracie a fost tragică... dar a murit făcînd un gest nobil și pentru asta trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu. Era o fată ciudată, Hay... Era prea pasională și se lăsa prea ușor influențată. Și, în cele din urmă, a fost victima propriilor emoții. Am iubit-o mai mult decît oricine și, totuși, mă întreb adeseori dacă ea ar fi fost capabilă să ducă viața pe care i-o pregăteam. Ar fi plecat pentru un motiv sau altul, zdrobind mai mult decît o inimă. În situația dată, ea ne-a părăsit lăsîndu-ne o amintire de care putem fi mîndri – la care ne vom gîndi cu dragoste.

Farmacistul chibzui în tăcere la acest epitaф.

– Mai ai vreo veste de la Frank Harmon? întrebă el în cele din urmă.

– Nu, răspunse Daniel, clătînd din cap. Este pe undeva în Est. Nu cred că va reveni vreodată la Levenford.

– David Murray o duce bine, zise Hay, parcă hotărît să-l facă să i se destăinuie.

Daniel zîmbi ușor.

– Da, David s-a căsătorit cu Isabel. Va fi un soț bun ... și un bun tată. Nu este făcut pentru aventură. Dacă ne gîndim bine, toate lucrurile s-au rezolvat bine.

Un sunet din camera alăturată îl întrerupse.

În bucătărie – minunea minunilor! – Kate cânta.

– Înțelegi, zise el.

– Da, da, spuse farmacistul morocănos. Căile Domnului sînt de nepătruns, iar noi nu sîntem decît niște proști. Așteaptă pînă crește băiatul și vei vedea cum vor deveni lucrurile!

– Nu-mi fac nici o grijă pentru asta, și nici tu nu-ți faci, răspunse simplu Daniel. Îl iubești la fel de mult ca și mine.

Ridicîndu-se de pe scaun, își lăsă mîna pe umărul farmacistului.

– Ce rost are să ne certăm, prietene? Este o seară frumoasă și am cules un buchet de ghiocei timpurii ca să-l duc la cimitir.

Stătu pe gînduri un moment. Ochii lui visători exprimau o blîndețe și un regret pentru tot ceea ce nu mai exista.

– Dacă ai timp, putem merge amîndoi să punem florile pe mormîntul lui Gracie.

Luna își arunca razele albe peste pini, în timp ce doi prieteni mergeau încet, umăr la umăr, spre locul de odihnă veșnică.

Sfîrșit

Cunoscut cititorilor din lumea întreagă datorită romanelor sale de o incontestabilă valoare, **A. J. Cronin** a cucerit cititorii prin stilul clar, sobru, regăsit în toate scrierile sale, dintre care cităm: *Castelul Pălărierului*, *Trei iubiri*, *Gran Canaria*, *Sub stele* și, nu în ultimul rând, *Citadela*. Opera, de o profunzime psihologică extraordinară, are rezonanțe actuale prin semnificațiile umane care transcend limitele epocii respective și capătă caracter de universalitate.

Frumoasa Gracie, roman pe care Editura Orizonturi îl publică pentru prima oară în România, reprezintă o altă pagină captivantă din opera lui **A. J. Cronin**, pe care cititorul, cu siguranță, o va savura.

Eroina romanului, fermecătoarea *Gracie Lindsay*, reprezintă, incontestabil, o a doua Scarlet O'Hara, prin dragostea profundă de viață, vitalitate și farmec, prin hotărîrea cu care acționează și mai ales prin lipsa de scrupule atunci cînd vrea să-și atingă scopul. La 26 de ani, după o viață zbuciumată petrecută în India, *Gracie* este mai frumoasă și mai fascinantă ca niciodată.

Întoarsă pe meleagurile natale, ea stîrnește o adevărată furtună în ochii oamenilor din oraș, fiind fata plecată cu șapte ani în urmă, însărcinată și căzută în dizgrație.

Va duce o luptă acerbă cu cei din jurul său, pentru a le cîștiga respectul și admirația, dar și cu sine însăși.

Finalul cărții, absolut neprevăzut, va avea un puternic impact emoțional asupra cititorului.

 **EDITURA ORIZONTURI**

Lei 37000

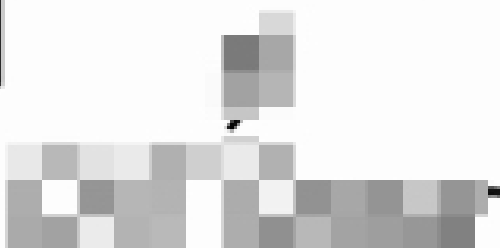
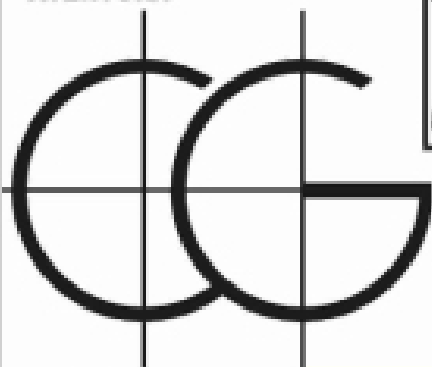
Scanare și prelucrare digitală



EM

de

Anonim



2025

